

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Diplomová práce

*Kriminalita v příměstských obcích města Plzně  
na přelomu 19. a 20. století na příkladu obcí  
Bukovec, Újezd, Červený Hrádek, Lobzy a Božkov*

Mgr. Marie Kučerová

Plzeň 2014

### **Čestné prohlášení**

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni 12. září 2014

Marie Kučerová

Mé díky patří paní Haně Slavíkové, panu Vilému Knollovi, panu Jakubu Krčkovi  
a mojí rodině.

# Obsah

Úvod.....	8
<b>1. Obecná charakteristika pramenů .....</b>	<b>9</b>
<b>2. Evidence trestné činnosti .....</b>	<b>12</b>
<b>3. Veřejná správa.....</b>	<b>15</b>
3.1 Vývoj politické správy.....	15
3.2 Policie a četnictvo .....	16
3.3. Územní samospráva.....	17
3.4 Soudní okres Plzeň .....	19
<b>4. Trestní zákoník .....</b>	<b>21</b>
4.1 Tresty za zločin, přečin a přestupek, zostření trestů.....	22
4.2 Přitěžující a polehčující okolnosti .....	25
4.3 Konkurence (souběh) trestných činů .....	26
4.4 Účinky spojené s odsouzením .....	26
4.5 Trestání nedospělých pachatelů.....	27
<b>5. Vedlejší trestní zákony .....</b>	<b>30</b>
5.1 Zákon o zamezení a udušení nakažlivých nemocí zvířecích .....	30
5.2 Zákony proti zahalečům a tulákům a o donucovacích pracovnách .....	30
5.3 Zákon o trestech za zmaření exekuce .....	32
5.4 Nařízení upravující obchod s potravinami.....	32
5.5 Zbrojní patent .....	32
5.6 Zákon o tisku .....	33
<b>6. Trestní soudnictví.....</b>	<b>35</b>
6.1 Přestupkové řízení .....	36
6.2 Řízení pro zločiny a přečiny .....	38
6.3 Řízení ve věcech tiskových .....	40
<b>7. Vojenské trestní právo – krátký exkurz.....</b>	<b>41</b>
<b>8. Amnestie z let 1918 - 1919.....</b>	<b>43</b>
<b>9. Analýza pramenů .....</b>	<b>46</b>
9.1 Východiska .....	46
9.2 Božkov.....	48
9.3 Bukovec .....	52
9.4 Červený Hrádek.....	53
9.5 Lobzy .....	56
9.6 Újezd.....	58
9.7 Shrnutí výsledků analýzy.....	60
<b>Závěr.....</b>	<b>70</b>
<b>Resumé .....</b>	<b>72</b>

<b>Seznam pramenů a literatury.....</b>	<b>74</b>
<b>Přílohy .....</b>	<b>78</b>

## Úvod

Cílem této práce je představit knihy pro zápis trestů, které by mohly být zajímavým pramenem trestního práva podávajícím zprávu o všední kriminalitě v posledních desetiletích habsburské monarchie. Jednotlivé knihy obsahují záznamy o pachatelích trestné činnosti z řad obyvatel obcí.

Pro své zkoumání jsem si vybrala obce Božkov, Bukovec, Červený Hrádek, Lobzy a Újezd ležící na předměstí Plzně. Můj primární zájem nejprve směřoval k obci Červený Hrádek, další přilehlé obce jsem přibrala pro získání dostatečně rozsáhlého souboru dat.

Podstatná část práce by měla být věnována přiblížení základních trestněprávních předpisů a nastínění procesů stíhání pachatelů trestné činnosti.

K výběru tohoto tématu mě kromě zájmu o trestní právo obecně a Rakousko-Uherskou monarchii vedla také snaha dozvědět se více o osudech mých předků a historii místa, kde jsem vyrůstala.

# 1. Obecná charakteristika pramenů

Základními prameny k této práci jsou knihy pro zápis trestů vedené ve sledovaných obcích. Jsou to: „Trestní rejstřík“ obce Božkov,<sup>1</sup> „Trestní protokol“ obce Bukovec,<sup>2</sup> „Kniha trestů“ obce Červený Hrádek,<sup>3</sup> „Trestní protokol“ obce Lobzy<sup>4</sup> a „Kniha pro zápis trestů“ obce Újezd.<sup>5</sup> Všechny tyto knihy jsou uloženy ve fondu Archivu města Plzně. V tomto archivu jsou dostupné i trestní knihy dalších osmi obcí, které jsou dnes součástí Plzně.<sup>6</sup>

Obce vybrané pro tuto práci spolu ve své podstatě sousedí. Do tohoto souboru by ještě logicky patřila obec Doubravka. Pro tuto obec se však kniha trestů v Archivu města Plzně nezachovala. Další významnou obcí, jejíž kniha pro zápis trestů je v Archivu města Plzně k dispozici, je Bolevec. Bolevec byla velká obec severně od Plzně, z níž dnes zbylo jen nepatrné torzo v sídlištní zástavbě.

Knihy trestů obsahují chronologicky řazené záznamy o odsouzených obyvatelích obcí. Záznamy obce Božkova začínají v roce 1882 (pouze jeden záznam je z roku 1882), záznamy Červeného Hrádku, Lobez i Újezda začínají v roce 1883 a Bukovce v roce 1896. Jsou to zápisy rozsudků za spáchané trestné činy, tedy za zločiny, přečiny a přestupky. Jednotlivé záznamy jsou vepisovány do předtištěných formulářů. Čtyři knihy mají totožný formulář, jen formulář obce Bukovce se liší, faktický obsah však zůstává stejný.

Každý záznam obsahuje pořadové číslo. Číslování neprobíhá vždy pravidelně, stává se, že zapisovatel přerušuje číselnou řadu a začíná znovu (například s počátkem nového roku). Lze vysledovat i chyby v číslování způsobené v některých případech pravděpodobně tím, že úředník „přeskočil stránku“. Obecně lze říci, že preciznost i čitelnost a úplnost záznamů kolísá s konkrétními pisateli.

Dalším údajem je „Den, rok a čís. výnosu c. k. hejtmanství“. Tento údaj zůstává často v knize obce Újezda a Červeného Hrádku nevyplněn, zvláště v mladších záznamech. Naopak u obcí Lobzy a Božkov je tento údaj vypisován důkladně, v záznamech Božkova v letech 1917 – 1918 se místo výnosů hejtmanství zapisuje hlášení „Čet. stan. velitel. Lobzy“, tedy hlášení četnické

<sup>1</sup> AM Plzně, Archiv obce Božkov, Trestní rejstřík 1893 - 1942, inv. č. 54, sign. 10c15.

<sup>2</sup> AM Plzně, Archiv obce Bukovec, Trestní protokol 1895 - 1942, inv. č. 19, sign. 10b73.

<sup>3</sup> AM Plzně, Archiv obce Červený Hrádek, Kniha trestů 1883 - 1948, inv. č. 32, sign. 6b192.

<sup>4</sup> AM Plzně, Archiv obce Lobzy, Trestní protokol 1883 - 1924, inv. č. 19, sign. 9c18.

<sup>5</sup> AM Plzně, Archiv obce Újezd, Kniha pro zápis trestů 1883 - 1942, inv. č. 11, sign. 8f81.

<sup>6</sup> Bolevec, Černice, Doudlevec, Hradiště, Křimice, Malesice, Radobyčice, Skvrňany.

stanice v obci i s uvedeným číslem jednacím. V bukovecké knize, která má jiné předtištěné kolonky, tento údaj zcela chybí.

Následuje jméno a příjmení potrestaného. Zvláště ve starších záznamech jsem se setkala s různým pravopisem křestních jmen (například Jozef – Josef, Wenzl, Marié – Marije a podobně). Jméno i příjmení totožné osoby bývá v pozdějších záznamech psáno odlišným pravopisem. Interpunkce je psána nedbale, někde chybí, jinde z dnešního pohledu přebývá (např. „Marié“). Některá ženská příjmení jsou psána bez přechylování (např. Marie Háak, Kateřina Chvojka). Jména i příjmení jsou většinou česká. Běžně se objevují počestlé varianty německý jmen a příjmení (Vencl, Wenzl, Anton, Štauber, Hauptman, Egrmajer, Mejner, Šnajdr a další), psaná různým pravopisem.

Stáří pachatelů bývá ve starších záznamech vyjádřeno číslovkou, později převažuje rok narození, mnohde i den a měsíc. V mnoha případech se však rok narození uvedený u téhož delikventa v průběhu času mění, což stěžuje identifikaci recidivistů.

V kolonce stav a zaměstnání většinou chybí údaj o stavu. Objevují se také kuriózní způsoby obživy: tulák, žebrák, flamendr, lump. U žen bývá často uvedeno zaměstnání manžela (např. žena obuvníka, žena bednáře atd.). V záznamech se objevují také pomocníci řemeslníka a učni (např. učeň číšnický, učeň obuvnický, učeň zámečnický.) Ze zběžného pohledu se zdá, že převažují dělníci a nádeníci.

Ve většině případů mají zapsaní pachatelé domovské právo v obci, která zápisy vede. Ojediněle se vyskytují v zápisech příslušníci jiných obcí, často sousedních, či blízkých. Některé novější záznamy obsahují údaje o aktuálním bydlišti pachatele, což často bývá Plzeň, ale objevuje se například i Praha.

Ve sloupci „Pro tresní čin“ je nejčastěji uveden paragraf trestního zákona. Objevují se také slovně vyjádřené trestné činy, například „tuláctví“, „krádež“ a podobně. Objevují se i paragrafy jiných zákonů obsahujících trestné činy, jejichž dopátrání je mojí částečně úspěšnou „detektivní prací“. Nejčastěji se jedná o zákon proti zahalečům a tulákům,<sup>7</sup> zákon proti nakažlivým nemocem zvířecím,<sup>8</sup> proti exekuci<sup>9</sup> atd. V záznamech se objevují i vojenské trestné činy.

Nejčastěji uváděným soudem je místně příslušný okresní soud v Plzni.

---

<sup>7</sup> Zákon č. 108/1873 ř. z.

<sup>8</sup> Zákon č. 35/1880 ř. z.

<sup>9</sup> Zákon č. 78/1883 ř. z.



Často však chybí stupeň soudní soustavy a je napsáno pouze místo soudu. Typ soudu pak lze dedukovat podle spáchaného trestného činu, je-li přesně popsán, nebo výše trestu.

V dalším sloupci je uvedeno datum a číslo rozsudku. Tyto údaje jsou zpravidla vyplněny vždy a detailně.

Stejně pečlivě je uveden i trest. Nejčastěji je to pokuta nebo krátkodobý trest vězení: 12, 24 nebo 48 hodin u přestupků, vězení v řádu měsíců u zločinů a vojenských trestných činů. Trest vězení bývá často zostřen, nejčastěji půstem a tvrdým lůžkem, objevuje se i temná komůrka. V nejstarších záznamech je výše peněžitého trestu uvedena ve zlatých. Později je pokuta uvedena v korunách.<sup>10</sup>

V „trestním protokolu“ obce Bukovec, která využívá jiný německo-český formulář, jsou následující kolonky: „Jméno a příjmení“, „Stáří“, „Zaměstnání“, „Místo kam přísluší“, „Kdy a od kterého soudu byl odsouzen“, „Přechin nebo zločin a trest“, „Poznámání“.

---

<sup>10</sup> Zákonem č. 126/1892 ř. z. byla zavedena korunová měna (v poměru 1 zlatý = 2 koruny). Početní jednotkou byla koruna, která se dělila na sto haléřů.

## 2. Evidence trestné činnosti

Pohyb soudně trestaných osob byl pečlivě sledován a evidován. Nařízení ministerstva práv č. 44/1853 ř. z. připomíná, že v platnosti zůstává dvorský dekret č. 1818/1821 Sbírký zákonů soudních, který trestním soudům nařizuje postup vyhotovování oznamovacích tabulek. Vyšetřující soudci mají již ke konci přípravného vyšetřování vyplnit tabulku s údaji o každé osobě obviněné ze zločinu či přečinu (vzor tabulky je přílohou tohoto nařízení) a tabulku přiložit k vyšetřovacímu spisu. Tabulka obsahovala popis osoby, jméno a příjmení, místo narození, stáří, náboženství, stav, zaměstnání a fyzický popis osoby. Dále v ní byly údaje o domovské obci, posledním místě pobytu, předešlém chování, povaze těla, mravech a vzdělání. Nařízení obsahuje podrobné pokyny o tom, jak se mají jednotlivé rubriky vyplnit.<sup>11</sup>

Byla-li dotyčná osoba odsouzena k trestu delšímu než šest měsíců, doplnil soudní úředník údaje o rozsudku a trestu a státní zástupce tabulku odeslal místně příslušnému politickému úřadu, který měl také zajistit odeslání vězně do trestnice.<sup>12</sup>

Úředník trestnice, do které byl odsouzený pachatel umístěn, si přepsal údaje z tabulky do své evidence a přidělil každému trestanci číslo. Do tabulky se poznamenávaly zprávy o chování trestance po dobu trestu. Po skončení trestu byla tabulka odeslána místně příslušnému okresnímu úřadu politickému.<sup>13</sup>

Okresní úřad politický rozhodoval o tom, zda může být trestanec volně propuštěn, nebo zda se musí vrátit do své domovské obce. Do domovské obce mohl být také přímo poslán „vázanou maršrutou nebo šupem“. Tabulka byla zaslána úřadu policejnímu v obci, kam propuštěnec příslušel. Nebyl-li v místě policejní úřad, pak byla zaslána okresnímu úřadu politickému, v jehož okrese příslušná obec ležela. Každý okresní úřad politický, pokud se v jeho okrese trestanec zdržoval, musel být informován zasláním přepisu příslušné tabulky.<sup>14</sup>

Policejní úřad v místě pobytu trestance, nebo okresní úřad politický byl dle nařízení povinen informovat představeného obce, kde trestanec přebýval, a příslušného velitele křídla četnického.<sup>15</sup> Úřady policejní i politické měly nad

---

<sup>11</sup> § 1 nařízení č.44/1853 ř. z.

<sup>12</sup> § 2 nařízení č. 44/1853 ř. z.

<sup>13</sup> § 3 nařízení č. 44/1853 ř. z.

<sup>14</sup> § 4 nařízení č. 44/1853 ř. z.

<sup>15</sup> Vývoj organizace četnictva stručně v podkapitole 3.2.

trestancem vykonávat dohled.<sup>16</sup>

Při trestu kratším než šest měsíců a v případě přestupků se měl informovat úřad policejní nebo okresní úřad politický v místě soudu. Úřad měl dostat stejnou tabulku. Tato povinnost se netýkala pouze odsouzených pro přečiny proti bezpečnosti cti, které se stíhaly jen na žádost uraženého, pokud za ně nebyl uložen trest v délce alespoň šest měsíců. Tento případ mohl nastat, pokud byla urážka na cti spáchána tiskopisem.<sup>17</sup> Dále se nemusely hlásit přestupky, které „nepošly ze zjištnosti“, neurážely veřejnou mravopověstnost nebo pokoj a pořádek veřejný s trestem pod šest měsíců.<sup>18</sup>

Pokud se osoba odsouzená za zločin, přečin nebo přestupek zapsaný do tabulky oznamovací přestěhovala, byl policejní úřad, nebo okresní úřad politický povinen informovat úřad v místě nového bydliště odsouzeného a příslušného představeného obce a velitelstvo četníků.<sup>19</sup>

Nařízení č. 152/1873 ř. z., které novelizuje nařízení ve věci trestní evidence, přikazuje, aby byl úřad bezpečnosti kromě výše uvedených případů informován také o odsouzení na základě zákona proti zahalečům a tulákům.<sup>20</sup>

Další nařízení upravující zasílání tabulek pochází z června 1888.<sup>21</sup> Toto nařízení zachovává stávající postup. Jediné přestupky, o kterých se nemusely informovat úřady, byly přestupky proti bezpečnosti cti trestané na základě soukromé žaloby, pokud soud neuložil trest vězení.<sup>22</sup> V ostatních případech soud informoval okresní politický úřad (nebo zeměpanský úřad policejní). Pokud měla obec v sídle soudu vynést hnací nález,<sup>23</sup> zasílal soud duplikát tabulky i této obci.<sup>24</sup> Pokud okresní soud rozhodl, že může být odsouzenec poslán do donucovací pracovny nebo polepšovny (pro nedospělé mladší osmnácti let), zaslala se tabulka politickému úřadu s ohledem na možnost podání odvolání proti tomuto výnosu.<sup>25</sup> Nařízení výslovně stanoví, že politické úřady (tj. okresní hejtmanství) jsou

---

<sup>16</sup> § 5 nařízení č. 44/1853 ř. z.

<sup>17</sup> § 493 zákona č. 117/1852 ř. z., dále jen tr. zák.

<sup>18</sup> § 7 nařízení č. 44/1853 ř. z.

<sup>19</sup> § 9 nařízení č. 44/1853 ř. z.

<sup>20</sup> Zákon č. 108/1873 ř. z., jímžto se vydávají nařízení dle policejního práva proti zahalečům a tulákům.

<sup>21</sup> Nařízení č. 91/1888 ř. z.

<sup>22</sup> § 1 nařízení č. 91/1888 ř. z.

<sup>23</sup> Podle zákona č. 88/1871 ř. z.

<sup>24</sup> § 2 nařízení č. 91/1888 ř. z.

<sup>25</sup> § 4 nařízení č. 91/1888 ř. z.

povinny informovat domovské obce o vykonaných potrestáních.<sup>26</sup> Nařízení také obsahuje vzor oznamovací tabulky pro okresní soudy.

---

<sup>26</sup> § 5 nařízení č. 91/1888 ř. z.

### 3. Veřejná správa

#### 3.1 Vývoj politické správy

Politická neboli státní správa zajišťovala řádný chod státu v klíčových oblastech územní správy.<sup>27</sup> Revoluční požadavky byly splněny v červnu roku 1848 vytvořením politických okresů jako základních článků státní správy. V každém politickém okrese bylo zřízeno okresní hejtmanství v čele s okresním hejtmanem, který byl odpovědný za výkon státní správy.<sup>28</sup> Okresní hejtmanství bylo prvoinstančním úřadem s všeobecnou působností. Vyššími stupni politické správy byly kraje a země. Kraje spravovala krajská vláda, která byla druhou instancí. V čele země stál místodržitel. Třetí instancí však bylo ministerstvo vnitra, které vykonávalo dohled nad politickou správou.<sup>29</sup>

Avšak v roce 1855 byl tento systém státní správy změněn. Především byly vytvořeny tzv. smíšené okresy v sídlech okresních soudů. Stávající okresní soudy byly nově součástí okresních úřadů. Tímto rozhodnutím byl zrušen jeden z revolučních požadavků na oddělení státní správy a soudnictví.<sup>30</sup> Na činnost okresních úřadů dohlížely krajské úřady, které však byly v Čechách zrušeny již v roce 1862. Jejich agenda přešla na okresní úřady a místodržitelství.<sup>31</sup>

Poslední změna státní správy proběhla po vydání prosincové ústavy pro Předlitavsko v roce 1867<sup>32</sup> ovlivněné mimo jiné i rakousko-uherským vyrovnáním.<sup>33</sup> Zákonem č. 44/1868 ř. z., o zřízení politických úřadů správních, byla podle deklarace prosincové ústavy znovu na všech úrovních oddělena správa politická od správy soudní. V čele politické správy bylo místodržitelství se sídlem v Praze. Země byla rozdělena na politické okresy úřední nazývané okresní hejtmanství. Politický okres se skládal ze dvou i více okresů soudních.

Válečné období (1914 – 1918) bývá označováno jako „vojensko byrokratická diktatura“.<sup>34</sup> Na základě § 14 prosincové ústavy byla pozastavena

---

<sup>27</sup> VOJÁČEK, Ladislav, SCHELLE, Karel a KNOLL, Vilém. *České právní dějiny*. 2., upr. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 258.

<sup>28</sup> Jako monokratický orgán.

<sup>29</sup> HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005, s. 273 – 274.

<sup>30</sup> VOJÁČEK, Ladislav, SCHELLE, Karel a KNOLL, Vilém. *České právní dějiny*. 2., upr. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 259.

<sup>31</sup> HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005, s. 275.

<sup>32</sup> Tamtéž, s. 243.

<sup>33</sup> Tamtéž, s. 258.

<sup>34</sup> Tamtéž, s. 265.

platnost občanských práv, uzavřena říšská rada, místo zákonů byla vydávána císařská nařízení s prozatímní zákonnou platností. Množství trestných činů bylo přiřazeno místo civilním soudům do působnosti soudů vojenských.<sup>35</sup> Vláda se soustředila kromě věcí vojenských na regulaci trhu s potravinami a dalšími základními potřebami (například nařízení na ochranu před lichvou, předražování a podobně).<sup>36</sup>

### 3.2 Policie a četnictvo

Ministerstvo vnitra bylo zřízeno v roce 1848. Do jeho působnosti patřily záležitosti veřejné bezpečnosti – dohled nad divadly, spolky a shromážděními, záležitosti „užší politické správy“ – státní občanství, udílení řádů, šlechtictví a vyznamenání a evidence obyvatelstva,<sup>37</sup> zdravotnické záležitosti, chudinské záležitosti, záležitosti veřejné správy, stavební záležitosti, živnostenské a nadační záležitosti.<sup>38</sup> V roce 1852 vznikl odštěpením z ministerstva vnitra Nejvyšší policejní úřad. Tento úřad dohlížel na cizince a rakouské občany pobývající v zahraničí, vydávání tiskovin a divadelní produkci. Bylo mu podřízeno také četnictvo. V roce 1859 byl přeměněn na policejní ministerstvo<sup>39</sup> a agenda četnictva přešla pod ministerstvo vnitra.<sup>40</sup> V roce 1868<sup>41</sup> vzniklo ministerstvo pro zemskou obranu a veřejnou bezpečnost, kterému byla nově policejní agenda svěřena.<sup>42</sup> Mimo výše uvedené spravovalo agendu vojenství a četnictva. Agenda veřejné bezpečnosti mu však byla v roce 1870 odňata a přešla opět pod ministerstvo vnitra. Ministerstvo bylo přejmenováno na ministerstvo zemské obrany a jeho agenda se soustředila na provádění branného zákona a řízení zemské obrany a domobrany. Četnictvo bylo ministerstvu zemské obrany nadále podřízeno stran dodržování kázně.<sup>43</sup>

Četnictvo tvořily vojensky organizované sbory, které měly spolu s policií

---

<sup>35</sup> HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005, s. 265.

<sup>36</sup> Tamtéž, s. 265.

<sup>37</sup> Tamtéž, s. 279.

<sup>38</sup> Tamtéž, s. 280.

<sup>39</sup> Policejní ministerstvo bylo v roce 1867 znovu sloučeno s ministerstvem vnitra. Viz HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005, s. 249.

<sup>40</sup> Tamtéž, s. 281.

<sup>41</sup> Nejvyšším rozhodnutím č. 11/1868 ř. z.

<sup>42</sup> HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005, s. 281.

<sup>43</sup> Tamtéž, s. 282.

udržovat vnitřní pořádek.<sup>44</sup> Prozatímní organický zákon o četnictvu z ledna 1850 mimo jiné zavádí jeho organizaci.<sup>45</sup> Četnictvo se členilo na šestnáct pluků, které byly rozmístěny po celé říši. Do Čech byl přidělen jeden pluk. Pluk se dělil na eskadrony, přičemž každá eskadrona se dělila na dvě samostatná křídla. Každé křídlo se členilo na několik zástupů, každý zástup ve více odborů. Odbor se skládal z více desátnictví o síle pět až osm mužů a jednotlivých hlídek tvořených 3 až 4 muži a velícím poddůstojníkem.<sup>46</sup> Od roku 1860 bylo četnictvo ve věcech veřejné bezpečnosti podřízeno politickým úřadům, zůstalo ale součástí ozbrojených sborů a podléhalo vojenským soudům.<sup>47</sup> Od roku 1868 bylo podřízeno ministerstvu zemské obrany, ve služebních otázkách ministerstvu vnitra.<sup>48</sup> V sídle zemského politického úřadu (v Čechách místodržitelství) bylo zemské četnické velitelství, které velelo celému četnickému sboru.<sup>49</sup> Sbor byl členěn na oddělení, která byla tvořena několika územními obvody okresních hejtmanství.<sup>50</sup> V sídle okresního hejtmanství bylo okresní četnické velitelství, které vedl strážmistr velící jednotlivým četnickým hlídkám. Hlídky byly tvořeny třemi a více četníky.<sup>51</sup>

Policejní agendu vykonávaly bezpečnostní úřady, k nimž náležely i obecní starostové.<sup>52</sup> Agenda veřejné bezpečnosti patřila od šedesátých let devatenáctého století do obecní působnosti. Zvláštní policejní úřady, které byly zřizovány v případě potřeby hlavně ve větších městech a také po dobu sezony v lázeňských městech, byly většinou zrušeny. Zůstalo policejní ředitelství v Praze a Brně, podstatně se zmenšil i počet policejních komisařství.<sup>53</sup>

### 3.3. Územní samospráva

Základním článkem územní samosprávy byla obec. Každé sídlo bylo buď obcí, nebo osadou, která spadala pod určitou obec. Každá obec patřila do

---

<sup>44</sup> ROMAŇÁK, Andrej, ed. a DANGL, Vojtech, ed. *Vojenské dějiny Československa. Díl 2., Od roku 1526 do roku 1918.* 1. vyd. Praha: NV, 1985, s. 357.

<sup>45</sup> Prozatímní organický zákon č. 19/1850 ř. z., o četnictvu čili žandamerii v Rakouském císařství.

<sup>46</sup> § 1 a 2 zákona č. 19/1850 ř. z.

<sup>47</sup> Na základě vydání ministeriálního nařízení ze dne 16. července 1860 č. 51.503, pravidla o organizaci četnictva.

<sup>48</sup> HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost.* Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005, s. 282-3.

<sup>49</sup> § 16 zákona č. 19/1876 ř. z., o c. k. četnictvu království a zemí radou říšskou zastoupených.

<sup>50</sup> § 17 zákona č. 19/1876 ř. z.

<sup>51</sup> § 18 zákona č. 19/1876 ř. z.; Viz blíže MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny policie a četnictva I.: Habsburská monarchie (1526-1918).* 1. vyd. Praha: THEMIS, 1997.

<sup>52</sup> § 24 zákona č. 119/1873 ř. z., dále jen tr. řád.

<sup>53</sup> HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost.* Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005, s. 283.

nějakého okresu a každá osoba musela být příslušníkem nějaké obce.

Povinná příslušnost k určité obci, označovaná jako tzv. domovské právo, se prokazovala tzv. domovským listem.<sup>54</sup> Domovské právo náleželo pouze rakouským občanům a zaručovalo právo zdržovat se v domovské obci a možnost žádat o zaopatření v případě zchudnutí.<sup>55</sup> Domovské právo se nabývalo narozením, u žen provdáním, „přijetím ve svazek domovský“<sup>56</sup> nebo nabytím veřejného úřadu.<sup>57</sup> Manželské děti získávaly domovské právo v obci, ve které měl domovské právo jejich otec. Nemanželské děti měly domovské právo v obci, kam příslušela jejich matka. Provdáním získala žena domovské právo v domovské obci manžela.<sup>58</sup> Udělením úřadu se sídlem v obci získal domovské právo například duchovní či učitel.<sup>59</sup> Zákon o domovském právu také stanovoval pravidla určování domovského práva bezdomovcům a jejich rodinám.<sup>60</sup> Cizí osoby, které neměly v obci domovské právo, mohly být z obce vypovězeny. Pachatelé trestných činů mohli být z obce „hnáni postrkem.“

Zvláštním případem obce bylo statutární město se zvláštním městským obecním zřízením.<sup>61</sup>

V obecním zřízení byla rozlišována samostatná, nazývaná přirozená, a přenesená působnost obcí.<sup>62</sup> Samostatná působnost spočívala ve správě obecního majetku, záležitostí spojených s domovským právem a místní policií.<sup>63</sup> Jednou z oblastí přenesené působnosti byla trestní pravomoc. Starosta a dva obecní radní tvořili obecní trestní senát, který mohl rozhodovat ve věcech přestupků a nařízení o místní policii. Řízení se zahajovalo na základě udání úřední osoby nebo poškozeného. Trestem mohla být peněžitá pokuta či vězení. Odvolacím orgánem bylo okresní hejtmanství (politický úřad první instance).<sup>64</sup>

Obec měla dva povinné orgány, obecní výbor a obecní představenstvo.

---

<sup>54</sup> HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005, s. 300.

<sup>55</sup> § 1 zákona č. 79/1863 ř. z., jímžto se pořádají záležitosti domovské ; o povinnosti obce zaopatřit chudé viz blíže § 22 – 31 téhož zákona.

<sup>56</sup> Z rozhodnutí obce viz § 8, 9 zákona č. 79/1863 ř. z.

<sup>57</sup> § 5 zákona č. 79/1863 ř. z.

<sup>58</sup> § 7 zákona č. 79/1863 ř. z.

<sup>59</sup> § 10 zákona č. 79/1863 ř. z.

<sup>60</sup> § 18 – 21 zákona č. 79/1863 ř. z.

<sup>61</sup> V roce 1850 byla v Čechách jen dvě statutární města, Praha a Liberec. Viz HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005, s. 298.

<sup>62</sup> Tamtéž, s. 298.

<sup>63</sup> Tamtéž, s. 302.

<sup>64</sup> Tamtéž, s. 302.



Obecní výbor byl volen oprávněnými voliči, kterými byli všichni státní občané mužského pohlaví, nevyločení pro trestný čin či činnou službu v armádě (či jiné důvody), zletilí, svéprávní a platící přímou daň ve stanovené výši.<sup>65</sup> Voliči pak byli podle výše odváděných daní rozděleni do tří voličských sborů. Každý ze sborů pak zvolil část obecního výboru.<sup>66</sup> Obecní výbor volil ze svého středu obecní představenstvo, které mělo nejméně tři členy: obecního starostu, představeného, purkmistra, který vykonával usnesení obecního výboru,<sup>67</sup> a obecní radní.<sup>68</sup> Na činnost samosprávy dohlížely státní orgány. Jednou z důležitých oblastí dozoru byla činnost místní policie.<sup>69</sup>

Vyšším samosprávným celkem byly okresy. Od roku 1864 mohla být v Čechách volena okresní zastupitelstva. V čele stál okresní starosta, jehož volbu potvrzoval císař, spolu se šestičlenným okresním výborem.<sup>70</sup>

### 3.4 Soudní okres Plzeň

Královské město Plzeň zažilo v posledních dekádách devatenáctého století nebývalý rozvoj. V roce 1880 měla Plzeň 48.834 obyvatel, v roce 1890 64.158 obyvatel, v roce 1900 již 91.334 obyvatel a v roce 1910 112.008 obyvatel.<sup>71</sup> Od roku 1890 do roku 1900 stoupl počet jeho obyvatel o 36 % a Plzeň se stala druhým největším městem v Čechách (po Praze).<sup>72</sup> Ve městě se rozvíjel převážně strojírenský průmysl (Škodovy závody, dílny státních drah, papírna Neusiedelské společnosti, továrna R. Hirsche na drát a hřebíky, závod na výrobu kovového zboží J. K. Rudolfa atd.) a pivovarský průmysl (zvláště Měšťanský pivovar).<sup>73</sup>

---

<sup>65</sup> HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005, s. 300.

<sup>66</sup> Tamtéž, s. 301.

<sup>67</sup> Tamtéž, s. 298.

<sup>68</sup> Tamtéž, s. 301.

<sup>69</sup> Tamtéž, s. 300.

<sup>70</sup> Tamtéž, s. 304.

<sup>71</sup> RŮŽKOVÁ, Jiřina a kol. *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005*. 1. díl. Praha: Český statistický úřad, 2006, s. 302.

<sup>72</sup> *Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. Devatenáctý díl, P - Pohor*. Praha: Argo, 2000, s. 963.

<sup>73</sup> ČEPELÁK, Václav et al. *Dějiny Plzně. II, Od roku 1788 do roku 1918*. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1967, s. 145-6; Plzeň byla významným železničním uzlem. První železniční trať Plzeň - Brod (Bavorsko) zahájila provoz 14. října 1861, následovala trať Plzeň - Praha (Smíchov) 14. července 1862 a její odbočka Chrást u Plzně - Stupno 1. dubna 1863. Trať Plzeň - České Budějovice byla zprovozněna v roce 1868, do Vídně byla trať prodloužena od 23. června 1870. Následovala trať Plzeň - Cheb 24. května 1872 a Plzeň - Březno 1. května 1873. Provoz na trati Plzeň - Železná Ruda byl zahájen 20. října 1876. Železnice z počátku sloužila hlavně nákladní dopravě, přínos osobní dopravy byl oceněn až později. Podle ČEPELÁK, Václav et al. *Dějiny Plzně. II, Od roku 1788 do roku 1918*. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1967, s. 100 - 102.

Rozvoj průmyslu přinesl nárůst přistěhovalců za prací, převážně z přilehlých okresů. Někteří obyvatelé v dojezdové vzdálenosti od Plzně zůstali ve svých původních obcích, kde v malém hospodařili, dojížděli však zároveň do Plzně za prací. To byl též případ sledovaných obcí – Červeného Hrádku, Bukovce, Újezda a Božkova. Lobzy (i Doubravka, Doudlevec, Skvrňany) byly již v této době s Plzní prakticky spojené.<sup>74</sup>

Soudní okres Plzeň tvořil spolu se soudním okresem Blovice politický okres Plzeň. Plzeň byla sídlem okresního hejtmanství s mnoha úřady (stavební, cejchovní, berní inspektorát, okresní školské rady pro školy české a německé atd.). V Plzni sídlil okresní soud, krajský soud a státní zastupitelství. Roku 1900 byl v Plzni zřízen živnostenský soud.<sup>75</sup>

V Plzni se též nacházelo velitelství 19. pěší divize, 37. pěší brigády, velitelství 35. pěšího pluku, prapor polních myslivců č. 6, velitelství 22. divizního pluku polního dělostřelectva, velitelství brigády zemské obrany č. 41 a velitelství pěšího pluku zemské obrany č. 7 (prapory 1. a 2.) a další vojenské objekty včetně posádkového soudu a věznice a také velitelství četnického oddílu č. 5 a okresní četnické velitelství.<sup>76</sup> Podle stavu k 1. červenci 1908 bylo v Plzni 9 četnických stanic s celkem 34 četníky (včetně nadřízených). Na jednoho četníka připadalo skoro 4000 obyvatel, což bylo více než ve většině politických okresů v Čechách.<sup>77</sup>

Samosprávnými úřady se sídlem v Plzni byly okresní a krajské zastupitelstvo a také obchodní a živnostenská komora.<sup>78</sup> Církevní správu vykonávalo v Plzni arciděkanství, pod které spadaly i obce Božkov, Bukovec, Lobzy a Újezd.<sup>79</sup> Červený Hrádek spravovala fara v Dýšině.<sup>80</sup>

---

<sup>74</sup> ČEPELÁK, Václav et al. *Dějiny Plzně. II, Od roku 1788 do roku 1918*. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1967, s. 146 - 147.

<sup>75</sup> Nařízením ministerstva práv č. 111/1900 ř. z.

<sup>76</sup> *Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. Devatenáctý díl, P - Pohoř*. Praha: Argo, 2000. 1051 s. ISBN 80-7185-274-0. s. 963.

<sup>77</sup> *Statistická příručka království Českého: sestavila Zemská statistická kancelář království Českého*. V Praze: vl.n., 1909, s. 113.

<sup>78</sup> *Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. Devatenáctý díl, P - Pohoř*. Praha: Argo, 2000. 1051 s. ISBN 80-7185-274-0. s. 963.

<sup>79</sup> Tamtéž, s. 964.

<sup>80</sup> *Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. Sedmý díl, Dánsko-Dřevce*. Praha: Paseka, 1998, s. 174.

## 4. Trestní zákoník

Základním pramenem rakouského trestního práva hmotného ve sledovaném období je „Zákon trestní o zločinech, přečinech a přestupcích“ č. 117/1852 ř. z.<sup>81</sup> Trestnímu zákoníku samotnému předcházejí uvozovací články. V nich je mimo jiné deklarována platnost tohoto předpisu pro celou říši (až na výjimky). K tomu nakonec nedošlo a v Zalitavsku fakticky ani platit nezačal. Formálně byl v Uhrách zrušen roku 1861 a v Sedmíhradsku 1880.<sup>82</sup>

Tímto trestním zákoníkem skončila dosavadní platnost „zákona trestního o zločinech a těžkých policejních přestupcích vydaného dne 3. září 1803“. Odborníci se shodují na tom, že zákon z roku 1852 je pouhou modernizací zákona z roku 1803,<sup>83</sup> což ostatně připouští i samotný text uvozovacích článků, když v úvodu říká: „ ... dali jsme učiniti nové vydání svrchu řečeného zákonníka trestního od 3. září 1803, vloživše v ně všeliké změny, pozdějšími zákony způsobené, a rozmnoživše je více novými ustanoveními.“

Na rozdíl od zákoníku z roku 1803 neobsahuje nový kodex procesní předpisy. V novém zákoníku byly dřívější „těžké policejní přestupky“ rozděleny na přečiny a přestupky. Toto trojí členění trestných činů na zločiny, přečiny a přestupky nemá podle teoretiků žádné opodstatnění, když nejsou ani tresty, ani další právní instituty odstupňovány do třech stupňů. Ve skutečnosti tak platí v rakouském trestním hmotném právu pouze duální dělení na zločiny a přečiny - přestupky. Trestní zákoník pak v části, která se týká přečinů a přestupků, rozlišuje dle názoru Dr. Prušáka libovolně, zda je určitý trestný čin přečinem, či přestupkem.<sup>84</sup> Lze říci, že za přečiny jsou v trestním zákoníku vždy označovány v části o přečinech a přestupcích konkrétní závažnější případy porušení práva.

Samotný trestní zákoník má dva díly, o zločinech (§ 1 – 232) a o přečinech a přestupcích (§ 233 – 532). Hlava první až pátá obsahuje obecná ustanovení. V hlavě šesté jsou vyjmenovány jednotlivé druhy zločinů, které jsou potom popsány v hlavě sedmé až dvacáté páté. Hlavy dvacet šest a dvacet sedm se věnují napomáhání zločincům a zániku trestnosti. Druhý díl o přečinech a přestupcích obsahuje čtrnáct hlav. První až třetí hlava se věnuje přečinům a přestupkům

---

<sup>81</sup> V textu dále jen trestní zákoník.

<sup>82</sup> PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný*. V Praze: Všehrd, 1912, s. 14.

<sup>83</sup> Tamtéž s. 13; nově také VOJÁČEK, Ladislav. *Trestní právo v českých zemích za absolutismu. In Československé trestní právo v proměnách věků: (sborník příspěvků)*. Pavel SALÁK, Jaromír TAUCHEN (eds.). Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 67 – 75.

<sup>84</sup> PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný*. V Praze: Všehrd, 1912, s. 55.

obecně, ve čtvrté hlavě jsou popsány druhy přestupků a přečinů. Hlavy pátá až třináctá popisují jednotlivé druhy přečinů a přestupků a tresty za ně. V poslední čtrnácté hlavě se popisují okolnosti zániku trestnosti přečinů a přestupků.

Od šedesátých let byly předkládány osnovy nového trestního zákoníku,<sup>85</sup> zákoník z roku 1852 se však nakonec dočkal nejen konce rakousko-uherské monarchie, když platil i pro české země v samostatném Československu na základě recepčního zákona,<sup>86</sup> ale i konce první republiky. Nahrazen byl až trestním zákonem č. 86/1950 Sb.

#### 4.1 Tresty za zločin, přečin a přestupek, zostření trestů

Za zločiny náležel trest smrti nebo žalář.<sup>87</sup> Žalář měl dva stupně – žalář a těžký žalář.<sup>88</sup> Těžký žalář byl původně vykonáván s železy na nohou.<sup>89</sup> Tento způsob věznění byl zrušen v roce 1867 a okovy byly nahrazeny povinným zostřením trestu.<sup>90</sup> Trestanec odsouzený k těžkému žaláři nemohl mít (až na zvláštní a výjimečné případy) návštěvy.<sup>91</sup> Všichni vězni v žaláři měli nařizeno pracovat.<sup>92</sup>

Trest žaláře soud stanovil na doživotí nebo na určitý čas. Dočasný žalář trval od šesti měsíců do dvaceti let.<sup>93</sup> Trest mohl soud snížit (tzv. mimořádné zmírňovací právo soudu) i pod šest měsíců, pokud se jednalo o zločin, za který nebyl trest stanoven na více než pět let, pokud bylo možno nalézt více polehčujících okolností a dalo se očekávat, že se pachatel polepší. V tomto případě mohl být také žalář změněn na mírnější stupeň (vězení).<sup>94</sup> Další možnost zkrácení trestu připouštěl trestní zákoník v případě, že by dlouhým trestem trpěla rodina pachatele. Pak bylo možné dobu věznění zkrátit a nahradit tento čas zostřením trestu jedním nebo více způsoby.<sup>95</sup>

O „zostření“ žaláře<sup>96</sup> rozhodoval soud v rozsudku. Zostření mohlo být činěno postem, kdy byl jedinou stravou odsouzence chléb a voda. Půst bylo

---

<sup>85</sup> Viz např. PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný*. V Praze: Všehrad, 1912, s. 14.

<sup>86</sup> Zákon č. 11/1918 Sb.

<sup>87</sup> § 12 tr. zák.

<sup>88</sup> § 14 tr. zák.

<sup>89</sup> § 16 tr. zák.

<sup>90</sup> Zákonem č. 131/1867 ř. z.;

<sup>91</sup> § 16 tr. zák.

<sup>92</sup> § 18 tr. zák.

<sup>93</sup> § 17 tr. zák.

<sup>94</sup> § 54 tr. zák.

<sup>95</sup> § 55 tr. zák.

<sup>96</sup> Viz § 19 – 25 tr. zák.

možné udělit nejvýše třikrát do týdne, nikdy však více dnů za sebou.<sup>97</sup> Stejnou frekvenci mohlo mít spaní na tvrdém lůžku, což znamenalo spaní na holých prknech.<sup>98</sup> Dalším způsobem zpřísnění trestu byl pobyt v samovazbě. Pobyt o samotě mohl trvat maximálně jeden měsíc a trestanec musel být dvakrát denně kontrolován.<sup>99</sup>

Zákonem z 1. dubna 1872 bylo stanoveno, že celý trest žaláře (kromě doživotního) nebo vězení může být vykonán v samovazbě, pokud je k tomu dostatek místností a jsou splněny další podmínky (maximálně osmiměsíční trest, perspektiva polepšení a další).<sup>100</sup>

Do temné komůrky mohl být trestanec odsouzen na nejvýše tři dny. Mezi jednotlivými pobyty musela být přestávka alespoň týden a celková doba pobytu nesměla překročit třicet dní v roce.<sup>101</sup> Bití holí (dospělých mužů) nebo metlou (mladíků mladších osmnácti let a žen) mohlo být nařízeno v případě opakovaného odsouzení. Výkonu trestu předcházela lékařská prohlídka a maximální možný počet ran byl třicet. Soud mohl udělit trest bití jen jednou za dobu výkonu trestu žaláře a nikdy se nesmělo vykonávat veřejně.<sup>102</sup> Dalším ztřebením trestu mohlo být v případě cizích státních příslušníků vypovězení ze všech korunních zemí po odpykání trestu.<sup>103</sup>

Za spáchaný přečin či přestupek příslušely tyto tresty: peněžitá pokuta, propadnutí věci, ztráta práv a povolení, vězení, bití, vyhoštění z určitého místa, nebo z korunní země, nebo ze všech korunních zemí.<sup>104</sup> Pokutu a propadlé věci dostal fond chudých v místě, kde došlo ke spáchání trestného činu.<sup>105</sup> Trest vězení měl dva stupně: vězení a tuhé vězení. Trestanec odsouzený do vězení si mohl nechat donášet vlastní stravu a nemusel pracovat.<sup>106</sup> V tuhém vězení byla trestanci přinášena strava vězeňská, musel povinně pracovat a byl pod přísnějším dozorem.<sup>107</sup> Soud měl však možnost uložit mimo tyto dva stupně vězení ještě

---

<sup>97</sup> § 20 tr. zák.

<sup>98</sup> § 21 tr. zák.

<sup>99</sup> § 22 tr. zák.

<sup>100</sup> Zákon č. 43/1872 ř. z.

<sup>101</sup> § 23 tr. zák.

<sup>102</sup> Tento trest byl zrušen zákonem č. 131/1867 ř. z., jak již bylo uvedeno výše; původně v § 24 tr. zák.

<sup>103</sup> § 25 tr. zák.

<sup>104</sup> § 240 – 249 tr. zák.

<sup>105</sup> § 241 tr. zák.

<sup>106</sup> § 244 tr. zák.

<sup>107</sup> § 245 tr. zák.

vězení domácí místo vězení prvního stupně.<sup>108</sup> Trest vězení soud ukládal na dobu od dvaceti čtyř hodin do šesti měsíců.<sup>109</sup> Tělesný trest (zrušeno r. 1867) mohl soud udělit jako hlavní trest místo vězení jen za v zákoně vyjmenované přečiny a přestupky a to pouze čeledínům, tovaryšům, učedníkům a osobám, které si vydělávaly na živobytí prací za denní či týdenní mzdu, pokud by jim, nebo jejich rodině, trest vězení způsobil újmu (výpadek příjmů). Další podmínky se nelišily od popisu výše u zostření trestů za zločiny, jen maximální počet ran byl dvacet.<sup>110</sup> Trest vyhoštění mohl být udělen dočasně či trvale. V případě vyhoštění z místa se týkal celého politického okresu, ve kterém příslušné místo leželo.<sup>111</sup> Nebylo možné vyhostit člověka z místa, které bylo jeho domovskou obcí.<sup>112</sup> Vyhoštění ze všech korunních zemí se týkalo pouze cizinců.<sup>113</sup>

Zostření trestů za přečiny a přestupky, půst, těžší práce, tvrdé lůžko, samovazba, temná komůrka a bití, bylo podobné jako u trestů za zločin.<sup>114</sup> Půst ve vězení prvního stupně znamenal, že trestanec dostal vězeňskou stravu jako trestanec ve vězení druhého stupně (tuhé vězení). Půst pro trestance v tuhém vězení znamenal den o chlebu a vodě.<sup>115</sup> Tvrdé lůžko se mohlo opakovat nejvíce dvakrát týdně.<sup>116</sup> V samovazbě mohl trestanec strávit nanejvýš čtrnáct dní.<sup>117</sup> Samovazba v temné komůrce trvala pouze dvacet čtyři hodin a mohla se opakovat nejvýše jednou za týden, po dobu trestu jen desetkrát.<sup>118</sup>

Tresty za zločin s trestem delším než jeden rok se měly vykonávat v samostatných trestnicích.<sup>119</sup> V Čechách se nacházely tři mužské trestnice v Kartouzích (dnes Valdice), Plzni, Praze a ženská v Praze – Řepích.<sup>120</sup> Jiné tresty na svobodě se vykonávaly ve věznici soudu, který vynesl rozsudek v první

---

<sup>108</sup> § 246 tr. zák.; PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný*. V Praze: Všeherd, 1912, s. 207.

<sup>109</sup> § 247 – 248 tr. zák.;

<sup>110</sup> Tělesné tresty zrušeny zákonem č. 131/1867 ř. z.; přečiny a přestupky vyjmenovány v § 248 tr. zák., například přečin shluknutí, urážka úřední osoby, poštvání domácího zvířete, znečištění studny, ublížení na zdraví, rychlá jízda na koni mezi chodci.

<sup>111</sup> Viz nařízení, dané od ministerií záležitostí vnitřních a práv č. 106/1852 ř. z.

<sup>112</sup> Ministerské nařízení č. 79/1858 ř. z., citováno dle LEPAŘ, Mojmir. *Trestní zákon ze dne 27. května 1852, číslo 117 ř. z. (platný v Československé republice). Dodatky: O tisku, spolcích, potravinách, nemocech a j. (změny a rozhodnutí až včetně do konce r. 1920)*. Sedmé vydání nově upravené. V Praze: tiskem a nákladem knihtiskárny dr. Ed. Grégra a syna, 1921, s. 119.

<sup>113</sup> § 249 tr. zák.

<sup>114</sup> § 253 – 258 tr. zák.

<sup>115</sup> § 254 tr. zák.

<sup>116</sup> § 255 tr. zák.

<sup>117</sup> § 256 tr. zák.

<sup>118</sup> § 257 tr. zák.

<sup>119</sup> § 405 tr. řádu.

<sup>120</sup> Seznam trestnic uveden například v nařízení č. 188/1891 ř. z.

instanci.<sup>121</sup>

## 4.2 Přítěžující a polehčující okolnosti

Jako obecně přítěžující okolnosti v případě zločinů hodnotí trestní zákoník pečlivou přípravu činu, velikost škody a míru nebezpečí s činem spojenou, nepředvídatelnost činu a tudíž nemožnost účinné ochrany před skutkem a množství porušených povinností.<sup>122</sup> Mezi zvláštní přítěžující okolnosti trestní zákoník řadí: spáchání více různých zločinů, opětovné spáchání téhož zločinu, spáchání zločinu, za který již byl pachatel v minulosti trestán, svedení jiného ke spáchání zločinu, případ kdy byl pachatel původcem, návodcem nebo spáchání zločinu řídil.<sup>123</sup> Další přítěžující okolností je pokus obviněného obelstít soudce při vyšetřování případu.<sup>124</sup>

V případě přečinů a přestupků jsou přítěžujícími okolnostmi: pokračování v páchaní trestného činu, spáchání trestného činu, za který již byl dotčený odsouzen v minulosti, velká nebezpečnost trestného činu nebo způsobení velké škody, poměr obviněného k poškozenému, svedení mládeže nebo jiné bezúhonné osoby, špatný příklad v rodině, veřejné pohoršení, vykonání činu i přes časovou náročnost, delší přípravu nebo překonání překážek, spáchání více přečinů a přestupků, snaha protahovat či zmást vyšetřování, spáchání přečinu či přestupku proti mravopočestnosti osobou s dobrým vychováním a vzděláním.<sup>125</sup>

Polehčujícími okolnostmi v případě zločinů jsou: 1. okolnosti spočívající v osobě pachatele<sup>126</sup>: osoba mladší dvaceti let, snížená inteligence, zanedbaná výchova, bezúhonnost, pachatel ke spáchání naváděn, spáchání činu ze strachu nebo poslušnosti, jednání v afektu, pouhé využití příležitosti bez předchozího úmyslu, svedení k činu velkou chudobou, snaha napravit následky či jim předejít, dobrovolné přiznání viny, prozrazení jiných zločinců, dlouhý pobyt ve vazbě nezpůsobený obviněným<sup>127</sup>; 2. okolnosti spočívající v povaze skutku<sup>128</sup>: nedokonaný zločin, zdržení se od způsobení větší škody, nepatrná způsobená škoda nebo odškodnění poškozeného.

---

<sup>121</sup> § 405 tr. řádu.

<sup>122</sup> § 43 tr. zák.

<sup>123</sup> § 44 tr. zák.

<sup>124</sup> § 45 tr. zák.

<sup>125</sup> § 263 tr. zák.

<sup>126</sup> § 46 tr. zák.

<sup>127</sup> Zrušeno zákonem č. 141/1912 ř. z. a nahrazeno započtením vyšetřovací vazby do trestu (§ 55a tr. zák.).

<sup>128</sup> § 47 tr. zák.

Polehčující okolnosti se v případě přečinů a přestupků téměř neliší: věk blízký nedospělosti, snížená inteligence („mdlý rozum“), zanedbaná výchova, předchozí bezúhonnost, pachatel ke spáchání naváděn, čin spáchán ze strachu nebo poslušnosti, jednání v afektu, svedení k činu nouzí, dobrovolné upuštění od způsobení větší škody, snaha napravit následky, dobrovolné přiznání viny vedoucí k odvrácení nebo zmenšení škody.<sup>129</sup> Další přitěžující okolnosti jsou uvedeny přímo u konkrétních trestných činů.

### 4.3 Konkurence (souběh) trestných činů

Pokud se dopustil pachatel více trestných činů, které se vyšetřují a soudí společně,<sup>130</sup> dostane trest podle toho zločinu, za který zákon ukládá nejpřísnější trest. Přitom však soudce přihlédne k dalším spáchaným skutkům jako k přitěžujícím okolnostem (zásada zostření).<sup>131</sup>

Zásada absorbční se užije v případě, že jedním z trestů za spáchané delikty je trest smrti nebo doživotního žaláře, neboť tyto tresty nelze zostřit.<sup>132</sup>

Další výjimkou ze zásady zostření je situace, kdy má být za jeden z trestných činů uložen zvláštní trest podle tiskového zákona,<sup>133</sup> či peněžitá pokuta, propadnutí věci nebo ztráta práv a povolení.<sup>134</sup> Pak se tato sankce uloží k zostřenému trestu za čin nejpřísněji trestaný (zásada kumulační).<sup>135</sup>

### 4.4 Účinky spojené s odsouzením

S odsouzením za zločin spojuje trestní zákoník<sup>136</sup> kromě trestu tyto další následky: ztrátu šlechtictví, odnětí všech řádů, veřejných titulů i akademických stupňů a hodností, ztrátu veřejných úřadů (i učitelského), ztrátu prebendy v případě duchovních, ztrátu způsobilosti k soudcovství, advokacii, notářství a možnosti jiného zastupování před veřejnými úřady, odnětí penzí a dalších platů a ztrátu členství v obecních zastupitelstvech i v jiných veřejných zastupitelstvech. Trestní zákoník také výslovně stanoví platnost následků stanovených dalšími

---

<sup>129</sup> § 264 tr. zák.

<sup>130</sup> Konkurence předpokládá totožného pachatele, který se dopustí více trestných činů dříve, než je za některý z nich odsouzen. Podle PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný*. V Praze: Všehrad, 1912, s. 141.

<sup>131</sup> Souběh trestných činů v § 34 a § 267 odst. 1 tr. zák.; PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný*. V Praze: Všehrad, 1912, s. 228-229.

<sup>132</sup> § 50 tr. zák.

<sup>133</sup> § 36 a 37 zákona č. 3/1862 ř. z.

<sup>134</sup> § 240 písm. a), b), c) tr. zák.

<sup>135</sup> § 35 odst. 2, § 267 odst. 2 tr. zák.

<sup>136</sup> Ve znění novely č. 131/1867 ř. z.



právními předpisy (občanským zákoníkem, civilním řádem procesním atd.) Výjimkou jsou zločiny vyjmenované v § 6 odst. 2 zákona č. 131/1867 ř. z. (zločinů s převážně politickým pozadím).<sup>137</sup>

Šlechtictví, řády, veřejné tituly a úřady (viz výše) pozbyl také pachatel přestupku krádeže, zpronevěry, podílnictví a podvodu (§ 460, 461, 463 a 464 trestního zákona).<sup>138</sup> Stejně následky mělo přestoupení zákona o trestech za zmaření exekuce<sup>139</sup> a císařského nařízení o lichvě.<sup>140</sup>

Výše popsané následky trvaly v případě zločinů uvedených v § 6 odst. 2 zákona č. 131/1867 ř. z. do vykonání trestu. Pro pachatele odsouzené za ostatní zločiny s trestem pět a více let žaláře platila desetiletá lhůta od vykonání trestu. Pro trest kratší pěti let platila pětiletá lhůta a pro přestupky proti majetku tříletá lhůta od vykonaného trestu.<sup>141</sup> S tresty za ostatní přečiny a přestupky nebyly spojeny po vykonání trestu žádné další následky odsouzení.

Pachatel odsouzený za trestný čin proti cizímu majetku k trestu delšímu než šest měsíců, nebo vícekrát odsouzený ke kratšímu trestu, případně odsouzený jako tulák (byl-li zároveň nebezpečný cizímu majetku), mohl být navíc dán až na tři roky pod policejní dohled.<sup>142</sup> Soud v rozsudku vyslovil možnost policejního dohledu (nebo možnost umístění v donucovací pracovně), ovšem konečné rozhodnutí náleželo politickým úřadům první instance (okresním hejtmanstvím) či policejním úřadům v místech, kde byly zřízeny.<sup>143</sup>

#### 4.5 Trestání nedospělých pachatelů

Zvláštní ohledy bere trestní zákoník na osoby nedospělé. Vychází z toho, že děti jsou nezkušené, snáze ovlivnitelné a je u nich i větší možnost nápravy. Právní teorie rozlišuje tři období nedospělosti – období úplné beztrestnosti, období zmenšené odpovědnosti a období mírnějšího trestu.<sup>144</sup>

Dokud děti nedosáhnou deseti let věku, nejsou vůbec trestně odpovědné a potrestání je ponecháno na rodině<sup>145</sup>. Zákonem jsou považovány za nepříčetné.<sup>146</sup>

<sup>137</sup> PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný*. V Praze: Všehrd, 1912, s. 222.

<sup>138</sup> § 6 zákona č. 131/1867 ř. z.

<sup>139</sup> § 2 zákona č. 78/1883 ř. z.

<sup>140</sup> § 5 císařského nařízení č. 275/1914 ř. z.

<sup>141</sup> § 6 odst. 4 zákona č. 131/1867 ř. z.

<sup>142</sup> § 4 zákona č. 108/1873 ř. z.

<sup>143</sup> § 7 zákona č. 108/1873 ř. z.

<sup>144</sup> PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný*. V Praze: Všehrd, 1912, s. 77.

<sup>145</sup> § 237 tr. zák.

<sup>146</sup> PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný*. V Praze: Všehrd, 1912, s. 77.

Od desátého roku do dosažení čtrnácti let jsou děti trestány za spáchané zločiny, jako za „přestupky nedospělých“.<sup>147</sup> Za takové činy mají být potrestáni „uzavřením na odděleném místě“ od jednoho dne do šesti měsíců.<sup>148</sup> Trest může být zostřen dle obecných předpisů pro zostření trestu u přečinů a přestupků.<sup>149</sup> Důraz je kladen na to, aby byl trest vykonán odděleně od ostatních trestanců, z důvodu špatného vlivu dospělých vězňů.<sup>150</sup> Dr. Prušák si v komentáři k tomuto paragrafu povzdechl, že „za stávajících poměrů zůstává předpis zákona většinou mrtvou literou“. Naopak vítá přijetí zákonů o donucovacích pracovních a polepšovnicích.<sup>151</sup>

Ministerská nařízení z let 1899, 1903 a 1905 totiž zavedla zvláštní podmínky pro mladistvé, včetně možnosti vykonání trestů za přestupky nedospělých v polepšovnicích.<sup>152</sup> Při stanovování trestu má soud přihlídnout k závažnosti a povaze spáchaného trestného činu, věku a povaze pachatele, předešlému chování, případné lítosti a odstraňování následků spáchaného činu. S trestem má být spojena nejen práce, ale i vyučování „od duchovního správce nebo katechety“.<sup>153</sup>

Pokud se dítě mladší čtrnácti let dopustí činu, který trestní zákoník označuje za přečin či přestupek, není za něj trestáno. Potrestání je ponecháno na rodině.<sup>154</sup> Za zvláštních okolností mají být potrestáni úřadem bezpečnosti (to znamená politickým úřadem okresním, zeměpanským úřadem policejním, či magistrátem ve městě s vlastním statutem).<sup>155</sup> Toto druhé období nazývá Dr. Prušák „obdobím zmenšené odpovědnosti“.<sup>156</sup> Dr. Prušák tento systém kritizuje, neboť potrestání pachatele závisí na velikosti a povaze činu. Uvádí příklad nedospělého pachatele, který zatají nález vyšší než 200 Korun, čímž se dopustí přestupku nedospělých a hrozí mu až několikaměsíční uzavření na odděleném místě. Naopak nezletilý, který se opakovaně dopustí přestupků krádeže, potrestán

---

<sup>147</sup> PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný*. V Praze: Všeherd, 1912, s. 77; § 237 tr. zák.

<sup>148</sup> § 270 tr. zák.

<sup>149</sup> Uvedeny v § 253 tr. zák.

<sup>150</sup> § 270 tr. zák.

<sup>151</sup> PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný*. V Praze: Všeherd, 1912, s. 79.

<sup>152</sup> Ministerské nařízení ze dne 23. ledna 1899 č. 30.430, ministerské nařízení ze 7. května 1903 č. 14, ministerské nařízení z 30. září 1905, věst. č. 15; Podle PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný*. V Praze: Všeherd, 1912, s. 79.

<sup>153</sup> § 271 tr. zák.

<sup>154</sup> § 273 tr. zák.

<sup>155</sup> § 273 tr. zák.

<sup>156</sup> PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný*. V Praze: Všeherd, 1912, s. 77.

být nemůže.<sup>157</sup>

Od dosaženého čtrnáctého roku je pachatel plně trestně odpovědný. Obecně je mládí pachatele (do dvaceti let věku) v trestním zákoníku považováno za polehčující okolnost.<sup>158</sup> Pokud by pachatel mladší dvaceti let spáchal zločin, za který náleží trest smrti, nebo doživotní žalář, má být místo toho potrestán žalářem od deseti do dvaceti let.<sup>159</sup>

Nežádoucího vlivu vězení na mladistvé si byly vědomy i nejvyšší úřady země. Proto byly soudy nařízením ministerstva spravedlnosti vyzvány, aby se v případech odsouzení mladistvých využívalo císařova práva udílet milost<sup>160</sup> a byly podávány z popudu soudů návrhy na omilostnění.<sup>161</sup> U nedospělých ve věku od deseti do čtrnácti let odsouzených za čin, který trestní zákoník kvalifikuje jako zločin, se má přihlídnout k okolnostem případu, případnému opožděnému duševnímu a tělesnému vývoji, dostatečné domácí kázni, věkem vysvětlitelným pohnutkám činu a projevené lítosti. O milost mohli soudy žádat i v případě odsouzených ve věku čtrnáct až šestnáct let, pokud dosud nebyli trestáni (ve výjimečných případech i bez této podmínky) a vyměřený trest na svobodě činil maximálně tři měsíce či 500 K. O milost bylo možné žádat i u mladistvých do osmnácti let, pokud byli v důsledku zpožděného vývoje na úrovni šestnáctiletých. Prominutí trestu navrhoval z úřední povinnosti soud po vyslechnutí zákonných zástupců odsouzených. Podaný návrh znamenal pozastavení výkonu trestu.

---

<sup>157</sup> PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný*. V Praze: Všehrad, 1912, s. 78.

<sup>158</sup> § 46 písm. a) tr. zák.

<sup>159</sup> § 52 tr. zák.

<sup>160</sup> § 2 a § 411 tr. řádu.

<sup>161</sup> Nařízení ministerstva spravedlnosti z 25. listopadu 1902, věst. č. 51.

## 5. Vedlejší trestní zákony

Kromě trestního zákoníku byly součástí trestního práva i tzv. „vedlejší zákony“<sup>162</sup> a zákony pozdější, které trestní zákoník doplňovaly a měnily.<sup>163</sup> Z nich se ve sledovaných knihách trestů objevují níže uvedené, které krátce představím.

### 5.1 Zákon o zamezení a udušení nakažlivých nemocí zvířecích<sup>164</sup>

Zákon zavádí preventivní i akutní opatření pro případ výskytu nemocí zvířat. Obsahuje předpisy pro jednotlivé zainteresované úřady, pro dopravu zvířat i soukromé chovy. Zákon také stanoví postupy pro případ výskytu konkrétních nemocí. Neučinil-li majitel nebo veterinář oznámení o výskytu nakažlivé nemoci,<sup>165</sup> hrozí mu za tento přestupek vězení až dva měsíce vězení nebo pokuta do 300 zlatých. Zákon stanoví zvlášť přísné potrestání starosty, který by neučinil včasné oznámení dalším úřadům o výskytu nemoci, nebo pachatele, který by vystavil nepravdivý pas původu dobytka.<sup>166</sup> Zákon pamatuje na další nařízení upravující postup proti zvířecím nemocem, jejich porušení označuje za přečiny a stanoví sankci, v případech úmyslného jednání, způsobení rozšíření nemoci nebo smrti člověka, náležitě zpřísněnou.<sup>167</sup>

Tento zákon byl nahrazen zákonem o zamezení a potlačení nakažlivých nemocí zvířecích,<sup>168</sup> který je komplexním předpisem upravujícím evidenci dobytka (vydávání dobytčích pasů), dopravu, obchod, nakládání s uhynulými kusy, postup při výskytu nemoci i postup úřadů v případě výskytu nemoci. Trestní předpisy jsou uvedeny v § 63 – 76.

### 5.2 Zákony proti zahalečům a tulákům<sup>169</sup> a o donucovacích pracovnách<sup>170</sup>

Zákon proti zahalečům a tulákům ve znění zákonů o donucovacích pracovnách v § 1 trestá tuláky tuhým vězením na jeden až tři měsíce. Tuláka

---

<sup>162</sup> PRUŠÁK, Josef. Rakouské právo trestní. Díl všeobecný. V Praze nákladem spolku českých právníků Všeherd, 1912, s. 17.

<sup>163</sup> Výčet těchto zákonů např. v PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný.* V Praze: Všeherd, 1912, s. 17, nebo STORCH, František a SPÁČIL, Jiří, ed. *Řízení trestní rakouské. [díl I.]*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 123.

<sup>164</sup> Zákon č. 35/1880 ř. z.

<sup>165</sup> V případě vztekliny je povinen učinit oznámení každý, kdo nemoc zpozoruje.

<sup>166</sup> § 44 zákona č. 35/1880 ř. z.

<sup>167</sup> § 45 zákona č. 35/1880 ř. z.

<sup>168</sup> § 78 zákona č. 177/1909 ř. z.

<sup>169</sup> Zákon č. 108/1873 ř. z.

<sup>170</sup> Zákon č. 89/1885 ř. z., zákon č. 90/1885 ř. z.

zákon definuje jako osobu bez zaměstnání, která se potuluje a není schopna prokázat, že se živí poctivě. § 2 zakazuje žebrotu na veřejných místech, chozením dům od domu či jiné dovolávání se ze zahálčivosti veřejné dobročinnosti. Tuhým vězením od osmi dnů do tří měsíců se trestá také ten, kdo by k žebrotě sváděl nezletilé. Bezpečnostní úřad mohl vyzvat práce schopné osoby „ohrožující bezpečnost osoby nebo majetku“, aby prokázaly původ svých příjmů.<sup>171</sup> Zákon dává obci právo přikázat výkon určité přiměřené placené práce osobě bez prostředků leč práce schopné. Odmítla-li, trestem bylo opět tuhé vězení od osmi dnů do tří měsíců.<sup>172</sup> § 5 upravuje trestání prostituce v případech, kdy nestačí potrestání bezpečnostním úřadem.

§ 6 upravuje trest za porušení policejního dohledu, jehož úpravu obsahuje zákon proti zahalečům a tulákům. Policejní dohled vykonávaly okresní politické úřady, případně úřady policejní. Jejich příkazy však měly plnit zejména příslušné obecní úřady.<sup>173</sup> Dohled mohl trvat nejdéle tři roky od propuštění z vězení nebo žaláře. Úřad mohl zakázat nebo přikázat pobyt v určitém obvodu, ale také zakázat navštěvovat konkrétní místa či akce. Úřady však nikdy nemohly trestance vypovědět z domovské obce. Trestanec se musel hlásit úřadům a na výzvu podat zprávu o svém zaměstnání a dalších poměrech. Dle uvážení úřadu mohla být osobě dané pod policejní dohled vykonána domovní i osobní prohlídka.<sup>174</sup>

Na základě soudního rozhodnutí mohl být dán odsouzený do donucovací pracovny, mladistvý odsouzený do polepšovacieho ústavu (napravovny). Maximální doba pobytu byla stanovena na tři roky v donucovací pracovně, v polepšovně až do nabytí zletilosti. Podle statistických tabulek o pohybu káránců v donucovacích pracovnách v letech 1897 – 1906 opouštěla naprostá většina osob pracovny před uplynutím tří let.<sup>175</sup> O umístění a případném propuštění rozhodoval zemský politický úřad (v Čechách místodržitelství).<sup>176</sup> Do polepšovacieho ústavu mohli být posláni nezletilí, kteří se dopustili zločinu, avšak pro nízký věk se trestal jako přestupek. Nedospělí pachatelé přečinů a přestupků, jejichž potrestání bylo svěřeno bezpečnostním úřadům, mohli být také posláni do polepšovny, pokud byla jejich výchova zcela zanedbána a rodina nebyla schopna řádnou

<sup>171</sup> § 3 zákona č. 89/1885 ř. z.

<sup>172</sup> § 4 zákona č. 89/1885 ř. z.

<sup>173</sup> § 7 zákona č. 108/1873 ř. z.

<sup>174</sup> § 9 zákona č. 108/1873 ř. z.

<sup>175</sup> Statistická příručka království Českého : sestavila Zemská statistická kancelář království Českého. 1. vyd. čes. V Praze : vl.n., 1909, s. 93.

<sup>176</sup> § 14 – 17 zákona č. 108/1873 ř. z.

výchovu zajistit.<sup>177</sup> Podrobnosti o zřizování donucovacích pracoven, přijímání do nich a propouštění, které patřilo do působnosti zemského politického úřadu, bylo blíže upraveno zákonem č. 90/1885 ř. z.

### **5.3 Zákon o trestech za zmaření exekuce<sup>178</sup>**

Tento zákon postihoval jednání, kterým se dlužník, kterému hrozila exekuce (nebo již proti němu byla vedená), pokusil zničit své věci movité i nemovité, odstranit svůj majetek nebo vytvořit fiktivní dluhy a činit další jednání za účelem překažení uspokojení svého věřitele. Zákon toto jednání hodnotí jako přestupek, pokud je však způsobená škoda větší než 50 zlatých, jedná se o přečin.<sup>179</sup>

V letech 1892, 1900, 1905 a 1906 se počet odsouzených podle tohoto zákona za přečin pohyboval kolem 52 případů, za přestupky bylo odsouzeno průměrně 456 osob ročně.<sup>180</sup>

### **5.4 Nařízení upravující obchod s potravinami<sup>181</sup>**

Vydávání nařízení regulujících trh s potravinami a dalšími nezbytnými potřebami si vyžádal válečný stav. Nařízením o obchodu obilím, moukou a luštěninami byla zabavena (za náhradu) úroda roku 1916. Zatajení zásob, jejich zničení nebo jejich neoprávněné nabytí se trestalo jako přestupek vězením nebo peněžitou pokutou. (V případě vyšší hodnoty zboží bylo takové jednání kvalifikováno jako přečin).<sup>182</sup> Podobné předpisy platily i u předmětů nezbytné potřeby. Byly provedeny soupisy zásob, distribuce a prodej byl státem regulován. § 14 – 23 obsahují trestní předpisy. Přestupky zde vyjmenované se týkají například porušování povinných dodávek, zatajování zásob a přemršťování cen.

### **5.5 Zbrojní patent<sup>183</sup>**

Zbrojní patent upravoval, kdo smí vlastnit a nosit zbraň. Patent některé

---

<sup>177</sup> § 8 zákona č. 89/1885 ř. z.

<sup>178</sup> Zákon č. 78/1883 ř. z.

<sup>179</sup> § 1 zákona č. 78/1883 ř. z.

<sup>180</sup> Statistická příručka království Českého : sestavila Zemská statistická kancelář království Českého. 1. vyd. čes. V Praze : vl.n., 1909, s. 409.

<sup>181</sup> Císařské nařízení č. 176/1916, kterým se upravuje obchod obilím, moukou a luštěninami, císařské nařízení č. 261/1916 ř. z., o zásobování obyvatelstva předměty nezbytné potřeby, císařské nařízení č. 131/1917 ř. z., o zásobování obyvatelstva předměty nezbytné potřeby.

<sup>182</sup> § 32 cis. nařízení č. 176/1916, další trestní ustanovení obsahovaly § 33-37.

<sup>183</sup> Patent císařský č. 223/1852 ř. z., jímžto se činí ustanovení o tom, kdo má právo, zbraň a municí dělati, v ní obchod vésti, ji míti, a zbraň nositi.

zbraně zcela zakázal<sup>184</sup> – dýky, stiletta a podobné bodné zbraně a také všechny zbraně skryté, například „hole pistolové a dýkové“.<sup>185</sup> Vlastnit zbraň a munici mohl jen ten, kdo k tomu měl povolení politického úřadu zemského.<sup>186</sup>

Právo vlastnit zbraň v sobě nezahrnovalo právo zbraň nosit.<sup>187</sup> K tomu bylo třeba požádat o vydání zbrojního pasu<sup>188</sup>. Existovaly však výjimky.<sup>189</sup> Zbraň mohli nosit například ti, kteří ji potřebovali ke své službě, nebo své uniformě, ti, kteří zbraň užívali při výkonu své živnosti atd. Tyto osoby měly právo nechat si zbraň donášet bez dalšího povolení svým služebnictvem.<sup>190</sup>

V trestních ustanoveních<sup>191</sup> patent upravuje tresty za nedovolenou výrobu, obchod (včetně objednávk), vlastnictví zbraní a munice. Za nedovolené nošení zbraně, pokud pachatel neprokázal nutnou obranu (§ 2 písm. g trestního zákoníku), hrozilo propadnutí zbraně a pokuta nebo vězení. Pokud se jednalo pouze o neoprávněné nošení zbraně bez dalších přitěžujících okolností, byl k potrestání příslušný okresní úřad politický. V ostatních případech rozhodovaly soudy zřízené „k užívání obecných zákonů trestních“.<sup>192</sup>

## 5.6 Zákon o tisku<sup>193</sup>

Nakladatelská, vydavatelská a tiskařská činnost patřila k průmyslovým živnostem.<sup>194</sup> Každá tiskovina musela obsahovat místo vytištění, jméno tiskaře a nakladatele (vydavatele) a jméno odpovědného redaktora.<sup>195</sup>

Vydávání periodického tisku (tisku vycházejícího alespoň jednou měsíčně) muselo předcházet oznámení státnímu zástupci a bezpečnostnímu úřadu. Vydavatel periodického tisku s politickým zaměřením vycházejícího více než dvakrát měsíčně musel složit kauci,<sup>196</sup> která sloužila k úhradě pokut a případných

---

<sup>184</sup> § 2 zbrojního patentu.

<sup>185</sup> LEPARŤ, Mojmír. *Trestní zákon ze dne 27. května 1852, číslo 117 ř. z. (platný v Československé republice). Dodatky: O tisku, spolicích, potravinách, nemocech a j. (změny a rozhodnutí až včetně do konce r. 1920)*. Sedmé vydání nově upravené. V Praze: tiskem a nákladem knihtiskárny dr. Ed. Grégra a syna, 1921, s. 13.

<sup>186</sup> § 5 zbrojního patentu.

<sup>187</sup> § 14 zbrojního patentu.

<sup>188</sup> § 17 – 27 zbrojního patentu.

<sup>189</sup> § 14 – 15 zbrojního patentu.

<sup>190</sup> § 16 zbrojního patentu.

<sup>191</sup> § 28 – 40 zbrojního patentu.

<sup>192</sup> § 40 zbrojního patentu.

<sup>193</sup> Zákon č. 3/1863 ř. z.

<sup>194</sup> § 3 zákona č. 3/1863 ř. z.

<sup>195</sup> § 9 zákona č. 3/1863 ř. z.

<sup>196</sup> § 13 zákona č. 3/1863 ř. z.

nákladů trestního řízení.<sup>197</sup>

Zákon o tisku zavádí tzv. povinné výtisky, tedy povinnost nakladatele odevzdávat od každé tiskoviny určené k prodeji po jednom exempláři ministerstvům, určeným knihovnám a v případě periodického tisku také příslušnému okresnímu politickému úřadu.<sup>198</sup>

Zákon zakazuje prodávat tiskoviny po domech, rozdávat je a získávat předplatitele bez výslovného povolení bezpečnostního úřadu, stejně jako jejich vyvěšování na veřejných místech.<sup>199</sup>

---

<sup>197</sup> § 15 zákona č. 3/1863 ř. z.

<sup>198</sup> § 18 zákona č. 3/1863 ř. z.

<sup>199</sup> § 23 zákona č. 3/1863 ř. z.



## 6. Trestní soudnictví

Trestní právo procesní upravoval trestní řád, zákon č. 119/1873 ř. z.

Trestní soudnictví znalo tři stupně řízení. Okresní soudy trestaly přestupky a poskytovaly pomoc sborovým soudům první instance při vyhledávání a vyšetřování přečinů a zločinů.<sup>200</sup> U sborových soudů první instance konal určený soudce přípravné vyšetřování zločinů a přečinů.<sup>201</sup> Toto vyšetřování mohlo být přeneseno také na okresní soud.<sup>202</sup> Hlavní činností sborových soudů první instance (rozhodoval ve čtyřčlenných soudních senátech)<sup>203</sup> bylo vést hlavní líčení pro zločiny a přečiny, které nespádaly pod pravomoc porotních soudů, a rozhodovat o opravných prostředcích proti rozhodnutím okresních soudů.<sup>204</sup> Proti rozsudku sborového soudu první instance existovaly dva opravné prostředky – odvolání ke sborovému soudu druhé instance (rozhodoval v pětičlenných soudních senátech), nebo zmatečná stížnost k nejvyššímu soudu (rozhodoval v sedmičlenných soudních senátech).<sup>205</sup> Kromě rozhodování o odvolání prováděly sborové soudy druhé instance kontrolu soudů v jejich obvodu a rozhodovaly o stížnostech.<sup>206</sup>

Soudní řízení se zahajovalo podle § 2 trestního řádu podáním veřejné obžaloby státním zástupcem. Místo státního zástupce mohl podat soukromý účastník z důvodu soukromoprávních nároků tzv. obžalobu podpůrnou,<sup>207</sup> pokud by státní zástupce odmítl zahájit trestní stíhání, nebo upustil-li by od stíhání. Trestní zákon stanovil případy, pro které trestné činy mohla být podána soukromá obžaloba.<sup>208</sup> V zákoně se také objevují případy deliktů stíhaných na základě svolení poškozeného.<sup>209</sup>

---

<sup>200</sup> § 9 tr. řádu.

<sup>201</sup> § 11 tr. řádu.

<sup>202</sup> § 12 tr. řádu.

<sup>203</sup> § 13 tr. řádu.

<sup>204</sup> § 13 tr. řádu.

<sup>205</sup> § 16 tr. řádu.; § 280 tr. řádu.

<sup>206</sup> § 15 tr. řádu.

<sup>207</sup> Podmínky stanoví § 48 tr. řádu.

<sup>208</sup> Soukromá žaloba mohla být podána v případě přečinů § 467 (proti majetnosti literární a umělecké) a § 493 (urážka na cti spáchaná tiskopisem) a přestupků § 463 (krádež a zpronevěření v rodině), § 487 – 492 (urážka na cti), § 496 (veřejné nadávání nebo zlé nakládání), § 497 (výčitky pro přestálý nebo prominutý trest), § 502 - 503 (cizoložství), § 504 (zmrhání nezletilé příbuzné člověkem domácím), § 505 (smilstvo služebné osoby ženské s nezletilým v domě žijícím synem nebo příbuzným), § 524 (zastaralé opilství), § 525 (nemravnost v rodině) dle STORCH, František a SPÁČIL, Jiří, ed. *Řízení trestní rakouské. [díl I.]*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 108.

<sup>209</sup> Tzv. delikty ke zmocnění stíhané: přečiny proti bezpečnosti cti § 487 – 492 spáchané tiskem (§ 493) více viz čl. V zákona č. 5/1863 ř. z.

Hlavní líčení před porotními soudy se konalo v případě zločinů a přečinů spáchaných obsahem tiskopisu a pro další v zákoně vyjmenované zločiny a přečiny, za něž bylo možné uložit trest delší než pět let.<sup>210</sup> Porotní soud zasedal pravidelně v sídle sborového soudu první instance.<sup>211</sup> V porotním soudě zasedali tři soudci, jmenovaní prezidentem sborového soudu druhé instance, předsedou byl prezident sborového soudu první instance, a dvanáct porotců – laiků, kteří byli vybráni ze složitě sestavovaného seznamu porotců.<sup>212</sup> Publikace trestního řádu, zákona č. 119 byla následována zákonem č. 120/1873 ř. z., kterým si vláda vyhrazovala právo dočasně (nejdéle na jeden rok) zastavit činnost porotních soudů.

## 6.1 Přestupkové řízení

Přestupkové řízení se konalo před okresním soudem. Vyšetřování prováděli zřízení státního zastupitelství, pod dozorem státního zástupce sborového soudu první instance, kterému museli podávat pravidelně zprávy o své činnosti.<sup>213</sup>

Obviněný byl předveden před soudce. Pokud se přiznal, nebo měl-li soudce dostatek důkazů a mohla být provedena obžaloba i obhajoba a dostavil se také soukromý žalobce (v případě soukromé obžaloby), pak mohl soudce provést přelíčení a vynést rozsudek, pokud obviněný nic nenamítal. Nebylo-li možné provést tyto úkony na místě, byl stanoven termín hlavního přelíčení.<sup>214</sup>

O termínu přelíčení byl obviněný informován písemně,<sup>215</sup> alespoň dvacet čtyři hodin předem. Pokud by se nedostavil, soud mohl vynést rozsudek v jeho nepřítomnosti, nebo mohl být přiveden.<sup>216</sup> Obviněný si mohl zvolit zástupce, který se zúčastnil hlavního líčení místo něho. Obviněný neměl právo na státem placeného obhájce, ale mohl si přivést vlastního.<sup>217</sup> Obviněný mohl být zatčen pouze v případě, že se na vyzvání nedostavil k soudu. Vyšetřovací vazba mohla být uvalena pouze v případě § 175 č. 2 a 3. Vždy měla probíhat odděleně od těch, kteří jsou obviněni ze zločinu.

---

<sup>210</sup> Článek VI. tr. řádu.

<sup>211</sup> § 297 tr. řádu.

<sup>212</sup> § 300-303 tr. řádu.

<sup>213</sup> § 448 tr. řádu.

<sup>214</sup> § 451 tr. řádu.

<sup>215</sup> § 454 tr. řádu.

<sup>216</sup> § 459 tr. řádu.

<sup>217</sup> § 452 tr. řádu.

Svědkové nemuseli skládat přísahu (až na výjimky na přání obviněného), stačilo podání ruky.<sup>218</sup> Hlavní přelíčení bylo veřejné. Pokud se jednalo o soukromou žalobu a souhlasily s tím obě strany, mohlo být i neveřejné.<sup>219</sup> Přelíčení bylo zahájeno četbou obžaloby, potom soud vyslechl obviněného. Následovalo předložení důkazů. Potom dostal slovo soukromý žalobce a soukromý účastník (pokud byli přítomni), kteří mohli činit návrhy na potrestání. Na tyto návrhy pak reagoval obviněný se svým obhájcem.<sup>220</sup> Následovalo vynesení rozsudku. Soudce měl možnost odložit vynesení rozsudku na druhý den.<sup>221</sup>

Vynesení rozsudku bez přelíčení bylo možné v tzv. řízení nařizovacím.<sup>222</sup> Pokud úřední osoba (uvedeny v § 68) oznámila, že při výkonu svých povinností zjistila spáchání přestupku, za který zákon ukládá vězení do jednoho měsíce nebo peněžitou pokutu, mohl soudce vydat na návrh úředníka státního zastupitelství trestní nařízení. Podmínkou byla výše trestu nejvýše tři dny vězení a pokuta do 15 zlatých.<sup>223</sup> Trestní nařízení obsahovalo popis spáchaného skutku, místo a čas, kdy byl spáchán, jméno oznamovatele, výměru trestu a poučení o možnosti podání námítky. Pokud obviněný nepodal u okresního soudu do osmi dnů námítku, trestní nařízení nabylo právní moci.

Jediným opravným prostředkem proti rozsudku okresního soudu bylo odvolání ke sborovému soudu první instance, v jehož obvodě okresní soud sídlil.<sup>224</sup> Důvodem odvolání mohla být neplatnost (nepříslušný soud, nesprávně obsazený soud, rozhodnutí vyloučeného soudce, § 281)<sup>225</sup>, výrok o vině a trestu (jen u výjimek viz § 283), rozhodnutí o pohledání z práva soukromého.<sup>226</sup> Ve prospěch obžalovaného (kromě jeho samého) mohl odvolání podat manžel nebo manželka, rodiče, potomci, poručník, v případě nezletilého rodiče nebo poručník (i proti jeho vůli). V neprospěch obžalovaného mohl odvolání podat žalobce nebo soukromý účastník (jen proti výroku o jeho soukromém nároku).<sup>227</sup> Odvolání muselo být podáno do tří dnů od vynesení rozsudku a mělo odkladný účinek.<sup>228</sup>

Sborový soud první instance prozkoumal v neveřejném jednání podané

---

<sup>218</sup> § 453 tr. řádu.

<sup>219</sup> § 456 tr. řádu.

<sup>220</sup> § 457 tr. řádu.

<sup>221</sup> § 458 tr. řádu.

<sup>222</sup> § 460 – 462 tr. řádu.

<sup>223</sup> 30 korun.

<sup>224</sup> § 463 tr. řádu.

<sup>225</sup> § 468 tr. řádu.

<sup>226</sup> § 464 tr. řádu.

<sup>227</sup> § 465 tr. řádu.

<sup>228</sup> § 466 tr. řádu.

odvolání. Pokud rozhodl, že je odvolání nepřijatelné, zamítl jej. Pokud se odvolání týkalo pouze výroku o trestu nebo rozhodnutí o soukromém nároku, soud při tomto neveřejném jednání o těchto otázkách rovnou rozhodl.<sup>229</sup> Soud také mohl nařídit konání nového přelíčení u okresního soudu. Nové svědky a znalce sborový soud povolil jen v případě, že byli důležití k rozhodnutí.<sup>230</sup> Bylo-li to třeba, rozhodl sborový soud o konání veřejného hlavního líčení o odvolání.<sup>231</sup> Zrušil-li soud rozsudek okresního soudu pro neplatnost, přidělil případ jinému okresnímu soudu ve svém obvodu.<sup>232</sup> Pokud bylo podáno odvolání pouze ve prospěch obžalovaného, nemohl být sborovým soudem uložen trest vyšší.<sup>233</sup> Tresty na svobodě se měly vykonat u okresního soudu, který vynesl rozhodnutí v první instanci.<sup>234</sup>

## 6.2 Řízení pro zločiny a přečiny

Každý veřejný úřad měl povinnost oznámit všechny trestné činy, o kterých se dozvěděl, státnímu zástupci.<sup>235</sup> Povinnost oznámit spáchaný trestný čin měly v některých případech<sup>236</sup> všechny osoby, jinak to bylo jejich právo. Oznámení mohly učinit státnímu zástupci nebo také vyšetřujícímu nebo okresnímu soudci a bezpečnostnímu úřadu.<sup>237</sup> Státní zástupce se musel všemi oznámeními zabývat. V případě anonymních oznámení měl postupovat nenápadně, aby nepoškodil pověst obviněného.<sup>238</sup>

V případě zločinů, které soudil porotní soud, a trestního řízení proti nepřítomnému, se muselo před podáním obžaloby konat přípravné vyšetřování. V ostatních případech se mohlo na návrh státního zástupce nebo soukromého žalobce případné vyšetřování konat také. Účelem bylo prošetřit skutkový děj, připravit obžalobu a provádění důkazů v průběhu hlavního líčení.<sup>239</sup> Přípravné vyšetřování vedl vyšetřující soudce na základě podkladů státního zástupce.<sup>240</sup> Soudce mohl požádat okresní soudy o pomoc při vyšetřování,<sup>241</sup> nebo mohlo být

---

<sup>229</sup> § 469 tr. řádu.

<sup>230</sup> § 470 tr. řádu.

<sup>231</sup> § 471 tr. řádu.

<sup>232</sup> § 475 tr. řádu.

<sup>233</sup> § 477 tr. řádu.

<sup>234</sup> § 482 tr. řádu.

<sup>235</sup> § 84 tr. řádu.

<sup>236</sup> § 359, 372, 442, 443, 473, 475, 476, 477 tr. zák., § 9 zákona č. 134/1885 ř. z., o třaskavinách..

<sup>237</sup> § 86 tr. řádu.

<sup>238</sup> § 87 tr. řádu.

<sup>239</sup> § 91 tr. řádu.

<sup>240</sup> § 92 tr. řádu.

<sup>241</sup> § 93 tr. řádu.

celé vyšetřování přeneseno na nějaký okresní soud.<sup>242</sup> Přípravné vyšetřování mohlo být zastaveno na žádost státního zástupce, pokud odvolal trestní stíhání.<sup>243</sup> V ostatních případech se přípravné vyšetřování uzavřelo v momentě, kdy byl nashromážděn dostatek poznatků k nařízení hlavního líčení.<sup>244</sup> Vyšetřovací soudce předal materiál státnímu zástupci, který buď připravil obžalobu<sup>245</sup>, nebo navrhl zastavení trestního stíhání.<sup>246</sup>

Během přípravy na hlavní líčení musel dostat obžalovaný stanovený čas na přípravu obhajoby. Pro hlavní líčení musel mít obžalovaný obhájce. Nevzal-li si ho sám, byl mu přidělen obhájce z povinnosti úřední. Nebyl-li schopen si ho sám platit, soud mu na žádost zřídil zástupce chudých.<sup>247</sup> Hlavní líčení muselo být pod hrozbou neplatnosti veřejné. Veřejnost bylo možné vyloučit pouze z důvodů mravnosti nebo veřejného pořádku.<sup>248</sup> Sborový soud první instance vynesl rozsudek, v němž buď obžalovaného zprostil obžaloby, nebo ho uznal vinným.<sup>249</sup> Rozsudek o vině musel obsahovat skutek, kterého se dopustil, o jaký trestný čin se jedná a trest. Mohlo být ještě připojeno rozhodnutí o náhradě nákladů trestního řízení.<sup>250</sup>

Opravným prostředkem proti rozsudku sborového soudu první instance byla zmatečná stížnost k nejvyššímu soudu<sup>251</sup> nebo odvolání ke sborovému soudu druhé instance (vrchní soudy zemské).<sup>252</sup> Odvolat se bylo možné proti výroku o trestu a výroku o soukromoprávních nárocích.<sup>253</sup> Odvolání se podávalo do tří dnů od vyhlášení rozsudku u sborového soudu první instance.<sup>254</sup>

Každý trestní rozsudek měl být bez odkladu vykonán, nebránila-li tomu

---

<sup>242</sup> § 95 tr. řádu.

<sup>243</sup> Pravomoc zastavit vyšetřování měla také radní komora soudu nebo sborový soud druhé instance (§ 109 tr. řádu).

<sup>244</sup> § 111 tr. řádu.

<sup>245</sup> Tzv. spis obžalovací.

<sup>246</sup> § 112 tr. řádu.

<sup>247</sup> § 41 tr. řádu.

<sup>248</sup> § 229 tr. řádu; o průběhu hlavního líčení před sborovým soudem první instance více viz § 239 – 256 tr. řádu.

<sup>249</sup> Soud může také rozhodnout o své nepříslušnosti (§ 261 tr. řádu).

<sup>250</sup> § 259a 260 tr. řádu; náklady trestního řízení, které mohly být dány odsouzeným k úhradě jsou uvedeny v § 381 tr. řádu.

<sup>251</sup> Blíže viz § 281 a 282 tr. řádu a o řízení § 284 – 293 tr. řádu.

<sup>252</sup> § 283 tr. řádu.

<sup>253</sup> Odvolání bylo také možné proti výroku, že čin byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných (§ 283 tr. řádu); Mimo to bylo možné se odvolat podle § 5 zákona č. 108/1873 ř. z. proti dání pod policejní dohled, podle § 7 zákona č. 89/1885 ř. z. proti výroku o přípustnosti dodání do donucovací pracovny (polepšovny) viz KALLAB, Jaroslav, ed. a HERRNRITT, Vilém, ed. *Trestní řád československý a předpisy jej doplňující platné v Čechách, na Moravě a ve Slezku*. Praha: Československý kompas, 1925, s. 252.

<sup>254</sup> § 294 tr. řádu.

nějaká překážka.<sup>255</sup> V případě odsouzení k trestu na svobodě, který nepřesahoval jeden rok, bylo možné výkon trestu odložit maximálně o tři měsíce, pokud tím byl ohrožen výtěžek odsouzeného nebo výživa rodiny, nebo potřeboval-li čas k uspořádání rodinných záležitostí.

### 6.3 Řízení ve věcech tiskových

Přestupky ve věcech tiskových rozhodovaly okresní soudy, přečiny a zločiny porotní soudy.<sup>256</sup> Pro zločiny a přečiny byl příslušný sborový soud první instance, v jehož obvodu byl tiskový delikt spáchán.<sup>257</sup> Za místo spáchání zákon považoval místo vytištění. Nebylo-li místo vytištění známo, rozhodovalo místo rozšíření tiskoviny.<sup>258</sup> Úřad bezpečnosti s pověřením státního zástupce mohl závadnou tiskovinu zabavit. Státní zástupce pak musel do tří dnů požádat soud o potvrzení oprávněnosti zabavení tisku.<sup>259</sup>

---

<sup>255</sup> § 396 tr. řádu.

<sup>256</sup> § 484 tr. řádu.

<sup>257</sup> § 485 tr. řádu.

<sup>258</sup> § 486 tr. řádu.

<sup>259</sup> § 487 – 488 tr. řádu.

## 7. Vojské trestní právo – krátký exkurz

Rakouské vojenské trestní právo upravoval vojenský trestní zákon o zločinech a přečinech č. 19/1855 ř. z. Tento zákon měl pět dílů. První díl obsahoval definici vojenského zločinu a přečinu, druhy trestů, přitěžující a polehčující okolnosti a zánik trestnosti. Druhý díl vyjmenovával jednotlivé vojenské zločiny a přečiny, které představovaly porušení povinností vojenské služby, a stanovoval výši sankcí. Mezi vojenské povinnosti patřila především poslušnost, věrnost, ostražitost, udatnost, kázeň, dodržování vojenských předpisů a zachování vojenské cti.<sup>260</sup> Zákon obsahoval například delikty porušení subordinance, vzpouru a odboj a zběhnutí.<sup>261</sup> Třetí díl obsahoval zločiny proti válečné moci státu, kterých by se dopustil ten, kdo by najímal vojsko pro jiné státy nebo pro své soukromé účely, kdo by sváděl vojáky k porušení vojenských povinností nebo k tomu napomáhal, nebo kdo by vyzvídal vojenské informace. Už z této stručné formulace vyplývá, že tyto zločiny se nevztahovaly pouze na vojáky, ale na kohokoliv. Čtvrtý a pátý díl obsahoval speciální úpravu zločinů a přečinů, řazených ve stejném pořádku jako v obecném trestním zákoníku. Text některých paragrafů se lišil od obecné úpravy, jiný nikoliv.<sup>262</sup>

Působnost vojenských soudů upravoval zákon č. 86/1869 ř. z., změněný zákonem č. 98/1884 ř. z. Nové vojenské trestní řády pro společnou brannou moc č. 130/1912 ř. z. a pro zeměbranu č. 131/1912 ř. z. vstoupily v platnost 1. července 1914.<sup>263</sup> Stálým soudem<sup>264</sup> v první instanci byl posádkový soud, ve druhém stupni vrchní vojenský soud a nejvyšší vojenský soud. První instancí pro zeměbranu byl soud zemské obrany, druhý a třetí stupeň byl totožný s řadovým vojskem.<sup>265</sup>

V roce 1912 byl také vydán nový branný zákon.<sup>266</sup> Ten členil ozbrojenou moc na společnou brannou moc, zeměbranu a domobranu. Společnou brannou moc tvořilo společné vojsko a válečné loďstvo.<sup>267</sup> Společná branná moc měla chránit rakousko-uherské soustátí proti vnějšímu nepříteli a zároveň vnitřní

<sup>260</sup> § 143 vojenského trestního zákona.

<sup>261</sup> viz § 144 vojenského trestního zákona.

<sup>262</sup> SALÁK, Pavel. Vojenské trestní právo. In *Československé trestní právo v proměnách věků: (sborník příspěvků)*. Pavel SALÁK, Jaromír TAUCHEN (eds.). Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 174 – 194.

<sup>263</sup> nařízení č. 119 a 120/1914 ř. z.

<sup>264</sup> Existovaly ještě mobilní, v první instanci polní soudy.

<sup>265</sup> SALÁK, Pavel. Vojenské trestní právo. In *Československé trestní právo v proměnách věků: (sborník příspěvků)*. Pavel SALÁK, Jaromír TAUCHEN (eds.). Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 174 – 194.

<sup>266</sup> zákon č. 128/1912 ř. z.

<sup>267</sup> § 2 zákona č. 128/1912 ř. z.

pořádek a bezpečnost.<sup>268</sup> Zeměbrana měla v čase války podporovat společnou brannou moc a zajišťovat vnitřní obranu. Zeměbrana mělo vlastní ministerstvo zemské obrany.<sup>269</sup> Domobrana sloužila jako podpora společné branné moci a zeměbrany.<sup>270</sup> Řadové vojsko se skládalo z patnácti armádních sborů, v Čechách byl VIII. armádní sbor Praha a IX. armádní sbor Josefov. Zeměbrana se skládala ze zeměbraneckých divizí.<sup>271</sup>

---

<sup>268</sup> § 3 zákona č. 128/1912 ř. z.

<sup>269</sup> § 4 zákona č. 128/1912 ř. z., samotné ministerstvo bylo zřízeno v roce 1868 (nejvyšším rozhodnutím č. 11/1868 ř. z.)

<sup>270</sup> § 6 zákona č. 128/1912 ř. z.

<sup>271</sup> *Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. Dvacátýprvý díl, R(Ř) - Rozkoš.* Praha: Argo, 2000, s. 231-233.



## 8. Amnestie z let 1918 - 1919

Udělení milosti bylo privilegiem hlavy státu, císaře, později prezidenta. Tento institut upravovala v Československu prozatímní ústava, zákon č. 37/1918 Sb. V § 10 ústava vymezuje pravomoci prezidenta. Pod písmenem g stanoví právo prezidenta „prominouti nebo zmírniti tresty i právní následky trestného činu, odsouzení nebo trestu, jakož i naříditi, aby trestní řízení nebylo zahájeno, anebo zahájené trestní řízení aby bylo zastaveno.“<sup>272</sup> Platnost tohoto prezidentova aktu vyžadovala kontrasignaci příslušného ministra.

Ústavní listina, zákon č. 121/1920 Sb., stanoví v § 64 pravomoc prezidenta udílet milost. Podrobně je pak rozpracována v § 103: „Presidentu republiky přísluší právo udílet amnestii, promíjeti nebo zmírňovati tresty a právní následky odsouzení trestními soudy, zvláště též ztrátu volebního práva do Národního shromáždění a jiných zastupitelských sborů, jakož i - s vyloučením trestných činů soukromožalobních - nařizovati, aby soudní trestní řízení nebylo zahajováno nebo nebylo v něm pokračováno.“ § 411 trestního řádu stanoví postup při žádosti o milost.

První amnestii v samostatné republice vyhlásil Národní výbor 5. listopadu 1918.<sup>273</sup> Jejím cílem bylo „odčiniti nespravedlnosti bývalé rakouské justice a následky válečných poměrů“ a odstranit právní následky odsouzení, hlavně ztrátu aktivního a pasivního volebního práva. Týkala se především trestných činů proti státu, úředním osobám, náboženství a církvi, trestných činů dle vojenského zákoníku.<sup>274</sup> Dále byl trest prominut těm, kteří byli odsouzeni za krádež, kterou spáchali za války (do 28. října 1918) v poštovní či železniční službě.<sup>275</sup> Národní výbor prominul nevykonané tresty uložené za všechny trestné činy, které byly spáchány před 28. říjnem 1918 z bídy, mladické nerozvážnosti, z rozčilení vyvolaného válečnými poměry nebo z politických pohnutek. O tom, zda se v konkrétním případě amnestie na pachatele vztahuje, rozhodoval soud z úřední povinnosti, pokud nebyl ještě trest vykonán, jinak na žádost.<sup>276</sup>

---

<sup>272</sup> Zákon č. 37/1918 Sb., o prozatímní ústavě.

<sup>273</sup> Nařízení č. 28/1918 Sb.

<sup>274</sup> § 1 nařízení č. 28/1918 Sb.

<sup>275</sup> § 3 nařízení č. 28/1918 Sb.

<sup>276</sup> § 4 nařízení č. 28/1918 Sb.

Rozhodnutím prezidenta republiky<sup>277</sup> byla zastavena již zahájená civilní trestní řízení, která byla pozastavena nařízením ministerstva spravedlnosti z 26. srpna 1914.<sup>278</sup> Prezident také prominul tresty na svobodě nepřesahující dva roky, na které se nevztahovala amnestie z 5. listopadu 1918, pokud byl výkon trestu odložen nebo přerušen v důsledku války. Pokud šlo o trest delší než 6 měsíců, nepromíjel se v případě dalšího trestního stíhání pro trestný čin spáchaný ze ziskuchtivosti či proti veřejné mravopoctnosti.<sup>279</sup>

K prvnímu výročí samostatného státu byla vyhlášena rozhodnutím prezidenta republiky amnestie, kterou byly z trestních záznamů vymazány tresty vykonané, prominuté nebo promlčené do dne 27. října 1919.<sup>280</sup> Odsouzení byli nadále považováni za bezúhonné. Amnestie se vztahovala: na politické trestné činy, na první odsouzení osoby, která v době činu nebyla starší osmnácti let, za čin s maximálním trestem pět let dle trestního zákoníku, nebo na odsouzení starší osoby k trestu nejvýše jednoročnímu.<sup>281</sup> Od vykonání trestu<sup>282</sup> muselo uplynout alespoň pět let, pokud byl uložený trest v rozmezí šest až dvanáct měsíců, v případě trestu jeden měsíc, více než tisíc korun nebo ztráty živnosti tři roky a jeden rok u jiných trestů. Pokud bylo uloženo více trestů, rozhodoval trest nejdelší. Výmaz trestu byl proveden z úřední povinnosti.

V druhé části amnestie byly prominuty tresty účastníkům hromadného plenění po vyhlášení nezávislosti na bývalém uherském území do jeho obsazení československou armádou. Prominuty byly násilnosti spáchané na osobách i majetku s výjimkou vražd, zabití, těžkého ublížení na zdraví, žhářství a trestů osob již dříve trestaných za zločin loupeže nebo krádeže, nebo více než dvakrát trestaných za přečin či přestupek krádeže.

Podrobnosti k praktickému provedení výmazu, který se týkal velkého množství osob, stanovil výnos ministerstva spravedlnosti.<sup>283</sup> Jednotlivá státní zastupitelství musela projít spravované trestní rejstříky, provést případný výmaz a čtvrtletně podávat ministerstvu zprávy, jak práce pokračují a kolika osobám byl

---

<sup>277</sup> Rozhodnutí prezidenta republiky z 21. ledna 1919, věst., str. 1.

<sup>278</sup> Nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 26. srpna 1914, č. 66 Věstníku ministerstva spravedlnosti.

<sup>279</sup> K provedení rozhodnutí viz nařízení ministerstva spravedlnosti z 23. ledna 1919, věst. č. 1.

<sup>280</sup> Rozhodnutí prezidenta republiky z 21. října 1919, věst., str. 129.

<sup>281</sup> Pokud nešlo o krádež spáchanou při dopravě zboží na dráze, na poště, ve státních průmyslových závodech, v dolech, nebo o předražování.

<sup>282</sup> Nebo prominutí či promlčení.

<sup>283</sup> Výnos ministerstva spravedlnosti z 23. října 1919, č. 25804/19, věst. č. 37; další pokyny obsahuje výnos min. sprav. z 10. května 1920, č. 33.030/19.

trest vymazán. Samotný výmaz se prováděl škrtnutím zápisu v trestním rejstříku červeným inkoustem a připsáním poznámky: „Amnestie ze dne 21. října 1919.“ O provedené amnestii muselo státní zastupitelství informovat okresní politickou správu, která měla zařídit výmaz trestu v seznamech obcí.

## 9. Analýza pramenů

### 9.1 Východiska

Pro účely této práce jsem shromáždila všechny záznamy, které předcházely vzniku samostatné Československé republiky 28. října 1918 (záznamy s datem rozsudku do 27. října 1918). Práce se soustředí na poslední čtyři dekády Rakousko-uherské monarchie.

Ze statistiky byly vyloučeny nečitelné a nejasné záznamy, záznamy rozsudků soudů v cizině a záznamy osob s jinou domovskou příslušností. Počet těchto záznamů je vždy u každé obce vyčíslen. Rozsudky německých soudů není možné do statistiky zařadit, neboť není jasný mechanismus, jakým docházelo ke komunikaci mezi soudními systémy. Podle obecných předpisů trestního zákoníku není dovoleno vydávání pachatelů ke stíhání do ciziny.<sup>284</sup> Takový pachatel má být potrestán podle rakouského trestního zákoníku (zásada personality).<sup>285</sup> Pokud byl pachatel za uvedený skutek v cizině již potrestán, má se mu vykonaný trest započíst do trestu uloženého rakouskými soudy. § 235 zdůrazňuje, že rozsudky cizích států se v tuzemsku nikdy nevykonávají. § 41 připouští jiný postup, pokud je vzájemné vydávání zločinců upraveno mezinárodní smlouvou.<sup>286</sup>

Při zkoumání záznamů mě nejprve zajímá celkový počet záznamů v jednotlivých obcích a počty záznamů v jednotlivých letech. Získané údaje porovnám s celkovým počtem obyvatel dle provedených sčítání lidu. Dále sleduji podíl mužů a žen na trestné činnosti.

Neméně zajímavým je věk pachatelů. Pro potřeby zkoumání jsem si rozdělila pachatele do věkových skupin. Primárně mě zajímá trestná činnost nedospělých pachatelů, proto budu u této skupiny rozdělovat pachatele na mladší 14 let, pachatele ve věku 14 - 16 let a 16 - 20 let do dosažení zletilosti. Ostatní věkové skupiny byly rozděleny po deseti letech (21 – 30, 31 - 40, 41 - 50, 51 - 60, 61 – 70, 71 a více let). Sleduji zvláště muže a ženy.

Dalším zkoumaným aspektem je zaměstnání pachatelů. Při třídění jednotlivých způsobů obživy jsem chtěla zachovat původní znění těchto záznamů, proto se v tabulce mohou objevit i synonyma. Pachatelé jsou tříděni do čtyř

---

<sup>284</sup> § 36 – 41 a § 235 tr. zák.

<sup>285</sup> PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný*. V Praze: Všehrd, 1912, s. 41.

<sup>286</sup> Mezinárodní smlouvu mezi Rakouskem-Uherskem a Německou říší se mi vyhledat nepodařilo.

skupin.<sup>287</sup> V první skupině „zemědělství a lesnictví“ jsou uvedeni především rolníci a jejich rodinní příslušníci. Druhou skupinu „průmysl“ tvoří řemeslníci včetně jejich učňů, pomocníků a rodinných příslušníků, protože někteří z těchto učňů a pomocníků se mohli stát časem samostatnými řemeslníky. Navíc se domnívám, že řemeslná živnost neprobíhala ve většině případů odděleně od rodiny, ale s výkonem řemesla musela pomáhat celá rodina. Třetí skupinou je „obchod a doprava“. Čtvrtá skupina „veřejná a vojenská služba, volná povolání, bez povolání“ poslouží pro ostatní způsoby obživy a pro seznam osob bez uvedeného zaměstnání. Jelikož nelze podle záznamů v trestních knihách rozlišit dělníky a nádeníky pracující v průmyslu, v zemědělství a jinde, skupina dělníci a nádeníci bude přiřazena do skupiny „průmysl“. Pokud by byla určitá osoba uvedena v záznamech vícekrát a pokaždé s jiným zaměstnáním, bude započtena opakovaně.

V další tabulce jsem vytvořila seznam všech pachatelů v dané obci ve sledovaném období. Doufám, že se na základě data narození, případně zaměstnání, podaří identifikovat osoby v záznamech se opakující. Navíc abecedně řazený seznam zpřehlední výskyt osob příbuzných. U každé osoby je uvedeno zaměstnání (všechna zaměstnání uvedená v záznamech), počet záznamů, druh trestného činu (zločin, přečin, přestupek) a případná amnestie.

Podle soudu, který vynesl nad pachatelem rozsudek, zjistím místo spáchání trestného činu. Získám tedy určitý přehled o migraci pachatelů. Tato tabulka obsahuje abecední seznam soudů, zvlášť soudy okresní, krajské soudy,<sup>288</sup> vojenské, cizozemské a záznamy bez uvedeného místa soudu.

V další tabulce je přehled všech trestných činů vyskytujících se v záznamech. Trestné činy jsou tříděny podle jednotlivých hlav trestního zákoníku, zvlášť jsou vypsány vedlejší trestní zákony.

Poslední tabulka obsahuje záznamy nejzávažnějších trestných činů, které byly spáchány v obci ve sledovaném období. Hranice trestu minimálně šest měsíců ve vězení se zdá být přiměřená k poskytnutí přijatelného počtu údajů pro ilustraci nejzávažnější trestné činnosti. Podle potřeby mohou být provedeny i další rozborů.

---

<sup>287</sup> Při tomto třídění jsem se inspirovala ve Statistické příručce království Českého. *Statistická příručka království Českého : sestavila Zemská statistická kancelář království Českého.* V Praze : vl.n., 1909, s. 28.

<sup>288</sup> Sborové soudy první instance.

Závěrem bude provedena shrnutí výsledků jednotlivých obcí. Celkový počet záznamů bude porovnán s počtem obyvatel v obcích. Také mě zajímá porovnání počtu záznamů v jednotlivých letech, včetně let, ve kterých se nevyskytuje žádný záznam. Bude upřesněn podíl mužů a žen na páchaní trestné činnosti a nejčastější věk, ve kterém byla trestná činnost páchána. Pokusím se shrnout údaje o zaměstnání pachatelů. V závěru bude stručně pojednáno o trestných činech, které se vyskytují v záznamech nejčastěji.

## 9.2 Božkov

Ves Božkov leží jihovýchodně od Plzně na pravém břehu řeky Úslavy. Koncem 19. století se nacházela 4 kilometry od města. V roce 1890 měla obec podle sčítání lidu 107 domů, ve kterých žilo 810 obyvatel. Za deset let, do roku 1900, stoupl počet obyvatel o 500.<sup>289</sup>

Trestní rejstřík obce<sup>290</sup> obsahuje v období od 15. listopadu 1892 do 27. října 1918 celkem 243 relevantních záznamů.<sup>291</sup> Počet záznamů učiněných v jednotlivých letech ukazuje tabulka č. 2.<sup>292</sup> V roce 1882 byl učiněn pouze jeden záznam. V letech 1887 - 1889 a 1898 - 1901 záznamy chybí. Vzhledem ke stále rostoucímu počtu obyvatel se zdá nepravděpodobné, že by nebyly v těchto letech spáchány žádné trestné činy, spíše nebyla kniha v letech 1898 – 1901 vedena.

Počet záznamů má mírně vzrůstající tendenci. Před rokem 1903 nepřesáhne počet záznamů osmi případů za rok. Potom dochází k výraznějšímu nárůstu, který je však přerušován nízkým počtem záznamů v letech 1907, 1908, 1910, 1912, 1914 – 1916. Některé záznamy neobsahují datum rozsudku. Přibližný rok rozsudku lze odhadovat díky chronologickému řazení záznamů a datu výnosu c. k. hejtmánství, které dostávalo hlášení o jednotlivých rozsudcích od soudů.

Z 243 záznamů jsou pachateli 201 z nich muži, 42 ženy. Do roku 1916 se převážná většina záznamů týká mužů, ženy mají maximálně 2 záznamy ročně. V letech 1917 a 1918 se poměr mezi muži a ženami výrazně obrací. V roce 1917 mají ženy 13 záznamů z 21, v roce 1918 8 záznamů z 12.<sup>293</sup> Tato změna poměrů

<sup>289</sup> *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005. I. díl [online].* Praha: Český statistický úřad, 2006. [cit. 28. 8. 2014]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/p/4128-04>, s. 302 - 303.

<sup>290</sup> AM Plzeň, Archiv obce Božkov, Trestní rejstřík 1893 - 1942, inv. č. 54, sign. 10c15.

<sup>291</sup> Od záznamů bylo odpočteno 7 záznamů cizozemských soudů a 4 záznamy osob s jinou domovskou příslušností.

<sup>292</sup> Viz Přílohy, Božkov – Tabulka č. 2.

<sup>293</sup> Viz Přílohy, Božkov - Tabulka č. 2.

mezi počtem pachatelů mužského a ženského pohlaví zřejmě souvisí s válkou. Muži v produktivním věku byli odváděni do války, mobilizace se nakonec vztahovala na ročníky 1865 – 1900,<sup>294</sup> starost o obživu rodiny připadla ženám.

Zkoumáme-li věk pachatelů (ke dni rozsudku), zjistíme, že nejčastěji se trestného činu dopustili muži ve věku 21 - 30 let.<sup>295</sup> Při pohledu do tabulky zazní vysoký počet nedospělých pachatelů. Jejich počet v součtu kategorie 14 – 16 a 17-20 let z nich činí druhou nejpočetnější skupinu. Z výsledků vyplývá, že ženy měly tendenci páchat trestné činy v pozdějším věku. Nejvíce pachatelek bylo v době odsouzení mezi 31 – 40 lety. Všimněme si též, že v Božkově nebyla odsouzena žádná osoba ženského pohlaví mladší 17 let. Při studování výsledků je třeba vzít v úvahu, že v záznamech je množství recidivistů, kteří jsou v tabulce započítáni vícekrát. Někteří z nich se časem přesunuli i do vyšší věkové kategorie.

Nejčastějším zaměstnáním pachatelů byla relativně nestálá práce za mzdu. Nejvíce pachatelů bylo dělníky a nádeníky.<sup>296</sup> Třetí nejpočetnější skupinou pachatelů byli drobní zemědělci. Tento výsledek nepřekvapí vzhledem k převážně průmyslovému charakteru obce. V obci se nacházel mlýn, který byl později přestavěn na továrnu s výrobou kovového zboží.<sup>297</sup> V Božkově stála také chemická továrna J. D. Starcka<sup>298</sup> na výrobu zelené skalice a zpracování sirné rudy, která koncem 19. století zanikla.<sup>299</sup> Na počátku dvacátých let v Božkově pracuje továrna na výrobu kočárků, na čokoládu, na pomníky, lihovar Stock Cognac Brandy, výroba ovocných vín a další průmysl.<sup>300</sup> Dochované záznamy trestů dokládají v obci výskyt velkého množství řemesel.

V trestní knize je uvedeno celkem 135 osob,<sup>301</sup> 101 mužů a 34 žen.<sup>302</sup> Největšími recidivisty byli Josef Skála (narozen 9. června 1885), Václav Plzák (narozen 9. července 1878), Bartoloměj Chvojka (narozen 1844), František

---

<sup>294</sup> ROMAŇÁK, Andrej, ed. a DANGL, Vojtech, ed. *Vojenské dějiny Československa. Díl 2., Od roku 1526 do roku 1918*. Praha: NV, 1985, s. 495.

<sup>295</sup> Viz Přílohy, Božkov – Tabulka č. 3.

<sup>296</sup> Viz Přílohy – Božkov – Tabulka č. 4.

<sup>297</sup> BĚLOHLÁVEK, Miloslav, ed. *Plzeňská předměstí*. 1. vyd. Plzeň: Nava, 1997, s. 27.

<sup>298</sup> Více viz JISKRA, Jaroslav. *Johann David Edler von Starck a jeho podíl na rozvoji hornictví a průmyslu v západních a severozápadních Čechách koncem 18. a v 19. století*. Sokolov: Krajské muzeum Sokolov, 2005.

<sup>299</sup> ČEPELÁK, Václav et al. *Dějiny Plzně. II, Od roku 1788 do roku 1918*. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1967, s. 36; BĚLOHLÁVEK, Miloslav, ed. *Plzeňská předměstí*. 1. vyd. Plzeň: Nava, 1997, s. 27.

<sup>300</sup> BĚLOHLÁVEK, Miloslav, ed. *Plzeňská předměstí*. Plzeň: Nava, 1997, s. 27.

<sup>301</sup> 10 osob bylo vyloučeno, 6 osob pro trestný čin spáchaný v cizině a 4 pro jinou domovskou obec.

<sup>302</sup> Viz Přílohy, Božkov – Tabulka č. 5.

Beš'ák (narozen 1849), Vojtěch Kepka (narozen 13. července 1891) a Matěj Hauptman (narozen 1875). Mezi ženami má nejvíce záznamů Anna Techlová (narozena 26. července 1862), celkem 4. Pokud však odlišíme počet spáchaných zločinů, je největším recidivistou Václav Plzák (narozen 9. července 1878).

Nejvíce trestných činů spáchaných občany Božkova soudil okresní soud v Plzni. Jediným uváděným soudem vyšší instance je krajský soud v Plzni. V záznamech se objevují 2 případy vojenských trestných činů, které rozhodoval zeměbranecký divizní soud v Plzni.<sup>303</sup> Některé záznamy neobsahují přesné určení soudu, ale pouze město, respektive soudní okres. Zda se jedná o okresní nebo krajský soud lze určit v případě přesně uvedeného spáchaného trestného činu, nebo také s menší jistotou podle výše trestu.

Soustředíme-li se na konkrétní trestné činy, mezi zločiny jsou nejčastější majetkové delikty – krádež, zpronevěra a podvod.<sup>304</sup> V záznamech se vyskytují tři případy zločinu těžkého ublížení na zdraví, jeden případ zločinu vyhnání plodu a tři případy veřejného násilí. Nejčastějším přestupkem je krádež následovaná ublížením na zdraví. Přestupkem proti veřejným zřízením byl ve většině případů pokus o korumpování úředníka. Častým přestupkem byla také urážka na cti. Přestupky proti veřejné mravopoctnosti obnášely ve většině případů hraní zakázaných hazardních her a pouze v jednom případě přestupek opilství.

Tabulka č. 8 obsahuje výčet udělených trestů za spáchané delikty.<sup>305</sup> Výše trestů se ve většině případů pohybuje pod spodní hranicí trestní sazby, zvláště když vezmeme v úvahu, že trestní zákon stanoví za zločiny trest na svobodě od šesti měsíců. Například § 152 představuje těžké ublížení na zdraví se základní sazbou 6 měsíců až 1 rok.<sup>306</sup> Soud však pachatelům vyměřil 2 měsíce, jinému 3 měsíce a dvakrát udělil trest na spodní hranici trestní sazby - 6 měsíců. V případě trestu 3 měsíce soud pravděpodobně přihlédl k nízkému věku pachatele, kterému bylo 18 let, jako k polehčující okolnosti<sup>307</sup> a užil svého práva zkrátit trest pod 6 měsíců.<sup>308</sup>

Pro srovnání jsem vybrala všechny trestné činy s trestní sankcí 6 a více měsíců.<sup>309</sup> Nejtěžší trest, 15 měsíců těžkého žaláře zostřeného jedním tvrdým lůžkem měsíčně, dostala osmnáctiletá služka Barbora Černá za krádež ve službě,

<sup>303</sup> Viz Přílohy, Božkov – Tabulka č. 6.

<sup>304</sup> Viz Přílohy, Božkov – Tabulka č. 7.

<sup>305</sup> Viz Přílohy, Božkov – Tabulka č. 8.

<sup>306</sup> § 154 tr. zák.

<sup>307</sup> § 46 písm. a) tr. zák.

<sup>308</sup> § 54 tr. zák.

<sup>309</sup> Viz Přílohy, Božkov – Tabulka č. 9.



podle uvedených paragrafů ve společnosti jednoho nebo více spolupachatelů na věcech zamčených.

V přílohách<sup>310</sup> také uvádím záznam Františka Hrocha (narozen 30. prosince 1897), který byl odsouzen za zločin krádeže spáchaný ve spolčení s jedním nebo více spolupachateli na věcech zamčených. Navíc ze záznamu vyplývá, že poškozeným byl buď nadřízený Františka Hrocha, nebo zákazník. Jelikož byl podle záznamů v knize František Hroch posunovačem na dráze, mohl se například dopustit krádeže na přepravovaném zboží. Tento záznam je zajímavý také tím, že pravděpodobně došlo k odvolání žalobce, neboť zápis o uděleném trestu obsahuje zprávu o zvýšení trestu nejvyšším soudem o čtrnáct dní na dva měsíce a zostření dvěma tvrdými lůžky.

Jelikož mě zaujal nárůst trestných činů žen ve válečných letech, vypracovala jsem tabulku, která ukazuje jednotlivé trestné činy spáchané v těchto letech. Poměr pachatelů podle pohlaví není překvapivý. Muži mají 28 záznamů, ženy 22. Struktura trestných činů ve válečných letech se příliš neliší od ostatních let. Z 50 relevantních záznamů se 28 záznamů vztahuje ke krádeži a zpronevěře. Válečná léta se spíše odlišují pácháním nových deliktů zavedených císařskými nařízeními, která představovala ve válečných letech jedinou normotvorbu. Jejich cílem byla regulace trhu s potravinami a základními potřebami, kterých bylo nedostatek, a navíc se stávaly předmětem spekulací.

Pro získání dalších informací o pachatelích trestné činnosti v Božkově jsem prohlížela matriku narozených obce z let 1861 - 1887.<sup>311</sup> Nejprve jsem se v nich pokusila najít Josefa Skálu. Bohužel jsem zjistila jen to, že rodina Skálových z obce pravděpodobně nepocházela, neboť se v ní toto příjmení v uvedených letech vůbec nevyskytuje. Stejný závěr jsem učinila o rodině Plzákových. První příjmení Plzák jsem objevila v roce 1881, podle data narození to však nebyl nikdo z trestního rejstříku.

Rodina Hrůzových patřila podle množství záznamů ke starousedlíkům. Matouš Hrůza<sup>312</sup> se narodil Vojtěchu Hrůzovi,<sup>313</sup> chalupníku z Božkova, a

---

<sup>310</sup> Viz Přílohy, Božkov – Tabulka č. 10.

<sup>311</sup> SOA Plzeň, Sbírká matrik západních Čech, Tomus VIII – Vesnice, Božkov z let 1861 – 1887, sign. Plzeň 078. Přístupné také IN: [http://www.portafontium.cz/iipimage/30067262/plzen-078\\_0020-x](http://www.portafontium.cz/iipimage/30067262/plzen-078_0020-x).

<sup>312</sup> SOA Plzeň, Sbírká matrik západních Čech, Tomus VIII – Vesnice, Božkov z let 1861 – 1887, sign. Plzeň 078. Přístupné také IN: [http://www.portafontium.cz/iipimage/30067262/plzen-078\\_0020-x](http://www.portafontium.cz/iipimage/30067262/plzen-078_0020-x), s. 30

<sup>313</sup> Vojtěch Hrůza byl synem Vojtěcha Hrůzy, sedláka v Božkově, č. domu 18, a Johanny roz.

Anně<sup>314</sup> jako manželské dítě 16. července 1870 a téhož dne (!) byl pokřtěn.<sup>315</sup> Kmotrem se stal Jozef Ženíšek, chalupník z Božkova, spolu s manželkou. Porodní bába se jmenovala Kateřina Valentová. V roce 1890 byl Matouš Hrůza, povoláním vozka, odsouzen k trestu 6 měsíců za zločin těžkého poškození na těle podle § 152. Stejného trestného činu se dopustil do roka znovu, opět dostal trest 6 měsíců, jen není ze záznamu jasné, zda šlo o zločin § 152 nebo přečin či přestupek § 335 proti bezpečnosti života. V té době pracoval jako nádeník. O dva roky později se v knize objevuje naposledy, tentokrát spáchal přestupek s trestem 1 den vězení. Záznam o deliktu je bohužel nečitelný. Matouš Hrůza zemřel 17. srpna 1951 v Plzni.<sup>316</sup>

### 9.3 Bukovec

Bukovec je menší obec než Božkov, leží 5 kilometrů severovýchodně od Plzně. V roce 1890 ji tvořilo 40 domů se 392 obyvateli.<sup>317</sup> Obec měla spíše zemědělský ráz, průmysl v obci zastupovala papírna a dvě cihelny.<sup>318</sup>

Trestní protokol obce<sup>319</sup> obsahuje ve sledovaném období 56 relevantních záznamů.<sup>320</sup> Kniha byla v obci vedena až od roku 1896, což má mít vliv na celkový počet záznamů. Trestná činnost v jednotlivých letech nevykazuje žádné pozoruhodné výkyvy. Nejvíce záznamů, celkem 7, bylo učiněno v letech 1905 a 1916. Většinu pachatelů tvoří muži, celkem 40 případů. Jediná změna v poměru mužů a žen nastává v roce 1916, kdy ženy spáchaly 5 trestných činů a muži jen 3. Tedy i v této obci lze vysledovat válečný vliv, i když méně výrazně než v Božkově.<sup>321</sup>

Věk pachatelů v době odsouzení koresponduje s výsledky v Božkově. Pachatelé mužského pohlaví se nejvíce dopouštějí trestné činnosti v mladším věku, ženy spíše až po třicátém roku věku.<sup>322</sup>

---

Čechurové z Chrástu, č. d. 34.

<sup>314</sup> Anna Hrůzová byla dcera Aloise Lišky, chalupníka v Božkově, č. d. 32, a Kateřiny roz. Valentové z Lobež.

<sup>315</sup> Již ze zběžné prohlídky matričních záznamů je zřejmá veliká novorozenecká úmrtnost.

<sup>316</sup> Podle tužkou dopsané poznámky v matrice.

<sup>317</sup> *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005*. I. díl [online]. Praha: Český statistický úřad, 2006. [cit. 28. 8. 2014]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/p/4128-04>, s. 302 a 303.

<sup>318</sup> BĚLOHLÁVEK, Miloslav, ed. *Plzeňská předměstí*. Plzeň: Nava, 1997, s. 31.

<sup>319</sup> AM Plzeň, Archiv obce Bukovec, Trestní protokol 1895 - 1942, inv. č. 19, sign. 10b73.

<sup>320</sup> Byly vyloučeny tři záznamy osob s jinou domovskou příslušností viz. Přílohy, Bukovec – Tabulka č. 1.

<sup>321</sup> Viz Přílohy, Bukovec – Tabulka č. 2.

<sup>322</sup> Viz Přílohy, Bukovec – Tabulka č. 3.

Porovnáme-li pachatele podle jejich zaměstnání,<sup>323</sup> pak pouze ve dvou případech pachatel pracoval v zemědělství. U nádeníků neznáme odvětví, ve kterém pracovali. Většinu trestné činnosti lze dát do souvislosti s místním průmyslem. V záznamech se objevují cihláři, dělníci, zámečníci. Několik osob našlo zaměstnání na dráze, která vede nad obcí. Mezi pachatelkami se však objevuje i porodní bába odsouzená za přešůpek krádeže.

V tabulce obsahující přehled pachatelů jsou vidět vzájemné možné příbuzenské vztahy.<sup>324</sup> Pokusila jsem se nalézt v matrice narozených<sup>325</sup> Františka Trnku. V trestním protokolu má uveden rok narození 1882. V této matrice je zapsán v období 1863 – 1885 jediný František Trnka narozený 12. listopadu 1872.<sup>326</sup> Jeho rodiče, Vojtěch Trnka a Majdalena Trnková rozená Bartovská, měli ještě další čtyři děti. Není jisté, zda se jedná o totožnou osobu s Františkem Trnkou, čeledínem, pachatelem násilného smilstva, kterému mělo být v době odsouzení 15 let.

Stejně jako v Božkově je i v Bukovci ve sledovaném období spáchán zločin vyhnání plodu. Dopustila se ho Marie Trnková (narozená 4. července 1891) zaměstnaná jako služka. Podle všeho se jednalo pouze o pokus vyhnání plodu (§ 145 trestního zákoníku). Soud shledal více polehčujících okolností (§ 54 trestního zákoníku) a byla odsouzena na 6 neděl „těžkého vězení“ se dvěma posty.<sup>327</sup> Matěj Vacek (narozený 3. března 1884), syn majitele hospodářství z Božkova byl potrestán za stejný čin třemi měsíci těžkého žaláře se dvěma posty.<sup>328</sup> Podle poznámky v knize trestů mu byl zbytek trestu „ 1 měsíc, 1 den, 12 a půl hodiny“ prominut.

## 9.4 Červený Hrádek

Obec Červený Hrádek, situovaná východně od Plzně, ležela na obchodní trase z Norimberku do Prahy. Podle sčítání lidu v roce 1890 bylo v obci 68 domů a 397 obyvatel.

---

<sup>323</sup> Viz Přílohy, Bukovec – Tabulka č. 4.

<sup>324</sup> Viz Přílohy, Bukovec – tabulka č. 5.

<sup>325</sup> SOA Plzeň, Sbírká matrik západních Čech, Tomus VIII – Vesnice, Bukovec z let 1861 – 1891, sign. Plzeň 078. Přístupné také IN: [http://www.portafontium.cz/iipimage/30067262/plzen-078\\_0020-x](http://www.portafontium.cz/iipimage/30067262/plzen-078_0020-x).

<sup>326</sup> SOA Plzeň, Sbírká matrik západních Čech, Tomus VIII – Vesnice, Bukovec z let 1861 – 1891, sign. Plzeň 078. Přístupné také IN: [http://www.portafontium.cz/iipimage/30067262/plzen-078\\_0020-x](http://www.portafontium.cz/iipimage/30067262/plzen-078_0020-x), s. 24.

<sup>327</sup> Viz Přílohy, Bukovec – Tabulka č. 7 a 8.

<sup>328</sup> Viz Přílohy, Božkov – Tabulka č. 8.

Kniha trestů<sup>329</sup> obsahuje údaje z let 1883 až 1948. Z 230 relevantních záznamů<sup>330</sup> tvoří 196 záznamů pachatelé mužského pohlaví, pouze 34 záznamů připadá na ženy.<sup>331</sup> Počtem záznamů je hrádecká kniha podobná knize božkovské, podobný je i poměr mužů a žen.<sup>332</sup> Počet záznamů v knize Červeného Hrádku má mírně vzrůstající tendenci. V jednotlivých letech nepřekročí počet případů trestných činů spáchaných ženami 2 případy ročně (kromě roku 1903 – 3 případy), výjimkou je pouze rok 1915 - 4 případy a rok 1917 - 7 případů. V roce 1915 došlo k vyrovnanému poměru: 4 případy spáchali pachatelé mužského pohlaví a 4 ženy, v roce 1917 se dokonce poměr obrátil ve „prospěch žen“, 4 případy muži a 7 případů ženy.<sup>333</sup> V těchto dvou záznamech můžeme uvažovat o vlivu první světové války, jak jsem to již zmiňovala u obou předcházejících obcí.

Srovnáme-li pachatele mužského a ženského pohlaví podle věku, potvrzuje se trend vysledovaný v knize božkovské i bukovecké. Nejčastějšími pachateli jsou muži ve věku 21 – 30 let. Druhou nejpočetnější skupinou jsou muži od 17 – 20 let. U žen je nejvíce pachatelek shodně ve třech kategoriích: 31 – 40 let, 41 – 50 let, 51 – 60 let. V této obci se poprvé ženy objevují i v kategorii 14 – 16 let.<sup>334</sup> V Hrádku se také objevují 2 pachatelé v kategorii 71 a více let.<sup>335</sup> Tyto údaje je třeba brát s určitou rezervou, neboť jsem narazila při porovnávání dat narození s matrikou na časté nesrovnalosti.

V místě se vyskytovalo podle záznamů z knih množství různých řemesel. Početnější zastoupení mezi pachateli měli kameníci (4 záznamy), řezníci a jejich pomocníci (celkem 5 záznamů) a zedníci (5 záznamů). V záznamech se opakovaně objevuje úředník nemocenské pokladny v Plzni za tiskové delikty.<sup>336</sup>

Z podrobné tabulky<sup>337</sup> se všemi osobami zapsanými v knize trestů jsou patrné příbuzenské vztahy. Například Martínkové uvedení v knize trestů jsou nejen navzájem příbuzní,<sup>338</sup> ale rodina Martínků byla v příbuzenském vztahu s

<sup>329</sup> AM Plzeň, Archiv obce Červený Hrádek, Kniha trestů 1883 - 1948, inv. č. 32, sign. 6b192.

<sup>330</sup> Viz Přílohy, Červený Hrádek – Tabulka č. 1.

<sup>331</sup> Viz Přílohy, Červený Hrádek – Tabulka č. 2.

<sup>332</sup> Božkovská kniha má v daném období 243 relevantních záznamů, z toho u 201 případů jsou pachateli muži a ve 42 případech ženy.

<sup>333</sup> Viz Přílohy, Červený Hrádek – Tabulka č. 2.

<sup>334</sup> V Božkově byly 3 ženy v kategorii 17 – 20 let, v Bukovci nebyla pachatelkou žena mladší 21 let.

<sup>335</sup> Viz Přílohy, Červený Hrádek – tabulka č. 3.

<sup>336</sup> Viz Přílohy, Červený Hrádek – tabulka č. 4.

<sup>337</sup> Viz Přílohy, Červený Hrádek – tabulka č. 5.

<sup>338</sup> V matrice se mi nepodařilo dohledat Františka Martínka narozeného 1861, viz Přílohy, Červený Hrádek – tabulka č. 9.

rodinou Šnepových z Hrádku (a samozřejmě mnoha dalšími).<sup>339</sup>

Nejčastějším místem spáchání trestného činu byl soudní okres Plzeň.<sup>340</sup> Mezi soudy však nalezneme také tři v Rakousku (Heinfeld, Reutte, Vídeň). Vojenské zločiny Vojtěcha Štrunce byly podle knihy spáchány v „Plevnu“, „Soyarevě“ a Budějovicích.<sup>341</sup>

V tabulce s počty jednotlivých trestných činů opět převažují delikty proti majetku.<sup>342</sup> Oproti božkovské knize je zde větší počet zločinů veřejného násilí a jeden případ zločinu nedokonané loupeže. Naopak v hrádecké knize chybí zločin násilného smilstva a zločin vyhnání plodu.

V nejstarších záznamech se často objevuje přestupek hraní zakázaných hazardních her,<sup>343</sup> za který byli trestáni jak hráči, tak i hostinský.

Mezi nejpřísněji potrestanými případy najdeme zločin krádeže, zpronevěry a podvodu.<sup>344</sup>

Nejdelší tříletý trest dostal Josef Šnep (narozen 1872) za nedokonaný zločin loupeže. Spáchání tohoto zločinu v roce 1905 u něj předcházely přestupky krádeže v roce 1890, 1893, 1898 a přestupek hrubého uražení mravopoctnosti z roku 1895.<sup>345</sup>

Mezi záznamy si nelze nevšimnout Františka Hojera (narozen 19. dubna 1887). František Hojer byl poprvé odsouzen ke dvěma měsícům žaláře v roce 1904 za zločin podvodu. Soud využil při vyměřování trestu svého mimořádného polehčujícího práva (§ 54 trestního zákoníku). V roce 1906 však stanul František Hojer před okresními soudy pro přestupky hned třikrát. Za další přestupek podvodu byl souzen o rok později. V témže roce (1907) byl odsouzen za nedokonaný zločin podvodu k šestiměsíčnímu žaláři. Přestupek urážky úředníka a krádež řešil okresní soud v Plzni. Krajský soud v Plzni ho odsoudil na osm měsíců za zločin krádeže a zpronevěry, podle údajů v knize trestů spáchaných v cizině, v roce následujícím. Na vojně patřil do 35. pěšího pluku a strávil 3 týdny roku 1909 ve vězení za přečin zlomyslného poškození cizího majetku.<sup>346</sup> Kolem roku

<sup>339</sup> Viz Přílohy, Červený Hrádek – tabulka č. 9.

<sup>340</sup> Viz Přílohy, Červený Hrádek – tabulka č. 6.

<sup>341</sup> Nevím, zda to mohlo být město Plevno v severním Bulharsku, či Plavno v Sasku? Soyarevo může být Sarajevo?

<sup>342</sup> Viz Přílohy, Červený Hrádek – tabulka č. 7.

<sup>343</sup> § 522 tr. zák.

<sup>344</sup> Viz Přílohy, Červený Hrádek – tabulka č. 8.

<sup>345</sup> AM Plzeň, Archiv obce Červený Hrádek, Kniha trestů 1883 - 1948, inv. č. 32, sign. 6b192.

<sup>346</sup> § 741 vojenského trestního zákona.

1910<sup>347</sup> byl odsouzen za další přestupek krádeže. Neznámý přestupek spáchal i v roce následujícím, kdy byl navíc ještě odsouzen za potulku a krádež k tvrdšímu trestu měsíčního vězení zostřeného dvěma posty a dvěma tvrdými lůžky. Do třetice byl v roce 1911 odsouzen na 10 měsíců a jednomu postu každých čtrnáct dní za zločin vydírání, nebezpečného vyhrožování a krádež. V srpnu, září a listopadu následujícího roku byl třikrát souzen za tuláctví a žebrotu.<sup>348</sup> Poslední zpráva o Františku Hojerovi je v knize trestů z dubna 1913, kdy byl odsouzen k deseti měsícům za zločin těžkého ublížení na zdraví a podvod.<sup>349</sup>

Ještě pestřejší výčet deliktů má v hrádecké knize trestů Vojtěch Štrunc (narozen v roce 1874). Vojtěch Štrunc byl souzen dvacetkrát pro přestupky, zejména za krádeže a zlomyslná poškození cizího majetku. Opakovaně páchal zločiny veřejného násilí. Za tyto zločiny strávil v těžkém žaláři i 13 a 15 měsíců. Dopouštěl se také zločinů krádeže. Během vojenské služby byl třikrát odsouzen za neupřesněný vojenský zločin k trestu 6 měsíců, 4 měsíce a 10 týdnů žaláře.<sup>350</sup>

## 9.5 Lobzy

Obec Lobzy leží nad řekou Úslavou. Je vzdálená asi 3 kilometry od středu Plzně. Svou velikostí, 128 domů a 3035(!) obyvatel podle sčítání lidu v roce 1900, byla největší ze všech sledovaných obcí.<sup>351</sup>

V knize trestů<sup>352</sup> najdeme ve sledovaném období 317 relevantních záznamů.<sup>353</sup> Porovnáme-li záznamy v jednotlivých letech, zjistíme, že v některých letech nebyla kniha pravděpodobně vedena, neboť z těchto let nepochází žádný záznam.<sup>354</sup> V roce 1883 patří 4 záznamy Anně Techlové (narozena 1832), která byla čtyřikrát odsouzena za přestupek krádeže. V letech 1883 – 1886 byla jedinou ženou páchající trestnou činností (tuláctví a krádeže) v Lobzích. V letech 1895 a 1896 je množství záznamů dáno „činností“ Antonína Techla (narozen 1868) a Václava Kepla (narozen kolem roku 1873), kteří zaměstnávali plzeňské i vzdálenější soudy přestupky krádeže a tuláctvím. Václav Kepl se později dopustil

<sup>347</sup> Přesný datum není v knize uveden.

<sup>348</sup> Soudy ve Stodě, Plzni a Královských Vinohradech.

<sup>349</sup> AM Plzně, Archiv obce Červený Hrádek, Kniha trestů 1883 - 1948, inv. č. 32, sign. 6b192.

<sup>350</sup> AM Plzně, Archiv obce Červený Hrádek, Kniha trestů 1883 - 1948, inv. č. 32, sign. 6b192.

<sup>351</sup> V roce 1890 měla největší počet obyvatel obec Božkov (810), ale o deset let později měl Božkov jen 1311 obyvatel a Lobzy 4811 obyvatel. *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005. I. díl [online]*. Praha: Český statistický úřad, 2006. [cit. 28. 8. 2014]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/p/4128-04>, s. 302 a 303.

<sup>352</sup> AM Plzně, Archiv obce Lobzy, Trestní protokol 1883 - 1924, inv. č. 19, sign. 9c18.

<sup>353</sup> Po odečtení 13 záznamů osob s cizí domovskou příslušností. Přílohy, Lobzy – tabulka č. 1.

<sup>354</sup> Jsou to roky 1887 - 1889, 1898 – 1900. Přílohy, Lobzy – tabulka č. 2.

několika závažných zločinů, za které strávil v žaláři několik let.<sup>355</sup> V letech 1917 a 1918 spáchaly více trestných činů ženy. Lze tedy říci, že i v Lobzích se potvrzuje trend nárůstu trestné činnosti u žen v období války.

Rozdělením pachatelů do skupin podle věku<sup>356</sup> se opět stává zřetelným, že nejčastěji se trestné činnosti dopouštěli muži ve věkové skupině 21 - 30 let nebo ve věku mladším. U žen je v tomto případě nejpočetnější věkovou skupinou 21 – 30 let, ale hned druhou skupinu tvoří věk 31 - 40 let. V agendě Lobez je obsažen záznam dvanáctileté Marie Soukupové, šolačky, odsouzené okresním soudem v Plzni za krádež na 12 hodin vězení. Z toho, co již víme o trestání dětí,<sup>357</sup> vyplývá, že musela spáchat podle trestního zákoníku zločin, ale byla vzhledem k věku odsouzena za tzv. přestupek nedospělých. Pokud by totiž spáchala přestupek, nebyla by vůbec soudně trestána.

Mezi zaměstnáními se v následující tabulce<sup>358</sup> objevují nová moderní povolání, například mechanik, lakýrník, montér, slevač. Lobzy byly ze všech sledovaných obcí nejbližší v Plzni a našlo v nich bydliště mnoho dělníků z plzeňských závodů. Mezi různými zaměstnáními se objevuje poprvé také prostituce. Devatenáctiletá Kateřina Protivínská byla odsouzena podle zákona o donucovacích pracovnách<sup>359</sup> za jednání proti policejním nařízením při provozování prostituce.

Pokud se zaměříme na jednotlivé trestné činy,<sup>360</sup> nejčastějšími byly opět majetkové delikty. Poměrně vysoký počet případů vykazují přestupky proti bezpečnosti těla. Převážnou většinu z nich tvoří úmyslná ublížení na zdraví při rvačkách. Zákon tento přestupek trestá vězením od tří dnů do 6 měsíců podle „nebezpečnosti a zlosti činu, častějšího opakování, zvláště u rváčů ze zvyku, podle velikosti ublížení a podle vlastnosti osoby, které bylo ublíženo.“<sup>361</sup> V tabulce<sup>362</sup> jsem shromáždila všechny záznamy s tresty za tento přestupek. Nejčastějším trestem bylo vězení 24 hodin s jedním postem. V záznamech se však objevuje i pouhý peněžitý trest. Záznamy jsou nepřesné, když uvádí jako trest za přestupek těžký žalář, kterým mohl být potrestán pouze spáchaný zločin.

---

<sup>355</sup> Viz Přílohy, Lobzy – tabulka č. 9.

<sup>356</sup> Viz Přílohy, Lobzy – tabulka č. 3.

<sup>357</sup> Viz kapitola 5.5.

<sup>358</sup> Přílohy, Lobzy – tabulka č. 4.

<sup>359</sup> zákon č. 89/1885 ř. z.

<sup>360</sup> Viz Přílohy, Lobzy – tabulka č. 7

<sup>361</sup> § 412 trestního zákoníku.

<sup>362</sup> Přílohy, Lobzy – tabulka č. 10.

V záznamech obce Lobzy se nachází nejvíce případů vojenských trestných činů.<sup>363</sup> Bohumil Balvín (narozen 28. prosince 1886) byl v roce 1915 pravděpodobně odsouzen za zločin snování spiknutí k zběhnutí, za který mu hrozil i trest smrti. V druhém případě z roku 1918 byl odsouzen za zločin krádeže. Josef Balvín (narozen 13. ledna 1886) byl odsouzen v témže roce za zločin krádeže a zběhnutí ke tříletému trestu. Václav Kočárek (narozen 24. prosince 1884)) i Jan Stašek (narozen 1885) se dopustili zločinu krádeže.

## 9.6 Újezd

Obec Újezd leží pod kopcem Chlumem, který je dominantou této krajiny, v sousedství Bukovce a Červeného Hrádku. Obec měla podle sčítání lidu v roce 1900 515 obyvatel. O deset let později dosáhl počet obyvatel 720, čímž Újezd překonal obě výše zmíněné obce.<sup>364</sup> Tento nárůst obyvatel byl patrně zapříčiněn výhodnější polohou vůči Plzni.

Z relevantních 119 záznamů<sup>365</sup> patří pouze 17 ženám, zbytek trestné činnosti spáchali muži. V knize pro zápis trestů<sup>366</sup> je poměrně dlouhé období bez jediného zápisu v letech 1884 – 1889. Záznamy chybí i v letech 1891 a 1895. V této obci nelze pozorovat trend zvýšené kriminality žen v období světové války jako v ostatních obcích. V letech 1914 – 19118 se žen týkají pouze 2 záznamy z roku 1918.<sup>367</sup>

Naopak v případě určení nejčastějšího věku pachatelů potvrzují data z této obce dříve zjištěné poznatky. V případě mužů je skoro polovina všech pachatelů v době odsouzení ve věku 21 – 30 let a více než polovina žen ve věku 31 – 40 let. Z dalších věkových skupin je nejvíce zastoupená skupina 31 – 40 let u mužů a 17 – 20 let u žen.<sup>368</sup> Tím se výsledky liší od dat jiných obcí, kde byla druhou nejčastější kategorií u mužů věková skupina do dvaceti let a u žen 41 – 50 let.

V tabulce č. 4 jsem shromáždila záznamy o trestné činnosti jednotlivých pachatelů. Záznamy jsou řazeny abecedě, má-li pachatel více záznamů, jsou řazeny chronologicky. Z tabulky lze snadno vysledovat příbuzné a také jak se u

<sup>363</sup> Některé viz Přílohy, Lobzy – tabulka č. 9.

<sup>364</sup> *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005. I. díl* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2006. [cit. 28. 8. 2014]. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/p/4128-04>, s. 302 a 303.

<sup>365</sup> Viz Přílohy, Újezd – Tabulka č. 1.

<sup>366</sup> Jak zní původní název.

<sup>367</sup> Viz Přílohy, Újezd – Tabulka č. 2.

<sup>368</sup> Viz Přílohy, Újezd – Tabulka č. 3



jednotlivých pachatelů měnila zaměstnání. Například Václav Šnajdr (narozen 3. listopadu 1881) se z obuvnického pomocníka stal samostatným obuvníkem. Záznamy jsou ponechány bez pravopisné úpravy.<sup>369</sup>

Rolník Jan Bernášek byl potrestán podle nařízení o zásobování obyvatelstva předměty nezbytné potřeby za přestupek přemršťování cen. Odsouzením podle tohoto zákona bylo buď protiprávní jednání prohlášeno za neplatné, nebo musel odsouzený vrátit poškozenému rozdíl v ceně. V každém případě musel poškozeného plně odškodnit.<sup>370</sup>

V Újezdě se vyskytl případ porušení tiskového zákona, kterého se dopustil zedník Josef Jílek (narozen 1834). Konkrétní kauzu neznám, ale § 23, podle kterého byl odsouzen, zakazuje roznášení tiskovin po domech, rozdávat tiskovin mimo místa k tomu určená, shánět předplatitele bez výslovného povolení úřadu, vyvěšovat tiskoviny (mimo těch pro živnostenskou potřebu nebo oznámení o místních kulturních akcích) na veřejných místech. Tento záznam je zajímavý ještě z toho důvodu, že došlo k odvolání, pravděpodobně ze strany odsouzeného, k vrchnímu zemskému soudu v Praze. Poté Josef Jílek pokutu 1 zlatý zaplatil.

V újezdecké knize se vyskytují přestupky zákona proti zamezení nakažlivých nemocí zvířecích<sup>371</sup> i proti maření exekuce.<sup>372</sup> Za přestupek „kouření v místech pro oheň nebezpečných“<sup>373</sup> byl okresním soudem v Rokycanech odsouzen Bartoloměj Mašek (narozen 24. srpna 1871) k trestu 5 korun nebo 12 hodinám vězení.

Počtem trestných činů v obci vyniká Jan Salcman (narozen 8. května 1879). Již ve čtrnácti letech byl třikrát odsouzen za krádež. O rok později byl potrestán za tuláctví. V roce 1897 byl trestán za krádež. V prosinci téhož roku byl odsouzen na tři měsíce za zločin účastenství na krádeži. O rok později byl trestán za tuláctví. V roce 1900 byl odsouzen k 15 měsícům a jednomu postu čtvrtletně za přestupek urážky veřejných úředníků, zločin krádeže ve společnosti s jedním nebo více spoluzloději a zločin veřejného násilí. V následujících letech těžko najdeme rok, ve kterém by nebyl alespoň jednou odsouzen. Častým přestupkem bylo ublížení na zdraví při rvačkách, opakovaně se dopustil zločinu veřejného násilí, krádeže i těžkého ublížení na zdraví. Podle záznamů se měl dokonce dopustit

<sup>369</sup> Viz Přílohy, Újezd – Tabulka č. 4.

<sup>370</sup> § 20 císařského nařízení č. 131/1917.

<sup>371</sup> Zákon č. 35/1880 ř. z.

<sup>372</sup> Zákon č. 78/1883 ř. z.

<sup>373</sup> § 452 tr. zák.

zločinu urážky veličenstva, který se trestal těžkým žalářem od 1 roku do 5 let.<sup>374</sup> Jan Salcman byl odsouzen na 18 měsíců, jelikož se ještě k tomu dopustil zlomyslného uškození na cizí majetnosti. Poslední záznam o trestné činnosti Jana Salcmana pochází z roku 1915, když byl odsouzen za zločin krádeže na čtrnáct měsíců do žaláře.

## 9.7 Shrnutí výsledků analýzy

Lze říci, že i přes odlišnou velikost jednotlivých souborů dat, vykazují záznamy knih pro zápis trestů určité společné rysy. Nejprve však několik čísel. Z celkových 965 záznamů bylo 93 zločinů.<sup>375</sup> 181 trestných činů bylo amnestováno. Muži tvořili většinu se 791 záznamy většinu pachatelů. Ženy figurují ve 174 kauzách.

Ve všech knihách zůstaly některé roky bez jediného záznamu. V Božkově roky 1887 – 1889 a 1898 – 1901. Bukovecká kniha začala být vedena později, záznamy v ní chybí z let 1898 – 1899, 1901, 1906 a 1914. V záznamech Červeného Hrádku chybí roky 1888, 1889 a 1899. V Lobzích chybí záznamy z let 1887 – 1889 a 1898 – 1900. Kniha obce Újezd neobsahuje data z let 1884 – 1889, 1891 a 1895. Příčinu chybějících záznamů, v mnoha případech ve stejných letech, se mi zatím nepodařilo objasnit. Spíše se kloním k názoru, že do knih nebylo ve výše uvedených letech zapisováno. Vzhledem k počtu obyvatel se mi zdá krajně nepravděpodobné, že by se občané obce nedopustili v těchto letech trestného činu.

Ke konci první světové války se výrazně zvedá počet žen páchajících trestnou činností. Sečteme-li počet pachatelů mužů a žen, pak v roce 1917 bylo odsouzeno 27 mužů a 39 žen. V roce 1918 to bylo 20 mužů a 21 žen.

Záznamy ze všech knih potvrzují, že mužům bylo v době spáchání činu nejčastěji mezi 21 – 30 lety. Ze 791 záznamů mužů bylo 306 trestních kauz spácháno pachateli v této věkové kategorii. Mezi ženami bylo ve věku mezi 31 – 40 rokem celkem 54 osob. Muži mladší 21 let a ženy od 41 - 50 let byli druhou nejpočetnější skupinou. Pokud lze z těchto údajů vyvodit obecný závěr, tak muži měli spíše tendenci páchat trestnou činnost v mladém věku, kdežto ženy ve zralém

---

<sup>374</sup> § 63 tr. zák.

<sup>375</sup> Nejedná se o přesný údaj. Některé záznamy neobsahují dostatek informací pro určení, zda se jedná o zločin, přečin či přestupek. Pokud záznam neobsahoval číslo paragrafu, řídila jsem se údajem o soudu, případně výši trestu. Avšak „Krajský soud“ může také znamenat řízení o odvolání, nikoli řízení pro zločiny. Dalším pomocným znakem byla výše trestu.

věku. Trestná činnost mužů mohla tedy pocházet spíše z nezralosti a nezkušenosti, kdežto u žen naopak z trpké zkušenosti.<sup>376</sup>

Nejčastějším povoláním pachatelů byla práce za mzdu. Dělníci a nádeníci, případně jejich rodinní příslušníci tvořili přibližně jednu pětinu pachatelů. Podle sčítání lidu v roce 1900 bylo ze 78.649 obyvatel politického okresu Plzeň ve věku 15 - 60 let (v produktivním věku) 36.526 dělníků (součet dělníků a nádeníků ze všech odvětví), v zemědělství a lesnictví pracovalo 10.161 osob, v průmyslu 4.017 osob, odvětví „obchod a doprava“ zaměstnávalo 3.275 osob a „veřejná a vojenská služba, volná povolání a bez povolání“ zaměstnávala 8.317 osob (všechny tyto zbylé kategorie neobsahují počet dělníků a nádeníků).<sup>377</sup>

### 9.7.1 Charakteristika nejčastěji zastoupených trestných činů

Z hlediska četnosti výskytu konkrétních trestných činů lze říci, že knihy podávají přesvědčivé výsledky. Nejčastějším zločinem je zločin krádeže a zpronevěry. Zločin krádeže a účastenství byl nejčastějším zločinem i na celostátní úrovni spolu s podvodem, těžkým ublížením na těle a násilným vztažením ruky nebo nebezpečným vyhrožováním úřední osobě.<sup>378</sup> Podobně i nejčastější přestupky proti bezpečnosti majetnosti (krádež), proti bezpečnosti těla, zejména úmyslné ublížení na těle, i přestupky proti cti a přestupky zákona proti zahalečům a tulákům<sup>379</sup> korespondují s dobovými statistikami.<sup>380</sup>

#### Trestný čin krádeže a zpronevěry

„Krádeže se dopustí ten, kdo pro svůj užitek cizí movitou věc v držení jiného bez jeho svolení odejme.“<sup>381</sup> Může se jednat pouze o věc hmotnou. Předmětem krádeže nemohou být práva, přírodní síly ani třeba elektrická energie.<sup>382</sup>

Zločinem se krádež stane v případě vyšší hodnoty věci,<sup>383</sup> škodlivějším

<sup>376</sup> Tímto se však již příliš vzdalují vědecké půdě.

<sup>377</sup> *Statistická příručka království Českého: sestavila Zemská statistická kancelář království Českého.* V Praze : vl.n., 1909, s. 20.

<sup>378</sup> *Statistická příručka království Českého: sestavila Zemská statistická kancelář království Českého.* V Praze : vl.n., 1909, s. 408.

<sup>379</sup> Zákon č. 108/1873 ř. z. upravený zákonem č. 89/1885 ř. z.

<sup>380</sup> *Statistická příručka království Českého: sestavila Zemská statistická kancelář království Českého.* V Praze : vl.n., 1909, s. 409.

<sup>381</sup> § 171 tr. zák.

<sup>382</sup> MÍŘIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní.* Praha: Všehrd, 1934, s. 99.

<sup>383</sup> Původně ve výši 25 zlatých, od roku 1910 200 Korun (novela trestního zákona, zákon č. 73/1910 ř. z.).

způsobem spáchání,<sup>384</sup> speciální vlastnosti věci<sup>385</sup> nebo v případě zvláštních vlastností pachatele.<sup>386</sup> Hodnota ukradených věcí, to znamená výše škody okradeného, nikoli užitek zloděje, se počítá,<sup>387</sup> dokonce i v případě konkurence dokonané krádeže s pokusem.<sup>388</sup>

Zákon rozeznává tyto případy škodlivějšího způsobu spáchání: krádež se zbrání,<sup>389</sup> násilná krádež (brání-li si zloděj ukradenou věc, aby mu nemohla být odňata),<sup>390</sup> krádež v době tísně,<sup>391</sup> krádež ve spolčení (s alespoň jedním dalším pachatelem),<sup>392</sup> krádež v chrámu (místě bohoslužby zasvěcené),<sup>393</sup> krádež na věcech zamčených.<sup>394</sup> Mezi věci, jejichž krádež je považována za zločin, trestní zákoník řadí mimo jiné věci přímo k bohoslužbě určené.<sup>395</sup> Krádež je zločinem bez ohledu na cenu ukradených věcí, je-li spáchána pachatelem, který již krade ze zvyku (tzv. krádež ze zvyku).<sup>396</sup> Krádež je zločinem, pokud byl již před tím pachatel za krádež dvakrát odsouzen, lhostejno zda za zločin či přestupek.<sup>397</sup> Zločinem se stává též krádež čeledi (osob služebných) na jejich pánech<sup>398</sup> a živnostníků, jejich učedníků a pomocníků spáchaných na svých mistrech nebo na zákaznicích.<sup>399</sup>

V některých výše uvedených případech stanovuje zákon minimální hodnotu věci ve výši 5 zlatých (50 Korun po novele).<sup>400</sup>

Zpronevěry se dopustí ten, kdo statek jemu svěřený, úmyslně zadržuje nebo si přivlastňuje.<sup>401</sup> Zločinem se zpronevěra stává v případě zadržování nebo přivlastnění si věci, která byla svěřena z důvodu veřejného úřadu (státního nebo

---

<sup>384</sup> § 174 tr. zák.

<sup>385</sup> § 175 tr. zák.

<sup>386</sup> § 176 tr. zák.

<sup>387</sup> § 173 tr. zák.

<sup>388</sup> Min. nařízení z 5. května 1853, č. 6096, citováno z LEPARĚ, Mojžíř. *Trestní zákon ze dne 27. května 1852, číslo 117 ř. z. (platný v Československé republice). Dodatky: O tisku, spolcích, potravinách, nemocech a j. (změny a rozhodnutí až včetně do konce r. 1920)*. Sedmé vydání nově upravené. V Praze: tiskem a nákladem knihtiskárny dr. Ed. Grégra a syna, 1921, s. 81.

<sup>389</sup> § 174 I. písm. a) ve znění novely trestního zákona č. 73/1910 ř. z.

<sup>390</sup> § 174 I. písm. b) ve znění novely trestního zákona č. 73/1910 ř. z.

<sup>391</sup> § 174 II. písm. c) ve znění novely trestního zákona č. 73/1910 ř. z.

<sup>392</sup> § 174 II písm. a) ve znění novely trestního zákona č. 73/1910 ř. z.

<sup>393</sup> § 174 II písm. b) ve znění novely trestního zákona č. 73/1910 ř. z.

<sup>394</sup> § 174 II písm. c) ve znění novely trestního zákona č. 73/1910 ř. z.

<sup>395</sup> § 175 I. písm. a) tr. zák.

<sup>396</sup> § 176 I. tr. zák.; MIRIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní*. Praha: Všehrd, 1934, s. 103.

<sup>397</sup> § 176 II. písm. a) tr. zák.

<sup>398</sup> § 176 II. písm. b) tr. zák.

<sup>399</sup> § 176 II. písm. c) tr. zák.

<sup>400</sup> Viz § 174 – 176 tr. zák.

<sup>401</sup> MIRIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní*. Praha: Všehrd, 1934, s. 104.

obecního) v hodnotě alespoň 5 zlatých (50 Korun po novele).<sup>402</sup> Zločinem se stává každá obecná zpronevěra věci v hodnotě nad 50 zlatých (200 Korun po novele).<sup>403</sup>

Krádež a zpronevěra spáchaná mezi manžely, rodiči a dětmi, nebo sourozenci je přestupkem a trestá se na základě soukromé žaloby podané hlavou rodiny.<sup>404</sup> Krádež nebo zpronevěra spáchaná samou hlavou rodiny se trestá na základě soukromé žaloby podané jakýmkoli členem rodiny jako přestupek proti veřejné mravnosti.<sup>405</sup>

Účastenství na krádeži se dopustí ten, kdo věc ukradenou někým jiným (pachatelem krádeže) ukryje, na sebe převede nebo jí opatří odbyt.<sup>406</sup> Zločinem se stává podílnictví v případě, že si je pachatel vědom, že krádež či zpronevěra je díky způsobu spáchání sama o sobě zločinem, nebo převyšuje-li hodnota věci ukrytých, převáděných či distribuovaných 25 zlatých (200 Korun po novele).<sup>407</sup>

Krádež, zpronevěra a podílnictví v nich zůstanou bez trestu, pokud pachatel z účinné lítosti sám všechnu způsobenou škodu napraví.<sup>408</sup> Důležité je, aby pachatel zaplatil celou škodu, aby ji zaplatil sám a udělal to dříve, než se o trestném činu dozví soud nebo jiný úřad.

### **Zločin těžkého ublížení na těle**

Tohoto zločinu se dopustí každý, kdo s nepřátelským úmyslem způsobí jinému člověku ublížení na zdraví nebo nezpůsobilost k výkonu povolání v délce alespoň 20 dní, „stržení mysli“ nebo jiné porušení duševních funkcí, nebo způsobí ublížení, které je již samo o sobě považované za těžké (zlomení kosti, poškození důležitého orgánu, bezvědomí<sup>409</sup> spojené s nebezpečím života).<sup>410</sup>

Pokud někdo ublíží vlastním rodičům,<sup>411</sup> veřejnému úředníku,<sup>412</sup>

---

<sup>402</sup> § 181 tr. zák.

<sup>403</sup> § 183 tr. zák.

<sup>404</sup> § 189 tr. zák.

<sup>405</sup> § 525 tr. zák.; MÍŘIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní.* Praha: Všehrd, 1934, s. 106.

<sup>406</sup> § 185 tr. zák.

<sup>407</sup> § 186 tr. zák.

<sup>408</sup> § 187 tr. zák.

<sup>409</sup> Rozhodnutí nejvyššího soudu z 27. července 1917, Kr. I. 202/17 citováno z LEPAŘ, Mojmir. *Trestní zákon ze dne 27. května 1852, číslo 117 ř. z. (platný v Československé republice). Dodatky: O tisku, spolcích, potravinách, nemocech a j. (změny a rozhodnutí až včetně do konce r. 1920).* Sedmé vydání nově upravené. V Praze: tiskem a nákladem knihtiskárny dr. Ed. Grégra a syna, 1921, s. 73.

<sup>410</sup> MÍŘIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní.* Praha: Všehrd, 1934, s. 74.

<sup>411</sup> I rodičům nemanželským. Viz rozhodnutí nejvyššího soudu z 15. ledna 1910 citováno z LEPAŘ, Mojmir. *Trestní zákon ze dne 27. května 1852, číslo 117 ř. z. (platný v Československé republice). Dodatky: O tisku, spolcích, potravinách, nemocech a j. (změny a rozhodnutí až*

duchovnímu, svědkovi nebo znalci při výkonu povolání, dopustil se také zločinu těžkého ublížení na těle, i když by mu ublížil jen lehce.<sup>413</sup>

Paragrafy 155 a 156 trestního zákoníku obsahují kvalifikované skutkové podstaty spočívající v závažných způsobech provedení útoku, například užití nástroje, nebo v napadení provedeném způsobem, který může sám o sobě vyvolat těžké ublížení na zdraví nebo vážné zdravotní následky.

Došlo-li k ublížení při rvačce alespoň tří lidí, nebo při zlém nakládání s jednou nebo více osobami, má být potrestán každý, kdo ublížení na zdraví způsobil. Pokud nelze zjistit, kdo konkrétně těžké ublížení způsobil, mají být potrestáni všichni, kdo na něho vztáhli ruku.<sup>414</sup> Vztažením ruky je myšlen každý útok proti tělu (házení předmětů, užití zbraně).<sup>415</sup>

### **Zločin násilného smilstva**

Pachatelem tohoto zločinu může být pouze muž, který se dopustí na ženě mimomanželské soulože.<sup>416</sup> Rozlišují se tři případy: Prvním případem je mimomanželská soulož se ženou, kterou nejprve pachatel „vedl do stavu bezbrannosti nebo do bezvědomí.“<sup>417</sup> Použil k tomu buď násilí, nebo „Istivě omámil smysly“ oběti.<sup>418</sup> Druhým případem je mimomanželské souložení se ženou, „která je ve stavu bezbrannosti bez přičinění pachatele.“<sup>419</sup> Zatřetí je tímto zločinem mimomanželské souložení s osobou mladší 14 let.<sup>420</sup> V tomto případě nemusí dojít k dokonání.<sup>421</sup> Podle judikatury nejvyššího soudu bylo třeba prokázat, že pachatel věděl, že dívka není 14 let, nebo že si alespoň mohl být

---

včetně do konce r. 1920). Sedmé vydání nově upravené. V Praze: tiskem a nákladem knihtiskárny dr. Ed. Grégra a syna, 1921, s. 73.

<sup>412</sup> Vztahuje se i na učitele zemských hospodářských škol. Viz rozhodnutí nejvyššího soudu z 2. října 1899, č. 5505; Také na starostu obce. Viz rozhodnutí nejvyššího soudu z 16. března 1907, č. 3327; Dokonce i na obecního ponocného. Viz rozhodnutí nejvyššího soudu z 3. února 1899, č. 17.637; Citováno z LEPAŘ, Mojmir. *Trestní zákon ze dne 27. května 1852, číslo 117 ř. z. (platný v Československé republice). Dodatky: O tisku, spolcích, potravinách, nemocech a j. (změny a rozhodnutí až včetně do konce r. 1920)*. Sedmé vydání nově upravené. V Praze: tiskem a nákladem knihtiskárny dr. Ed. Grégra a syna, 1921, s. 73.

<sup>413</sup> § 153 tr. zák.

<sup>414</sup> § 157 tr. zák.

<sup>415</sup> MIRIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní*. Praha: Všeherd, 1934, s. 76.

<sup>416</sup> Nemůže se tedy jednat o manželku.

<sup>417</sup> MIRIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní*. Praha: Všeherd, 1934, s. 63.

<sup>418</sup> § 125 tr. zák.

<sup>419</sup> MIRIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní*. Praha: Všeherd, 1934, s. 64.

<sup>420</sup> § 127 tr. zák.

<sup>421</sup> MIRIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní*. Praha: Všeherd, 1934, s. 64.

vědom možnosti, že dívka ještě nemusí být 14 let. Fakt, že dívka k činu svolila, není podstatný.<sup>422</sup> Avšak „mohl-li pachatel důvodně za to míti, že dívka, o niž se jedná, překročila již 14. rok, a táž svolila, je to omluvným důvodem § 2 písm. e) tr. z.“<sup>423</sup>

### **Zločin vyhnání plodu**

Plodem se rozumí dosud nenarozené dítě až do počátku porodu. Zločin spočívá v činnosti směřující k předčasnému vyjití plodu, přičemž cílem pachatele je jeho usmrcení, nebo ve způsobení porodu, při kterém se narodí mrtvé dítě. Trestní zákon rozeznává dva případy. V prvním se vyhnání plodu dopustí přímo matka, nebo někdo jiný s jejím svolením. Druhým případem je vyhnání plodu cizí osobou bez souhlasu matky. Tento případ považuje trestní zákoník za závažnější a trestá ho přísněji.<sup>424</sup>

Ze soudní judikatury vyplývá, že i v případě neúčinkování prostředku může být pachatelce přičítán pokus trestného činu.<sup>425</sup> Čin se nepřičítá jen v případě použití naprosto nezpůsobilého prostředku k vyvolání potratu.<sup>426</sup> Naprosto nezpůsobilý je prostředek, který nemůže při řádném použití vyvolat zamýšlené účinky.<sup>427</sup> Pokud žena nevypije nápoj, který má způsobit vyjití plodu, jen pro jeho odpornou chuť, není to považováno za dobrovolné upuštění od činu.<sup>428</sup> Pokud se žena pokusí přimět jinou osobu, aby jí provedla vyhnání plodu, dopustí se tím pokusu svedení k účastenství na zločinu.<sup>429</sup> Porodní bába, která by se podílela na vyhnání plodu, nebo takový zločin zatajila, by sama spáchala tento zločin.<sup>430</sup>

---

<sup>422</sup> Tamtéž, s. 64.

<sup>423</sup> Rozhodnutí nejvyššího soudu z 7. října 1852 č. 147; Citováno z LEPAŘ, Mojmír. *Trestní zákon ze dne 27. května 1852, číslo 117 ř. z. (platný v Československé republice). Dodatky: O tisku, spolcích, potravinách, nemocech a j. (změny a rozhodnutí až včetně do konce r. 1920)*. Sedmé vydání nově upravené. V Praze: tiskem a nákladem knihtiskárny dr. Ed. Grégra a syna, 1921, s. 62.

<sup>424</sup> MÍŘIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní*. Praha: Všehrd, 1934, s. 72.

<sup>425</sup> Rozhodnutí nejvyššího soudu z 22. dubna 1852, č. 3782; Citováno z LEPAŘ, Mojmír. *Trestní zákon ze dne 27. května 1852, číslo 117 ř. z. (platný v Československé republice). Dodatky: O tisku, spolcích, potravinách, nemocech a j. (změny a rozhodnutí až včetně do konce r. 1920)*. Sedmé vydání nově upravené. V Praze: tiskem a nákladem knihtiskárny dr. Ed. Grégra a syna, 1921, s. 70.

<sup>426</sup> Rozhodnutí nejvyššího soudu z 17. ledna 1852, č. 237; Citováno tamtéž, s. 70.

<sup>427</sup> Rozhodnutí nejvyššího soudu z 7. prosince 1914, č. 4186; Citováno tamtéž, s. 70.

<sup>428</sup> Rozhodnutí nejvyššího soudu z 20. ledna 1899, č. 14.330; Citováno tamtéž, s. 70.

<sup>429</sup> § 144 tr. zák.; Rozhodnutí nejvyššího soudu z 21. dubna 1897, č. 1852 a 27. listopadu 1914, č. 4183; Citováno tamtéž, s. 70.

<sup>430</sup> Nařízení č. 216/1897 ř. z., jímž se vydávají nové služební předpisy pro báby porodní (služební předpisy § 32 a 34).

## Hraní hazardních her

Přestupku proti veřejné mravnosti zapovězené hry se dopustí ten, kdo hraje hry výslovně zakázané, hry hazardní (odvážné), u kterých nezáleží na obratnosti hráče, ale na náhodě. Trestají se hráči i ten, kdo jim ve svém příbytku tyto hry hrát dovolí. K hazardním hrám se nepočítají hry, které se hrají pouze pro zábavu o nepatrné peněžní vklady.<sup>431</sup>

## Trestný čin podvodu

Trestný čin podvodu spočívá ve lstivém předstírání nebo konání, kterým jiného uvede v omyl, nebo využije omylu jiného, aby tím poškozený (stát, obec nebo jiná osoba) utrpěl škodu na svém majetku nebo jiných právech (například rodinných, dědických).<sup>432</sup> Podvod je přestupkem, pokud není z povahy skutku,<sup>433</sup> či velikostí škody<sup>434</sup> zločinem.

## Zločin loupeže

Loupež spáchá ten, kdo užije násilí, aby se zmocnil cizí věci movité. Násilím se rozumí násilí fyzické i přímé psychické vyhrožování, které musí u oběti vzbuzovat důvodnou obavu, že bude na místě splněno.<sup>435</sup> Zločin je dokonán již užitím násilí, zda dojde k získání věci je lhostejné.<sup>436</sup> Vyšší trestní sazbu zákon stanoví v případě loupeže provedené ve skupině dvou a více pachatelů a v případě použití vražedné zbraně.<sup>437</sup> Zákon pamatuje i na podílnictví při loupeži, které je zločinem, u kterého nemá význam účinná lítost.<sup>438</sup>

## Zločin veřejného násilí

Zločinu veřejného násilí se dopustí ten, kdo sám nebo ve spojení s druhými násilně přerušuje shromáždění vládou svolané, nebo soud nebo jiný veřejný úřad nebo mu v jednání násilně brání, nebo se nebezpečným vyhrožováním snaží shromáždění překazit.<sup>439</sup> Skutek naplňuje pojem nebezpečného vyhrožování, pokud směřuje proti životu a zdraví a jeví se

---

<sup>431</sup> MIŘIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní*. Praha: Všehrad, 1934, s. 115.

<sup>432</sup> Tamtéž, s. 127.

<sup>433</sup> § 199 tr. zák.

<sup>434</sup> § 200 tr. zák.

<sup>435</sup> § 190 tr. zák.; MIŘIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní*. Praha: Všehrad, 1934, s. 109.

<sup>436</sup> Tamtéž, s. 109.

<sup>437</sup> § 192 tr. zák.

<sup>438</sup> MIŘIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní*. Praha: Všehrad, 1934, s. 110.

<sup>439</sup> § 76 tr. zák.



pravděpodobné, že bude skutečně provedeno.<sup>440</sup> Stejného činu se dopustí ten, který takto jedná proti shromážděním korporací státem uznaným nebo proti shromážděním konaným pod spolupůsobením či dohledem veřejného úřadu.<sup>441</sup> Téhož zločinu se dopustí osoba, která sama nebo i ve skupině nějaké veřejné osobě<sup>442</sup> brání ve výkonu úředních povinností nebo se pokouší nějaké jednání vyvolat za pomoci nebezpečné pohružky nebo i násilným vztažením ruky (beze zbraně a bez poranění).<sup>443</sup> Podle tohoto paragrafu může být odpovědný i ten, kdo užije násilí, aby utekl a tím zmařil úřední úkon (například při zadržení strážníkem).<sup>444</sup> Za zločin veřejného násilí je dále považováno násilné vniknutí na cizí nemovitost, pokud tam dojde k násilí na majiteli nebo jeho lidech domácích, nebo na majetku.<sup>445</sup> Ke zločinu veřejného násilí také náleží zlomyslné uškození na cizí majetnosti.<sup>446</sup>

### **Přestupek zlomyslného poškození cizího majetku**

Poškození znamená činnost způsobující škodu na věci. Předmětem je cizí hmotná věc movitá i nemovitá.<sup>447</sup> O zlomyslné poškození se jedná v případě, že účelem činu bylo věc poškodit nebo když pachatel „jednal za jiným účelem protisociálním“.<sup>448</sup> Pod tuto skutkovou podstatu nespádají jiné případy úmyslného poškození, například z lehkomyšlnosti.<sup>449</sup>

Tento přestupek se stává zločinem veřejného násilí (§ 85), pokud měl

---

<sup>440</sup> Rozhodnutí nejvyššího soudu z 28. srpna 1851, č. 223; Citováno z LEPAŘ, Mojmir. *Trestní zákon ze dne 27. května 1852, číslo 117 ř. z. (platný v Československé republice). Dodatky: O tisku, spolcích, potravinách, nemocech a j. (změny a rozhodnutí až včetně do konce r. 1920).* Sedmé vydání nově upravené. V Praze: tiskem a nákladem knihtiskárny dr. Ed. Grégra a syna, 1921, s. 44.

<sup>441</sup> § 78 tr. zák.

<sup>442</sup> Veřejné osoby uvedené v § 68 tr. zák.: soudce, osoba vrchnostenská, úředník, zřízenec úřadem vyslaný, stráž civilní, finanční a vojenská, četník, úředník lesní, osoby na les dohlížející, osoby dohlížející na železnicích, mimo to také notáři, inspektoři živnost., cestmístři, cestáři a dohlizitelé silniční. Viz LEPAŘ, Mojmir. *Trestní zákon ze dne 27. května 1852, číslo 117 ř. z. (platný v Československé republice). Dodatky: O tisku, spolcích, potravinách, nemocech a j. (změny a rozhodnutí až včetně do konce r. 1920).* Sedmé vydání nově upravené. V Praze: tiskem a nákladem knihtiskárny dr. Ed. Grégra a syna, 1921, s. 41.

<sup>443</sup> § 81 tr. zák.

<sup>444</sup> Rozhodnutí nejvyššího soudu z 28. března 1899, č. 4645. Citováno z LEPAŘ, Mojmir. *Trestní zákon ze dne 27. května 1852, číslo 117 ř. z. (platný v Československé republice). Dodatky: O tisku, spolcích, potravinách, nemocech a j. (změny a rozhodnutí až včetně do konce r. 1920).* Sedmé vydání nově upravené. V Praze: tiskem a nákladem knihtiskárny dr. Ed. Grégra a syna, 1921, s. 45.

<sup>445</sup> § 83 tr. zák.

<sup>446</sup> § 85 tr. zák.

<sup>447</sup> MÍŘIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní.* Praha: Všeherd, 1934, s. 93.

<sup>448</sup> Tamtéž, s. 94.

<sup>449</sup> MÍŘIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní.* Praha: Všeherd, 1934, s. 94.

pachatel v úmyslu způsobit, nebo způsobil škodu více než 25 zlatých<sup>450</sup>; nebo když svým jednáním mohl způsobit smrt, ublížení na zdraví nebo větší škodu na majetku, nebo když byla způsobena škoda na železnici nebo jiných důležitých potenciálně nebezpečných zařízeních (parní kotle, vodní díla, mosty atd.).<sup>451</sup>

### **Trestné činy proti cti**

Zločin se nazývá na cti utržení a dopustí se ho ten, kdo pro vymyšlený zločin jiného vrchnosti udá nebo obviní způsobem, že je takový obviněný vyšetřován nebo je po něm pátráno.<sup>452</sup>

Přečinem a přestupkem proti cti je křivé obvinění,<sup>453</sup> které spočívá v obvinění jiného z trestného činu nebo z jiného nečestného nebo nemravného činu, které by mohlo dotčenou osobu poškodit v očích veřejnosti. Křivé obvinění nemuselo být učiněno veřejně, stačilo, když bylo vyjeveno jiné osobě než poškozenému.<sup>454</sup> Obviňování muselo být objektivně nepravdivé. Pachatel musel prokázat, že v době, kdy jiného obvinil, byl přesvědčený o pravdivosti svého obvinění. Bylo-li křivé obvinění spácháno tiskopisem, vyobrazením nebo jinak veřejně, musel se pachatel vyvinut podáním důkazu, že se obviňovaný skutečně dopustil činu, ze kterého byl nařčen, jinak se jednalo o přečin. Mezi další přestupky proti cti patřilo uveřejňování skutečností ze života soukromého a rodinného, bez ohledu na to, zda byly pravdivé, pokud dotyčného jejich vyjevení mohlo poškodit na cti,<sup>455</sup> veřejné tupení<sup>456</sup> nebo uvedení jiného v posměch; v těchto případech se vyžadovalo provedení veřejně nebo tiskopisem.<sup>457</sup> Přestupkem proti cti bylo také veřejné nadávání a zlé nakládání, pokud nedosáhlo intenzity lehkého nebo těžkého ublížení na zdraví,<sup>458</sup> hanění pro trest přestálý nebo prominutý (stíháno na základě soukromé žaloby),<sup>459</sup> prozrazení lékařského tajemství (stíháno veřejnou žalobou, trestem byl dočasný zákaz výkonu lékařské

---

<sup>450</sup> Změněno zákonem č. 73/1910 ř. z. na 200 Korun. Tímto zákonem byla změněna i trestní sazba § 468 trestního zákoníku.

<sup>451</sup> § 85 trestního zákoníku

<sup>452</sup> § 209 trestního zákoníku

<sup>453</sup> § 487 a 488 trestního zákoníku

<sup>454</sup> Miříčka s. 85

<sup>455</sup> § 489 trestního zákoníku

<sup>456</sup> To znamená obviňování z opovržení hodných vlastností. Zde se připouštěl důkaz pravdy; MIŘIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní*. Praha: Všehrd, 1934, s. 87.

<sup>457</sup> § 491 tr. zák.

<sup>458</sup> § 496 tr. zák.; MIŘIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní*. Praha: Všehrd, 1934, s. 91.

<sup>459</sup> § 496 tr. zák.

praxe, po třetím odsouzení následoval trvalý zákaz výkonu praxe.<sup>460</sup>

Trestní zákoník chránil výslovně čest jednotlivce, ale i rodiny, veřejného úřadu, zákonem uznaných korporací ale i osoby zemřelé.<sup>461</sup> Tyto trestné činy lze stíhat na základě soukromé žaloby, veřejná žaloba stíhá uražení některé sněmovny říšské rady, sněmu, veřejného úřadu, armády, loďstva. V posledních dvou případech je ke stíhání třeba souhlasu příslušného ministra. V případě přečinu dle § 493 se může státní zástupce přidat k soukromé žalobě poškozeného veřejného úředníka, sluhy, vojína nebo duchovního správce.<sup>462</sup> Za zemřelou osobu žalují pozůstalí.<sup>463</sup>

---

<sup>460</sup> VOJÁČEK, Ladislav. *Urážky, pomlvy, nactiutrhání. Ochrana cti v československém trestním právu*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, s. 57; MÍŘIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní*. Praha: Všehrd, 1934, s. 92; § 498 – 499 tr. zák.

<sup>461</sup> § 492 tr. zák.

<sup>462</sup> Článek V zákona č. 5/1863 ř. z.

<sup>463</sup> § 495 tr. zák.

## Závěr

Knihy pro zápis trestů byly vedeny jednotlivými obcemi za účelem evidence trestné činnosti obyvatel obce. Obce byly o jednotlivých odsouzených osobách informovány prostřednictvím okresních politických úřadů, jejichž úkolem bylo mimo jiné dohlížet na bezpečnost a pořádek.

Cílem teoretické části práce, kterou tvoří pojednání o rakouském trestním právu, je osvětlit údaje z trestních knih. Zaměřila jsem se zejména na obecné otázky trestání deliktů. Vzhledem k velkému množství případů trestné činnosti nezletilých jsem se věnovala i této zajímavé problematice. Stručně jsem popsala základní mechanismy trestního soudnictví a alespoň okrajově jsem zmínila i vojenské trestní právo. Do záznamů trestních knih zasáhla amnestie prezidenta republiky z října 1919, která vymazala tresty pachatelům méně závažných deliktů.

V rámci analýzy získaných dat z jednotlivých knih jsem zkoumala počty záznamů v knihách i počty záznamů v jednotlivých letech. Z výsledných tabulek vyplývá, že ve všech knihách chybí záznamy z několika let. Potvrdil se předpoklad o relativně malém podílu žen na trestné činnosti, který však u většiny obcí v posledních letech první světové války překvapivě výrazně vzrostl. Zatříděním pachatelů do skupin podle věku bylo zjištěno, že pachatelé trestné činnosti byli nejčastěji ve věku 21 – 30 let v případě mužů, ženy se deliktů dopouštěly v pozdějším věku, nejčastěji od 31 – do 40 let. Pomocí údajů o místě soudu trestajícího konkrétní přestoupení zákona lze sledovat migraci pachatelů. V tabulkách si lze také přečíst nejčastější způsoby obživy pachatelů v dobové terminologii a v případě recidivistů i jejich proměny. V přílohách ke každé obci jsou vyznačeny nejzávažnější zločiny občanů a tresty za ně. Nejvyšším trestem vyskytujícím se v knihách jsou tři roky těžkého žaláře. Porovnáním jednotlivých trestných činů a udělovaných trestů jsem zjistila, že se tresty pohybovaly spíše pod spodní hranicí stanovené trestním zákoníkem.

Studiem pramenů se ukázalo, že za běžnou kriminalitu zkoumaných obcí můžeme považovat zejména majetkové delikty, krádeže a podvody, doplňované ublížením na zdraví při rvačkách a urážkami na cti. Často trestaným přestupkem bylo i tuláctví a žebrota páchané ustavičně jedinci, kteří si z toulání takzvaně udělali živnost. Poměrně překvapivým byl častý výskyt zločinu násilí proti veřejným osobám. Za války byly v důsledku špatné hospodářské situace páchany přestupky proti nařízením, které se snažily bojovat s nedostatkem potravin a jejich

předražováním prostřednictvím státní regulace trhu.

Je třeba přiznat, že touto prací není téma vyčerpáno a jsem připravena ho ještě rozvinout. Další informace skýtají matriky a také soudní spisy, podaří-li se alespoň nějaké dohledat. Pak by bylo možné sestavit ucelenější obraz o pachatelích a detailech jednotlivých trestních kauz. Další směřování této práce by mohlo spočívat i v ověření hypotézy, že v bezprostřední blízkosti průmyslového města je vyšší kriminalita než na venkově. K tomu by bylo třeba srovnat data z této práce se záznamy z nějakého ryze venkovského regionu. V neposlední řadě by mě zajímalo srovnání těchto dat s těmi o sto let později.

## Resumé

This thesis deals with an analysis of records contained in books for registration of crimes in villages Božkov, Bukovec, Červený Hrádek, Lobzy and Újezd which are situated on the suburb of Pilsen, the second most populous city in Bohemia of its times. These records commenced to be kept in majority of the monitored municipalities in eighteen eighties. For the purpose of this thesis I have chosen data from the Austro-Hungarian period (until an establishment of Czechoslovakia).

Since the second half of the nineteenth century, legal regulations governing a procedure by means of which the state institutions informed themselves reciprocally on individual offenders of a criminal activity, had been adopted. At the point of accusation, a respective table stipulated by law commenced to be filled with data related to a potential offender which was subsequently completed with other data in the case of conviction, during imprisonment and was also sent thereafter to the respective state authorities and municipal authority at the place of residence of the offender.

At the monitored period, substantive criminal law was governed by the Act No. 117/1852, Reichsgesetzblatt (RGBI) and by series of supplementary acts. The Act No. 108/1873, Reichsgesetzblatt (RGBI) on Vagrancy belongs to the most frequent ones in the books of crimes. Criminal justice was determined by criminal procedure code, the Act No. 119/1873, Reichsgesetzblatt (RGBI). Pursuant to this Act, offences were judged by district courts set up in every judicial district. Crimes and misdemeanours were judged by collective courts of first instance (regional courts) which were at the same time courts of appeal for offence proceedings. An appeal against a decision of the collective courts of first instance was decided by the collective courts of second instance. Serious crimes and press torts were judged by trial by jury. The amnesty granted by a president of the republic dated October 1919, which waived some of the minor offences, was reflected in the books of crimes.

I have analysed individual books of crimes in terms of a total number of records, a number of records in individual years and a number of male and female offenders. I have classified the offenders into age groups, men and women separately and I have ascertained that men committed a crime most frequently in the age from 21 to 30 or in an earlier age, whereas women rather

after the age of 30. I have collected individual occupations stated in the records and have ascertained that the most frequent offenders were workers and daylabourers followed by some craft occupations. In terms of particular crimes, property crime, theft, fraud and embezzlement prevail, frequent offences are bodily harm occurred at fight and defamation of character. Events of military offences also figure in there records. 3 years of penal servitude belongs to the most strict punishment which I have discovered in the books. One time such punishment was inflicted in the case of an imperfect robbery, second time for a theft judged according to the military criminal law.

In the records an influence of WWI can be traced when it reversed proportion of men and women to committed crimes in favour of women and brought new delicts (crimes) violating legal regulations which came as a response to lack of food and basic neccesities of life.

## Seznam pramenů a literatury

### Prameny

#### Archivní prameny

AM Plzně,<sup>464</sup> Archiv obce Božkov, Trestní rejstřík 1893 - 1942, inv. č. 54, sign. 10c15.

AM Plzně, Archiv obce Bukovec, Trestní protokol 1895 - 1942, inv. č. 19, sign. 10b73.

AM Plzně, Archiv obce Červený Hrádek, Kniha trestů 1883 - 1948, inv. č. 32, sign. 6b192.

AM Plzně, Archiv obce Lobzy, Trestní protokol 1883 - 1924, inv. č. 19, sign. 9c18.

AM Plzně, Archiv obce Újezd, Kniha pro zápis trestů 1883 - 1942, inv. č. 11, sign. 8f81.

SOA Plzeň,<sup>465</sup> Sbíрка matrik západních Čech, Tomus VIII – Vesnice, Božkov z let 1861 – 1887, sign. Plzeň 078. Přístupné také IN: [http://www.portafontium.cz/iipimage/30067262/plzen-078\\_0020-x](http://www.portafontium.cz/iipimage/30067262/plzen-078_0020-x).

SOA Plzeň, Sbíрка matrik západních Čech, Dýšina, Zápisy pro Červený Hrádek, sign. Dýšina 07. Přístupné také IN: <http://www.portafontium.cz/register/soap-pn/dysina-07>.

SOA Plzeň, Sbíрка matrik západních Čech, Dýšina, Zápisy pro Červený Hrádek, sign. Dýšina 08. Přístupné také IN: <http://www.portafontium.cz/register/soap-pn/dysina-08>.

SOA Plzeň, Sbíрка matrik západních Čech, Dýšina, sign. Dýšina 17. Přístupné také IN: <http://www.portafontium.cz/register/soap-pn/dysina-17>.

#### Tištěné prameny

KALLAB, Jaroslav, ed. a HERRNRITT, Vilém, ed. *Trestní řád československý a předpisy jej doplňující platné v Čechách, na Moravě a ve Slezku*. Praha: Československý kompas, 1925.

LEPAŘ, Mojmír. *Trestní zákon ze dne 27. května 1852, číslo 117 ř. z. (platný v Československé republice). Dodatky: O tisku, spolcích, potravinách, nemocech a j. (změny a rozhodnutí až včetně do konce r. 1920)*. Sedmé vydání nově

---

<sup>464</sup> Archiv města Plzně.

<sup>465</sup> Státní oblastní archiv Plzeň.



upravené. V Praze: tiskem a nákladem knihtiskárny dr. Ed. Grégra a syna, 1921.

ÖSTERREICHISCHE NATIONALBIBLIOTHEK. *Reichsgesetzblatt 1849-1918*.  
Dostupné IN: <http://alex.onb.ac.at/index.htm>.

RŮŽKOVÁ, Jiřina a kol. *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005*. 1. díl. Praha: Český statistický úřad, 2006.

TAUCHEN, Jaromír, SALÁK, Pavel. *Říšská sbírka zákonů, Moravská sbírka zákonů (1849 – 1918) – virtuální knihovna*. Brno: Masarykova univerzita. 2010.  
<http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/ps09/dlibrary/web/index.html>.

*Statistická příručka království Českého: sestavila Zemská statistická kancelář království Českého*. V Praze : vl.n., 1909.

## Literatura

BĚLOHLÁVEK, Miloslav. *Plzeňská předměstí*. Plzeň: Nakladatelství NAVA, 1997.

ČEPELÁK, Václav et al. *Dějiny Plzně. II, Od roku 1788 do roku 1918*. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1967.

FRANCEK, Jindřich. *Velké dějiny zemí Koruny české. tematická řada, [sv. III], Zločinnost a bezpráví*. Praha: Paseka, 2011.

FRANCEK, Jindřich a WOHLSCHLAGER, Leopold. *Zločin a trest v českých dějinách*. 3. vyd. Praha: Rybka Publishers, 2002.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

HORÁK, Ondřej. *Trestní právo meziválečného Československa: Vybrané otázky*. In *Československé trestní právo v proměnách věků: (sborník příspěvků)*. Pavel SALÁK, Jaromír TAUCHEN (eds.). Brno: Masarykova univerzita, 2009.

JÁNOŠÍKOVÁ, Petra; KNOLL, Vilém; RUNDOVÁ, Alena. *Mezníky českých právních dějin*. 2010.

JISKRA, Jaroslav. *Johann David Edler von Starck a jeho podíl na rozvoji hornictví a průmyslu v západních a severozápadních Čechách koncem 18. a v 19. století*. Sokolov: Krajské muzeum Sokolov, 2005.

KALLAB, Jaroslav. *Trestní právo hmotné platné v zemi české a moravskoslezské. (Část obecná i zvláštní)*. V Praze: Melantrich, 1935.

- MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny policie a četnictva I.: Habsburská monarchie (1526-1918)*. Praha: THEMIS, 1997.
- MATULOVÁ, Helena. Vojenské trestní právo. In: MALÝ, Karel a SOUKUP, Ladislav. *Československé právo a právní věda v meziválečném období (1918-1938) a jejich místo ve střední Evropě*. Praha: Karolinum, 2010.
- MILOTA, Albert. *Učebnice obojího práva trestního, platného v Československé republice. Právo hmotné*. Kroměříž: J. Gusek, 1926.
- MIŘIČKA, August. *Trestní právo hmotné: část obecná i zvláštní. Část zvláštní*. Praha: Všehrd, 1934.
- NIKOLAU, Stanislav. *Ottův malý atlas zeměpisný*. V Praze: Otto, [1910].
- Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. Sedmý díl, Dánsko-Dřevec*. Praha: Paseka, 1998.
- Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. Devatenáctý díl, P - Pohoř*. Praha: Argo, 2000.
- Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. Dvacátýprvý díl, R(Ř) - Rozkoš*. Praha: Argo, 2000.
- PÁNEK, Jaroslav. *Městské hrdelní soudnictví v pozdně feudálních Čechách. Výsledky, problémy a perspektivy studia*. In: *Československý časopis historický* 32. Praha: Academia, 1984.
- PRUŠÁK, Josef. *Rakouské právo trestní. Díl všeobecný*. V Praze: Všehrd, 1912.
- ROMAŇÁK, Andrej, ed. a DANGL, Vojtech, ed. *Vojenské dějiny Československa. Díl 2., Od roku 1526 do roku 1918*. 1. vyd. Praha: NV, 1985
- SALÁK, Pavel. Vojenské trestní právo. In *Československé trestní právo v proměnách věků: (sborník příspěvků)*. Pavel SALÁK, Jaromír TAUCHEN (eds.). Brno: Masarykova univerzita, 2009.
- STORCH, František a SPÁČIL, Jiří, ed. *Řízení trestní rakouské*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011.
- VOJÁČEK, Ladislav, SCHELLE, Karel a KNOLL, Vilém. *České právní dějiny*. 2., upr. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010.
- VOJÁČEK, Ladislav. Trestní právo v českých zemích za absolutismu. In *Československé trestní právo v proměnách věků: (sborník příspěvků)*. Pavel SALÁK, Jaromír TAUCHEN (eds.). Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 67 – 75.

VOJÁČEK, Ladislav. *Urážky, pomluvy, nactiutrhání. Ochrana cti v československém trestním právu*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006.

## **Přílohy**

**Trestní rejstřík obce Božkov - Tabulka č. 1 - 11**

**Trestní protokol obce Bukovec - Tabulka č. 1 - 9**

**Kniha trestů obce Červený Hrádek – Tabulka č. 1 - 9**

**Trestní protokol obce Lobzy – Tabulka č. 1 - 10**

**Kniha pro zápis trestů obce Újezd – Tabulka č. 1 - 4**

## Trestní rejstřík obce Božkov

### Tabulka č. 1 – celkový počet záznamů

celkový počet záznamů	254
záznamy s rozsudky cizích soudů	7
záznamy osob s jinou domovskou obcí	4
relevantních celkem	243

### Tabulka č. 2 – počet trestných činů, pohlaví pachatelů

<i>rok rozsudku</i>	<i>počet záznamů</i>	<i>záznamy bez uvedeného roku rozsudku</i>	<i>muži</i>	<i>ženy</i>
1882	1		1	0
1883	5		4	1
1884	8		6	2
1885	5		5	0
1886	3		3	0
1887	0		0	0
1888	0		0	0
1889	0		0	0
<b>1890</b>	<b>4</b>		<b>4</b>	<b>0</b>
1891	3		3	0
1892	4	3	6	1
1893	2		1	1
1894	2		2	0
1895	3		3	0
1896	7	1	7	1
1897	6		4	2
1898	0		0	0
1899	0		0	0
<b>1900</b>	<b>0</b>		<b>0</b>	<b>0</b>
1901	0		0	0
1902	6		6	0
1903	11		10	1
1904	12		11	1
1905	16	1	15	2
1906	18		16	2
1907	9		7	2
1908	5	1	6	0
1909	14	1	14	1

<b>1910</b>	<b>7</b>		<b>6</b>	<b>1</b>
1911	13	1	14	0
1912	8		8	0
1913	11		11	0
1914	7		7	0
1915	6		4	2
1916	6		5	1
1917	20	1	8	13
1918	12		4	8
<b>celkem</b>	<b>234</b>	<b>9</b>	<b>201</b>	<b>42</b>

**Tabulka č. 3 – pachatelé podle věku**

<i>věk při odsouzení za trestný čin</i>	<i>muži</i>	<i>ženy</i>
méně než 14 let	0	0
14 - 16 let	11	0
17 - 20 let	32	3
21 - 30 let	<b>56</b>	8
31 - 40 let	31	<b>14</b>
41 - 50 let	26	11
51 - 60 let	31	5
61 - 70 let	11	1
71 a více let	0	0
neuveden	3	0
celkem	201	42

**Tabulka č. 4 – zaměstnání**

<i>zaměstnání</i>	<i>počet pachatelů</i>
<b><i>zemědělství a lesnictví</i></b>	
rolník	9
rolnice	1
virtlák <sup>466</sup>	1
syn majitele hospodářství	1
syn rolníka	2
vdova po rolníku	1

<sup>466</sup> „Počeštělá varianta německého "Viertler", tzn. čtvrtláník, sedlák hospodařící na 1/4 lánu (taky Viertellähner nebo Viertlerhufner)“ J. Krček, 2014.

žena rolníka	1
domkář	1
domkářka	1
chalupník	1
chalupnice	2
žena chalupníka	1
výměnkář	1
lesní hajný	1
<b>celkem</b>	<b>24</b>
<i><b>průmysl</b></i>	
bednář	1
žena bednáře	3
brusič	1
brusič kamene	1
cihlář	1
cihlářský pomocník	1
žena cihláře	1
havíř	1
horník	4
penzionovaný horník	1
kameník	6
kovářský pomocník	1
krejčí	2
mlynář	1
mlynářský	1
krajánek	1
obuvník	2
švec	2
učeň obuvnický	1
žena obuvníka	1
posunovač	1
řezník	2
řeznický pomocník	2
žena řezníka	1
slevač	1
soustružnický učeň	2
tesař	1
tesařský pomocník	1
truhlář	2
zámečník	1

zedník	1
žena zedníka	1
žena kotláře	1
zřízenec dráhy	3
dělník	25
žena dělníka	2
dělnice	3
výpomocný dělník	1
nádeník	16
nádeník na dráze	1
nádenice	3
<b>celkem</b>	<b>104</b>
<b><i>obchod a doprava</i></b>	
číšník	1
učeň číšnický	1
hostinský	1
kuchařka	1
párkař	1
uzenkář	1
majitel povozu	1
povozník	3
vozka	3
kočí	7
žena kočího	1
kupec	2
pradlena	1
služebná	2
<b>celkem</b>	<b>26</b>
<b><i>veřejná a vojenská služba, volná povolání, bez povolání</i></b>	
pěšák 35. pluku	1
flamendr	2
lump	1
tulák	1
žebrák	1
vdova	1
bez zaměstnání	1
<i>neuvedeno</i>	9
<b>celkem</b>	<b>17</b>
<b><i>nelze přičíst</i></b>	<b>2</b>



**Tabulka č. 5 – jednotliví pachatelé, druh a počet trestných činů**

<i>jméno</i>	<i>příjmení</i>	<i>zaměstnání</i>	<i>datum narození</i>	<i>počet záznamů</i>	<i>zločin (Z) / přečin (Ř) / přestupek (P) / vojenský trestný čin (V)</i>	<i>amnestie (A)</i>
Hedvika	Bartovská	žena bednáře	27/10 1879	1	P	
Václav	Bartovský <sup>467</sup>	bednář	1887			
Vojtěch	Beneš	dělník	1887	1	P	
Kateřina	Benešová	pradlena	25/11 1857	1	P	
Marie	Benešová (r. Kudová, manžel Josef)	žena kočího	11/11 1883(5)	2	PP	
Vojtěch	Bernásek	rolník	1883	1	P	
František	Bešťák	mlynář, mlynářský, krajánek, nádeník, dělník	1848 (6/2 1849, 6/12 1849)	11	PPPPPPPPPP	
Anna	Bramkytlová	nádenice	1838	1	P	
Josef	Cingroš	slevač	4/8 1894	1	P	
Jozef	Čech	rolník	1841	1	P	
Kateřina	Čechová (r. Kviderová)	vdova po rolníku	22/12 1847	2	PP	
Barbora	Černá	služebná	2/2 1900	1	Z	
Josefa	Červená	dělnice	5/3 1880	1	P	
Magdalena	Červená (r. Čechurová)	žena dělníka	5/3 1880	1	P	
Matěj	Červený	obuvník	1848	1	P	
Anna	Čížková	služebná	17/2 1896	1	P	
Alois	Egermaier	havíř	20/11 1887	1	P	
Josef	Egermaier	horník	18/3 1878	1	V	
Josef	Egermaier (Egrmajer)	nádeník	1850	1	P	
Václav	Egermaier	nádeník, horník	1880(2)	2	PP	
Vencl (Václav)	Egermaier	horník, penzionovaný	1855	2	PP	
Vojtěch	Egermaier (Egrmajer)	nádeník	1849	1	P	
Anna	Flaišhansová (r. Maur)	žena rolníka	6/10 1880	1	P	
Bartoloměj	Hackr	dělník	1881	1	P	
Čenek	Hak	rolník	1823	1	P	
František	Hák	kočí	1885	1	P	

<sup>467</sup> Trestný čin spáchan v cizině.

Jaroslav	Hák	dělník	1893	1	P	A
Marié	Hák	rolník	1830	1	P	
Václav	Hák	kameník	1861	1	P	
Václav	Hák		1889	1	P	A
Vojtěch	Hák	brusič kamene, dělník	16/2 1870	2	PP	
Jan	Hauptman	kameník	1880	1	P	A
Josef	Hauptman	kameník	1878(9)	3	PPP	
Karel	Hauptman	zámečník	22/2 1866	3	ZPP	
Matěj	Hauptman	řeznický pomocník, řezník	1875(3,20/9 1874,6)	8	PPPPPPPP(?)	
Matěj	Hauptman	dělník	1889	2	ZP	
Václav	Hauptman	kameník	1887	1	P	
Vojtěch	Hauptman	dělník	23/4 1894	1	P	A
Barbora	Hauptmanov á	chalupnice	1856	1	P	
Barbora	Hauptmanov á (r. Mareš)	žena řezníka	16/5 1886	1	P	A
Marie	Hauptmanov á (r. Mařík)	žena dělníka	12/2 1898	1	Z	A
Josef	Havlovič	lesní hajný	21/5 1889	1	P	A
František	Hroch	posunovač	30/12 1879	1	Z	
Josef	Hrůza	dělník	1856	1	P	
Josef	Hrůza	dělník	1888	1	P	A
Matouš	Hrůza	nádeník, vozka	1870	3	Z(?)PP	
Václav	<i>Hrůza<sup>468</sup></i>	<i>nádeník</i>	<i>1890</i>			A
Vojtěch	Hrůza	cihlář, nádeník, dělník	1856(8)	3	PPP	
Vojtěch	Hrůza	dělník	1885	1	P	A
Anna	Hrůzová	dělnice	24/4 1898	1	P	
Kateřina	Hrůzová	nádenice	1877(6)	2	PP	
František	Hucl	řeznický pomocník	1888	1	P	A
Bartoloměj	Chvojka	povozník	1844(5,6)	12	PPPPPPPPPPPP	
Emil	Chvojka	truhlář	1880	1	P	
František	Chvojka	kočí	9/3 1897	2	PP	
Jozef	Chvojka	truhlář	1854	1	P	
Kateřina	Chvojka		1856	1	P	
Martin	Chvojka	vozka, povozník	1845	2	PP	

<sup>468</sup> Trestný čin spáchan v cizině.

Petr	Chvojka	kočí	1860	2	PP	
Václav	Chvojka	povozník	1848	1	P	
Vojtěch	Chvojka	vozka, kočí	1886	2	PP	
Vojtěch	Chvojka	majitel povozu	1845	2	PP	
Vojtěch	Chvojka	kočí	24/8 1886	1	P	
Marie	Chvojková		1852	1	P	
Emanuel	Jílek	soustružnický učeň	1892	1	P	A
Matěj	Jílek	„sin rolníka“	1864	1	P	
Václav	Jílek	rolník	1867	1	P	A
Anna	Jílková	kuchařka	18/2 1882	1	P	A
Vojtěch	Kašpar	nádeník, domkář, dělník, rolník	1855 (1845, 1851, 1850, 1842)	5	PPPPP	A
Anton	Kepka	kupec	1889	1	P	
Antonín	Kepka	řezník	1868(7)	2	PP	
Vojtěch	Kepka	dělník	13/7 1891	9	PPPPPPPV	
Josef	Kočandrle	kameník	1877 (7/7 1883)	2	ZZ	
Marie	Kočandrlová	dělník	1889	1	P	A
Barbora	Kopecká	žena bednáře	1852	1	P	
Marije	Kopecká	chalupnice	1840	1	P	
<i>Jozef</i>	<i>Kopecký<sup>469</sup></i>	<i>nádeník</i>	<i>1869</i>			
Josef	Laštovka	kočí	1867	1	P	
Barbora	Levá (r. Volf)	žena chalupníka	25/12 1869	1	P	A
František	Liška		1864	1	P(?)	
Josef	Liška	zřízenec dráhy	12/5 1882	1	Z	
Josef	Liška	nádeník	1857	1	Z	
Karel	Liška	horník	4/11 1872	1	P	
Václav	Liška	pomocný cihlář	1881	1	P	A
Vojtěch	Liška	nádeník	1861	1	P	
<i>Kateřina</i>	<i>Lodrová<sup>470</sup></i>		<i>1849</i>			
František	Matas	rolník	1880	1	P	
Bedřiška	Matasová	žena bednáře	1878	1	P	
František	Meiner	dělník	1863	1	P	A
Ján	Meiner (Mejner, Mainer)	„virtlák“, párkař, žebrák	1838(4/6 1836)	4	PPPP	
Jan	Mainer	uzenkář	1888	1	P	A

<sup>469</sup> Domovská obec neuvedena.

<sup>470</sup> Domovská obec neznáma.

Václav	Meiner	dělník	25/4 1858	2	ZP	
Markéta	Oplová	dělnice	13/7 1870	1	P	
Václav	Pašek	brusič	12/2 1888	1	P	A
<i>Jakub</i>	<i>Petržík<sup>471</sup></i>	<i>dělník</i>	<i>24/7 1870</i>			
Jozef	Pitlík	rolník	1843	1	P	
Alois	Plzák	dělník	16/7 1894	3	PPP	
Božena	Plzák	dělník	1877	1	P	
František	Plzák	nádeník	1891	1	P	A
<i>Hynek</i>	<i>Plzák<sup>472</sup></i>	<i>dělník</i>	<i>28/7 1891</i>			
Václav	Plzák	syn Tomáše, flamendr, dělník, nádeník	9/7 1878(2)	12	ZZZZPPPPPPPP	
Vojtěch	Plzák	dělník, horník	25/5 1887(8)	2	PP	
Růžena	Plzáková	nádenice	1879	1	P	A
Josef	Reš	nádeník	1887(8)	2	PP	A
Magdalena	Rýdlová	dělnice	10/8 1872	1	P	
Antonín	Schleiss	dělník	13/6 1866	1	P	
Josef	Skala (Skála)	dělník, flamendr, tulák, lump, nádeník	9/6 1885	13	ZPPPPPPPPPPPP	
Marie	Skala	dělnice	1886	1	P	A
Václav	Skala	nádeník na dráze	„otec“	1	P	
Václav	Skála		„sin“	1	P	
Benjamin	Svoboda	zřízenec dráhy	8/12 1876	1	Z	
Martin	Synáč	dělník	21/10 1881	1	P	
Josef	Šiška	kameník	4/1 1874	1	P	
Marie	Škoulová	žena cihláře	16/10 1893	1	P	
Václav	Štauber	krejčí	1873	1	P	
<i>František</i>	<i>Štaubr<sup>473</sup></i>	<i>zedník</i>	<i>4/8 1879</i>			
Barbora	Štula		1853	1	P	
Jakub	Štula	tesař	1853	1	Z	
Josef	Štůla	výměnkář	1847	1	P	
Václav	Štůla	obuvník, kupec	3/10 1880	2	PP	
Anna	Techlová	dělnice	26/7(6) 1862	4	PPPP	
Jan	Tichý	zřízenec dráhy	2/4 1873	1	P	

<sup>471</sup> Domovská obec Staňkov.

<sup>472</sup> Trestný čin spáchán v cizině (2x).

<sup>473</sup> Trestný čin spáchán v cizině.

Alois	Trnka	učeň čišnický	4/9 1899	1	P	
Jaroslav	Trnka	kočí, výpomocný dělník	1889	3	PPP	
Vojtěch	Trnka	nádeník, bez zaměstnání	1850(1)	4	ZZPP	
Barbora	Tycová (r. Kašparová)	žena zedníka	4/12 1880 (4/11 1881)	2	PP	
Josef	Vacek	„sin rolníka“, rolník	1866(1864, 1858)	4	ZZPP	
Matěj	Vacek	syn majitele hospodářství	3/3 1884	1	Z	A
Josef	Valenta	švec	1866	1	P	
<i>Josef</i>	<i>Valenta<sup>474</sup></i>	<i>číšník</i>	<i>2/2 1887</i>			
<i>Martin</i>	<i>Valenta<sup>475</sup></i>	<i>nádeník</i>			<i>P</i>	
Matěj	Valenta	kovářský pomocník	8/2 1870	1	P	
Václav	Valenta	švec	1866	1	P	
Josef	Vávvara	dělník	1891	1	P	A
Václav	Vavara	dělník	18/7 1859	2	PP	
Alois	Vít	hostinský	1882	1	P	A
František	Vít	soustružnický učeň	1892	1	P	A
<i>Jaroslav</i>	<i>Vít<sup>476</sup></i>	<i>krejčí</i>	<i>9/12 1886</i>			<i>A</i>
Tomáš	Vít	rolník	1848	1	P	
Tomáš	Vít	tesařský pomocník	1886	1	P	A
Jakub	Vlnař	chalupník		1	P	
Matěj	Volf	učeň obuvnický, dělník	1892	2	ZP	
Ana	Volfová	žena Václava Volfa obuvníka na Žiškově v Praze	1872	1	P	
Jan	Zíka	dělník	19/11 1891	1	P	A
Františka	Zíková	žena kotláře	26/3 1887	1	P	A
			celkem	243		
			z toho:			
				24(1?)	zločinů	
				0	přečinů	

<sup>474</sup> Trestný čin spáchán v cizině.

<sup>475</sup> Domovská obec Plzeň.

<sup>476</sup> Trestný čin spáchán v cizině.

	217(2?)	přestupků	
	2	vojenské záznamy	
		případů amnestie	34

### Tabulka č. 6 – rozsudky od soudu

<i>Soud</i>	
<i>okresní</i>	
Beroun	1
Blatná	1
Budějovice	1
Dobruška	2
Graz	1
Horažďovice	1
Horšovský Týn	1
Cheb	1
Chomutov	1
Karlín	1
Kladno	1
Kdyně	1
Manětín	2
Písek	2
Plzeň	182
Rokycany	4
Smíchov	1
Stod	4
Tábor	2
Třebíč	1
Vídeň	1
Žižkov	1
Žlutice	2
<i>krajský</i>	
Plzeň	22
<i>vojenský soud</i>	
Plzeň	1
zeměbr. divizní soud Plzeň	1
<i>Německo</i>	
Chammünster (Bayern)	1
Freising (Bayern)	1
Höchst am Main (Hessen)	1
Freiberg (Sachsen)	1

Augustusburg (Sachsen)	1
Hamburg (Hamburg)	1
Chemnitz (Sachsen)	1
Chýnov <sup>477</sup>	1
Plzeň	1
<i>neuveveno</i>	6

### Tabulka č. 7 – jednotlivé trestné činy

<i>Trestní zákoník</i>	
<u>Zločiny</u>	
§ 76 – 100 veřejné násilí	3
§ 144 – 148 vyhnání plodu	1
§ 152 – 157 těžké uškození na těle	3
§ 171 – 189 krádež a zpronevěra	16
§ 197 – 205 podvod	1
<u>Přestupky</u>	
§ 311 – 330 proti veřejným zřízením a opatřením, ježto náležejí ke společné bezpečnosti	18
§ 331 – 334 proti povinnostem veřejného úřadu	1
§ 335 - 395 proti bezpečnosti života	6
§ 409 - 433 které bezpečnost' těla porušují nebo porušiti mohou	47
§ 434 – 486 proti bezpečnosti majetnosti	66
§ 487 – 499 proti bezpečnosti cti	10
§ 500 – 525 proti veřejné mravopověstnosti	7
<u>Kombinace přestupku a zločinu</u>	
§ 460 + § 183	1
§ 464 + § 185	1
<u>Kombinace přestupků</u>	
§ 197 + § 461 + § 312	2
§ 411 + § + 491 + § 496	1
§ 411 + § 496-497	1
§ 315 + § 468	1
<i>Zákon proti zahálečům a tulákům č. 108/1873 ř. z.</i>	25
<i>Zákon o donucovacích pracovnách č. 89/1885 ř. z.</i>	1
<i>Zákon o zamezení a udušení nakažlivých nemocí č. 35/1880 ř. z.</i>	10
<i>Zákon o zamezení a potlačení nakažlivých nemocí zvířecích č. 177/1909 ř. z.</i>	1
<i>Zákon o trestech na zmaření exekuce č. 78/1883 ř. z.</i>	1

<sup>477</sup> Chýnov nebyl sídlem okresního soudu. Viz HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005, s. 522; nebo NIKOLAU, Stanislav. *Ottův malý atlas zeměpisný*. V Praze: Otto, [1910], Mapa č. 11, Čechy. .

<i>Císařské nařízení, kterým se upravuje obchod obilím, moukou a luštěninami č. 176/1916 ř. z.</i>	1
<i>Císařské nařízení o zásobování obyvatelstva předměty nezbytné potřeby č. 131/1917 ř. z.</i>	1
<i>zákon o obchodě s potravinami č. 89/1896 ř. z.</i>	1
<i>Vojenský trestní zákon o zločinech a přečinech č. 19/1855 ř. z.</i>	
§ 462 a 212	1
§ 457, 459, 462, 464, 466	1
<i>Nelze určit</i>	13

### Tabulka č. 8 – výše sankcí

<b>Pro trestní čin<sup>478</sup></b>	<b>K trestu</b>
<i>zákon proti zahalečům a tulákům</i>	
§ 1	<b>24 hodin</b>
§ 1	24 hodin
§ 1	48 hodin
§ 1	8 dní 1 půst
§ 1	8 dní těžký žalář 1 půst
§ 1	9 dní těžký žalář
§ 1	10 dní žalář 2 posty
§ 1 a 2	14 dní přísného žaláře s 2 posty
§ 1a 2	3 týdny přísný žalář týdně 1 půst
§ 1 a 2	1 měsíc 2 posty 2 tvr. lůžka
§ 1 a 2	5 týdnů přísný žalář s 2 posty
§ 1 a 2	<b>5 týdnů 3 posty 5 tv. lůžek</b>
§ 2	24 hodin
§ 2	48 hod. 1 půst
§ 2	5 dní 1 půst
§ 2	5 dní těžký žalář 1 půst
§ 2	8 dnů
§ 2	8 dní 1 půst
§ 2 a 1	24 hodin
§ 2 a 1	3 dni
§ 3 a 1	10 dní
tuláctví	8 dní
tuláctví	8 dnů
tuláctví	8 dnů
tuláctví	10 dnů
tuláctví a krádež	<b>7 měsíců</b>
<i>trestní zákoník</i>	
§ 81 82	4 měsíce
§ 93	3 měsíce
§ 93/9	3 neděle 1 půst
§ 5 §144 § 145. § 54.	3 měsíce těžký žalář s 2 posty
§ 152	3 měsíce
§ 152	2 měsíce
§ 152	6 měsíců

<sup>478</sup> Neobsahuje vojenské trestné činy a zápisy nejasné.



§ 152	6 měsíců
§ 171 173, 174 II ac 176 II b 179	15 měs. těž. žal. měsíčně 1 tvrdé lůžko
§ 171 174	6 měsíců
§ 171 174 II b	3 týdny 3 posty 3 tv. lůžka
§ 171 176	8 měsíců
§ 171 176 II 178 54 55	1 měsíc
§ 171 176/II	6 měsíců 2 posty
§ 171 460	12 hodin
§ 171 460	12 hodin
§ 171 460	12 hodin
§ 171 460	24 hod trestu
§ 171 460	24 hod.
§ 171 460	24 hodin
§ 171 460	24 hod. 1 půst
§ 171 460	24 hod 1 půst
§ 171 460	24 hod trestu 1 půst
§ 171 460	24 h trestu s 1 postem
§ 171 460	48 hod. 1 půst
§ 171 460	48 hodin 1 tvrdé lůžko
§ 171 460	48 hodin s tvr. lůžkem
§ 171 460	3 dni a 1 tvrdé lůžko
§ 171 460	8 dní těž. žalář
§ 171 460	10 dní těž. žal. 1 půst, 1 tvrdé lože 1 tmavá komora
§ 171 460	24 h. tuh. věz.
§ 171 460	48 hodin
§ 171 460 468	12 hodin
§ 171	2 měsíce
§ 171, 174	6 měsíců.
§ 171	7 měsíců
§ 171, 174 Ic, 185, 186 a	14 dní vězení 1 tvrdé lůžko.
§ 171, 174 IIa)c), 176 IIc)	Odsouzen na 6 týdnů 1 tvrdým lůžkem změněn Kasačním soudem ve Vídni na 2 měsíce těž. žaláře a 2 tvrd. Lůžky.
§ 171, 174 IIa, 176 IIc	1 měs. těž. ž. s 1 lůžkem tvr.
§ 171, 174/II a), 175 II	6 měsíců 3 posty
§ 171, 462	2 dni vězení
§ 171, 462	24 hod. vězení.
§ 171;173;174;176	4 měsíce
§ 171;173;174;176	3 neděle
§ 174 a 460	4 dni
§ 8 171, 174 IIa, 176 IIc tr. z.	1 měs. těž. žal. S 1 tvrdym lůž.
§ 8 171, 460 tr. z.	12 hodin
§ 8 171, 460 tr. z.	12 hod.
§ 183	6 neděl 2 půsty
§ 185 461	24 hodin 1 půst
§ 197 199	3 týdny
§ 197 461	48 hod. 1 půst
§ 197 461	2 dny ?
§ 197 461 312	48 h

§ 197, 461, 312	48 hodin vězení 1 půst
§ 312	48 hodin
§ 312	2 dni
§ 312	24 h. 1 půst
§ 312	24 h.
§ 312	48 h. 1 půst
§ 312	24 hod. tv. žal.
§ 312	48 hodin 1 půst
§ 312	24 hod.
§ 312	48 hod 1 půst
§ 312	15 K nebo 48 hod. trestu
§ 312	24 hodiny
§ 312	20 K pokuty 48 hodin
§ 313	48 hod přísný žalář s 1 postem
§ 314	24 h.
§ 314.	24 hodin
§ 315 468	48 h žaláře
§ 320	3 dni
§ 320	1 zl.
§ 320	10 Kor. 24 hodin
§ 324	4 dni žalář 1 post
§ 331	10 K neb 24 hod.
§ 335	10 zl. pokuty
§ 338	2 Kor 12 hodin
§ 338	24 hodin vězení
§ 340	5 K neb 12 hod. žaláře
§ 376	24 hodin
§ 385/3/2	1 měsíc
§ 391	48 h. žalář neb 20 K pokuty
§ 411	24 hodin
§ 411	24 hodin
§ 411	8. dnů
§ 411	4. dni
§ 411	48 hodin
§ 411	10 K 24 hod.
§ 411	10 K 24 hodin
§ 411	10 K 24 hodin
§ 411	20 K pokuty
§ 411	10 K 1 den
§ 411	5 Kor pokuty
§ 411	48 h. 1 půst.
§ 411	24 hod. 1 půst
§ 411	60 K 24 hodin
§ 411	30 K 3 dni
§ 411	2 dni
§ 411	24 h.
§ 411	24 h
§ 411	24 h
§ 411	10 K 24 hod. vězení

§ 411	3 dni trestu a 1 půst
§ 411	10 K 24 hodin
§ 411	3 dni 1 půst
§ 411	48 hodin žaláře
§ 411	24 hodiny žaláře
§ 411	24 hodiny
§ 411	24 hod. žaláře s 1 postem
§ 411	20 K neb 48 hodin
§ 411	30 K nebo 3 dni
§ 411 496-497	10 Kor. 24 hod.
§ 411, 491, 496	48 hodin 1 půst
§ 8 411.	10 K 24 h. vězení.
§ 412	5 dní
§ 422	6 zl. pok.
§ 422	3 zl.
§ 424	2 zl. pokuty
§ 424	2 zl. pokuty
§ 426	5 Kor 12 hodin
§ 427	30 K nebo 3 dni
§ 428	24 h. 1 půs
§ 428	6 K - 12 hod. vězení
§ 430	2 dni
§ 430	24 hod.
§ 430	5 Kor 24 hodin
§ 430	10 Kor. 24 hod.
§ 431	24 h. 1 půst
§ 431	10 Kor. 24 hod.
§ 431	2 dni
§ 431	10 Kor 24 hodin
§ 431	5 K nebo 12 hodin
§ 460	12 hod.
§ 460	24 hodin
§ 460	24 hodin
§ 460	24 hodin
§ 460	24 hod. 1 tvrdé lůžko
§ 460	48 hodin
§ 460	48 hodin
§ 460	48 hodin vězení
§ 460	48 h. 1 půst
§ 460	3 dni
§ 460	3 dni
§ 460	3 dni
§ 460	3 dni 1 půst
§ 460	4 dni přísn. žaláře 1 půst.
§ 460	7 dnů
§ 460	7 dní vězení
§ 460	8 dní
§ 460	48 hodin
§ 460	48 hodin vězení 1 půst

§ 460	3 dni těž. žal.a tvrdé lůž.
§ 460	Týden těžkého žaláře.
§ 8 460	12 hodin žalář
§ 8 460	12 hod.
§ 8 460	6 neděl
§ 8 460	48 hod 1 tvr. lůž.
§ 460 183	10 dní trestu
§ 463	1 měsíc
§ 464	48 hodin
§ 464	5 dní
§ 464	48 hodin
§ 464	12 hodin
§ 464, 185	12 hodin
§ 468	24 hodin
§ 468	5 K - 24 h žaláře
§ 468	10 K pokuty 24 hod. žalář
§ 477	24 hodin.
§ 477	5 K nebo 12 hodin
§ 482	20 K nebo 2 dni.
§ 482	30 K nebo 3 dni.
§ 487	15 zl.
§ 487	3 dni
§ 487	2 zl.
§ 488 496	14. dnů
§ 496	24 hodin
§ 496	48 hodin
§ 496	48 hodin
§ 496	48. hodin
§ 496	8 zl pokuty
§ 496	5 zl pokuty
§ 516	24 hodin
§ 522	10 zl.
§ 522	2 dni
§ 522	6 K pokuty 12 h. trest.
§ 522	20 K nebo 48 hod
§ 522	10 K nebo 24 hod
§ 523	1 týden s jedním postem
<i>císařské nařízení č. 176/1916 ř. z., kterým se upravuje obchod s obilím, moukou a luštěninami</i>	
§ 32	2 dni neb 20 K
<i>císařské nařízení č. 261/1916 ř. z., o zásobování obyvatelstva předměty nezbytné potřeby</i>	
§ 18	20 K nebo 48 hodin
<i>Zákon č. 35/1880 ř. z., o zamezení a udušení nakažlivých nemocí</i>	
§ 31 (?)	24 hodin nebo 10 K.
§ 35 45	5 Kor 12 hod
§ 35 45	24 hodin.
§ 35 45	2 Kor 12 hodin

§ 35 45	2 K pokuty 12 h trest
§ 35 45	6 K. 12 hod.
§ 36	11 K 10 h. neb 36 hodin
§ 8 44	48 hod. 1 půst.
§ 45	5 pokuty
§ 45	24 hodin.
<i>zákon č. 78/1883 ř. z., o trestech na zmaření exekuce</i>	
§ 1	2 dni 1 půst.
<i>zákon č. 89/1885 ř. z. o donucovacích pracovnách</i>	
§ 6	3 dni 1 půst.
<i>zákon č. 177/1909 ř. z., o zamezení a potlačení nakažlivých nemocí zvířecích</i>	
§ 63	5 Kor. 12 hod.
<i>zákon č. 89/1896 ř. z., o obchodě s potravinami</i>	
§ ?	24 hodin 10 korun

**Tabulka č. 9 – delikty s trestem nejméně 6 měsíců**

<i>pachatel</i>	<i>věk</i>	<i>stav, zaměstnání</i>	<i>trestný čin</i>	<i>soud</i>	<i>datum rozsudku</i>	<i>trest</i>
Vojtěch Trnka	35	žentý nádeník	tuláctví a krádež	Plzeň	25. 11. 1885	7 měsíců
Vojtěch Trnka	35	bez zaměstnání ženatý	krádež	v Plzni	25. 11. 1886	7 měsíců
Matouš Hrůza	20	vozka	§ 152 ( <i>těžké uškození na těle</i> ) nebo § 335 ( <i>přechíny a přestupky proti bezpečnosti života</i> ) ze záznamu není jasné	Plzeň	10. 6. 1890	6 měsíců
Matouš Hrůza	21	svobodný nádeník	pro tělesné poškození	Plzeň	3. 6. 1891	6 měsíců
Josef Skala	18	tulák	§ 171, 174 ( <i>zločin krádeže</i> )	Plzeň	14. 3. 1903	6 měsíců.
Václav Plzák syn Tomáše	24	Flamendr	§ 171 174 ( <i>zločin krádeže</i> )	Plzeň	13. 12. 1902	6 měsíců
Václav Plzák	26	Flamendr	§ 171 176 ( <i>zločin krádeže</i> )	Plzeň	19. 5. 1904	8 měsíců
Václav Plzák	27	dělník	§ 171, 174/II a), 175 II ( <i>zločin krádeže více než pěti zlatých „spáchaný v čase požáru, povodně, anebo jiné těžkosti obecné neb takové, kteráž okradeného zvláště potkala.“</i> )	krajský soud Plzeň	17. 5. 1905	6 měsíců 3 posty

Václav Plzák	31	dělník	§ 171 176/II (zločin krádeže více než pěti zlatých)	Plzeň	9. 3. 1909	6 měsíců 2 posty.
Barbora Černá	18	služebná Královské Vinohrady	§ 171 173, 174 II a c 176 II b 179 (zločin krádeže více než dvou set korun, ve společnosti s jedním nebo více spoluzloději, na věcech zamčených, spáchaná osobou služebnou na svých služebních pánech nebo paních nebo jiných lidech domácích)	Kraj. Plzeň	19. 1. 1918	15 měs. těž. žal. měsíčně 1 tvrdé lůžko

**Tabulka č. 10 – příklad odvolání**

Četnické staniční velitelství Lobzy. Č.j. 1279	Hroch František	30/12 1879 Vrčeň 30./9. 1924	Pošinovač	Božkov	§ 171, 174 IIa) c), 176 IIc) ř.z.	Krajský soud v Plzni	4/5. 1918 Vr. 2340/17	Odsouzen na 6 týdnů 1 tvrdým lůžkem změněn Kasačním soudem ve Vídni na 2 měsíce těž. žaláře a 2 tvrd. lůžky.
--	--------------------	--	-----------	--------	--	----------------------------	--------------------------------	--

**Tabulka č. 11 – delikty spáchané (odsouzené) 1. ledna 1914 – 27. října 1918**

<i>pohlaví</i>	<i>trestní čin</i>	<i>datum rozsudku</i>	<i>popis skutku</i>
M	§ 8. § 411.	3.1.1914	úmyslné uškození na těle při rvačce – pokus
M	§ 460 Tr. z.	29.5.1914	krádež
M	§ 324 tr. z.	26.9.1914	návrat vyhoštěnce z místa (?)
M	§ 1 V G.	16.10.1914	tuláctví
M	§ 1. a 2. St. Z.	5.11.1914	tuláctví a žebrota
M	§ 1a 2 St. z.	21.1.1914	tuláctví a žebrota
Z	§ 411. St. Z.	6.4.1915	úmyslné uškození na těle při rvačce
Z	§ 313 tr. z.	5.8.1915	korumpování úředníka
M	§ 171. § 460 tr. zák.	11.9.1915	krádež
M	§ 457. 459 462 464 466 voj. st. zák.	12.9.1915	vojenský zločin krádeže
M	§ 468 tr. z. C. k. ok. s. Stodo	12.10.1915	zlomyslné uškození na cizí majetnosti
M	§ 460 183 tr. z.	7.8.1916	zpronevěra
M	§ 522 St. Ges.	21.8.1916	hra hazardních her
M	§ 522 St. Ges.	21.8.1916	hra hazardních her
M	§ 468 tr. zák.	28.8.1916	zlomyslné uškození na cizí majetnosti
M	§ 171 a 460 tr. zák.	18.9.1916	krádež
Z	§ 171 460 Tr. zák.	20.10.1916	krádež
M	§ 8 460 tr. z.	31.10.1916	krádež - pokus
Z	§ 171 460 tr. z.	5.2.1917	krádež

M	§ 482 St. Ges.	27.2.1917	zatajení zásob
M	§ 482 St. Ges.	27.2.1917	zatajení zásob
Z	§ 312 tr. z.	11.5.1917	urážka veřejného úředníka
Z	§§ 464, 185 tr. z.	4.6.1917	účastenství na krádeži nebo zpronevěře
Z	§ 18 K V v 21/8 16 č. 261 ř. z.	11.7.1917	cís. nařízení č. 261 ze dne 21.8.1916, o zásobování obyvatelstva předměty nezbytné potřeby
M	§ 32 cis. nař. z 11.6.1916 č. 176 ř. z.	23.8.1917	císařské nařízení, kterým se upravuje obchod obilím, moukou a luštěninami
Z	§ 411 tr. z.	22.9.1917	úmyslné uškození na těle při rvačce
Z	§ 411 tr. zák.	22.9.1917	úmyslné uškození na těle při rvačce
Z	§ 460 tr. z.	12.10.1917	krádež
M	§ 460 tr. z.	19.10.1917	krádež
M	§§ 8, 171, 174 IIa, 176 IIc tr. z.	25.10.1917	zločin krádeže
M	§§ 171, 174 IIa, 176 IIc tr. z.	25.10.1917	zločin krádeže
Z	§§ 171, 174 Ic, 185, 186 a	3.11.1917	zločin účastenství na krádeži nebo zpronevěře
Z	§ 431 tr. z.	8.11.1917	všeliké činění nebo opomenutí proti bezpečnosti těla
M	§ 171 460 tr. z.	27.11.1917	krádež
Z	§ 477 tr. z.	4.12.1917	koupě podezřelého (kradeného) zboží
M	§§ 171, 460 tr.	6.12.1917	krádež
Z	§§ 8, 171, 460 tr. z.	14.12.1917	krádež - pokus
Z	§§ 8, 171, 460 tr. z.	14.12.1917	krádež - pokus
Z	§ 171 173, 174 II ac 176 II b 179	19.1.1918	zločin krádeže
M	§ 171 460 tr. z.	26.1.1918	krádež
Z	§ 171, 460 tr. z.	26.1.1918	krádež
Z	§§ 171, 460 tr. z.	26.1.1918	krádež
M	§ 331 tr. z.	30.1.1918	přestupek proti povinnostem veřejného úřadu
Z	§ 464 tr. z.	14.2.1918	účastenství na krádeži nebo zpronevěře
Z	§§ 171, 462 tr. z.	15.2.1918	krádež
Z	§§ 171, 462 tr. z.	15.2.1918	krádež
Z	§§ 171, 460 tr. z.	22.2.1918	krádež
M	§§. 171, 174 IIa)c), 176 IIc) ř.z.	4.5.1918	zločin krádeže
M	§§ 171, 460 tr. z.	3.7.1918	krádež
M	§§ 171, 460 tr. z.	10.9.1918	krádež

## Trestní protokol obce Bukovec

### Tabulka č. 1 – celkový počet záznamů

celkový počet záznamů	59
záznamy osob s jinou domovskou obcí	3
relevantních celkem	56

### Tabulka č. 2 – počet trestných činů, pohlaví pachatelů

<i>rok rozsudku</i>	<i>počet záznamů</i>	<i>záznamy bez uvedení roku rozsudku</i>	<i>muži</i>	<i>ženy</i>
1896	1		1	0
1897	2		1	1
1898	0		0	0
1899	0		0	0
<b>1900</b>	<b>1</b>		<b>1</b>	<b>0</b>
1901	0	1	1	0
1902	5		5	0
1903	2		2	0
1904	3		2	1
1905	7	1	6	2
1906	0		0	0
1907	1		1	0
1908	1	1	1	1
1909	3	1	4	0
<b>1910</b>	<b>2</b>		<b>2</b>	<b>0</b>
1911	2		1	1
1912	3		3	0
1913	4		2	2
1914	0		0	0
1915	2		1	1
1916	7	1	3	5
1917	3	1	2	2
1918	1		1	1
<b>celkem</b>	<b>50</b>	<b>6</b>	<b>40</b>	<b>16</b>

### Tabulka č. 3 – pachatelé podle věku

<i>věk při odsouzení za trestný čin</i>	<i>muži</i>	<i>ženy</i>
14 - 16 let	5	0
17 - 20 let	8	0
21 - 30 let	<b>15</b>	4
31 - 40 let	0	<b>6</b>
41 - 50 let	6	4
51 - 60 let	2	0
61 - 70 let	0	0



71 a více let	0	0
neuveden	4	2
celkem	40	16

**Tabulka č. 4 – zaměstnání**

<i>zaměstnání</i>	<i>počet pachatelů</i>
<b><i>zemědělství a lesnictví</i></b>	
rolník	1
čeledín	1
<b>celkem</b>	<b>2</b>
<b><i>průmysl</i></b>	
cihlář	1
cihlářka	2
dělník cihlářský	1
žena dělníka cihlářského	1
mechanik	1
manželka pekaře	1
zámečnick	3
porodní bába	1
topič	1
tovární dělník	1
dělník	2
dělnice	5
nádeník	13
<b>celkem</b>	<b>33</b>
<b><i>obchod a doprava</i></b>	
fiakrist	1
manželka strážníka c. k. dráhy	1
lodník	1
nádeník na dráze	1
dělník na dráze	1
manželka dělníka na dráze	1
služka	1
<b>celkem</b>	<b>7</b>
<b><i>veřejná a vojenská služba, volná povolání, bez povolání</i></b>	
bez zaměstnání	1
<i>neuvedeno</i>	<i>1</i>
<b>celkem</b>	<b>44</b>

**Tabulka č. 5 – jednotliví pachatelé, druh a počet trestných činů**

<i>jméno</i>	<i>příjmení</i>	<i>zaměstnání</i>	<i>datum narození</i>	<i>počet záznamů</i>	<i>zločin (Z) / přečin (Ř) / přešupek (P) / vojenský trestný čin (V)</i>	<i>amnestie (A)</i>
Jiří	Bartovský	lodník	1860	1	P	
Matěj	Bartovský	topič	15/10 1886	1	P	A
František	Fail	nádeník	24/6 1889	1	P	
Jan	Fail	nádeník	9/5 1887	1	P	A
Marie	Failová (roz. Petráček)	manželka pekaře	5/8 1892	1	P	A
Josef	Hadač	dělník cihlářský	1856	1	P	A
Kateřina	Hadačová	žena dělníka cihlářského	1854	1	Z	A
Jan	Hojer	nádeník	27/11 1878	1	P	A
Matěj	Kodl	mechanik	1851	1	Ř	
Matěj	Liška	nádeník	1882	4	VVVV	A
Václav	Liška	nádeník, dělník	1884(5,6)	5	ZPPP(?)P(?)	A
Marie	Lišková	dělnice	1871	1	P	
Jan	Lodr	rolník	17/5 1865	1	P	
Magdalena	<i>Mašková (roz. Trnková)</i> <sup>479</sup>	<i>dělnice</i>	<i>16/5 1895</i>			
Antonín	Novák	nádeník na dráze	26/1 1871	1	P	A
Antonín	Novák	nádeník	15/4 1897	3	ZPP	
Karel	Novák	zámečnick	13/10 1899	1	Z	A
Václav	Novák	zámečnick	4/2 1882	1	Z(?)	A
Anna	Nováková	manželka dělníka na dráze	15/6 1873	1	Z	
Helena	Nováková	dělnice	5/8 1895	1	Z	A
Magdalena	Nováková	nádeník	16/12 1882	1	P(?)	A
Marie	Roborová	manželka strážníka c. k. dráhy	1861	1	P	
Josef	Řihánek	zámečnick	1887	1	P	A
Josef	Řihánek	nádeník	25/3 1891	1	P	A
Pavel	Šedivec	fiakrist	13/5 1881	2	PP	
Vojtěch	Šedivec	nádeník	25/2 1892	1	P	A
Josef	<i>Šnajdr</i> <sup>480</sup>	<i>dělník</i>	<i>2/10 1896</i>			
Josef	Šumbera	dělník na dráze	14/3 1870	1	P	
Aňa	Trnka	dělnice	17/2 1887	1	P	
František	Trnka	čeledín, nádeník	1882 ?	5	ZPP(?)PP	
Josef	Trnka	cihlář	1850	1	P	A
Josef	Trnka	tovární dělník	2/2 1861	2	PP	A
Josef	Trnka	nádeník	19/4 1883	1	Z(?)	A
Josef	Trnka	nádeník	1890	1	P(?)	A
Václav	Trnka		12/6 1887	1	P	A

<sup>479</sup> Domovská obec Červený Hrádek.

<sup>480</sup> Domovská obec Dolany.

Anna	Trnková	porodní bába	10/6 1881	1	P	A
Barbora	Trnková	cihlářka	1870	1	P	
Jana	Trnková	dělnice	1868	1	P	A
Kateřina	Trnková	cihlářka	1859	1	P(?)	A
Kateřina	Trnková	bez zaměstnání	13/3 1884	2	PP	A
Marie	Trnková	služka	4/7 1891	1	Z(?)	A
Alžběta	Ženíšková	nádeník	1871	1	P(?)	
				celkem	56	
				z toho:		
					10(3?)	zločinů
					1	přečinů
					41(7?)	přestupků
					4	vojenské záznamy
					0	případů spáchání trestného činu v cizině
						případů amnestie
						26

**Tabulka č. 6– rozsudky od soudu**

<i>Soud</i>	
<i>okresní</i>	
Bílina	2
Jirkov	1
Lovosice	1
Nečtiny	1
Plzeň	32
Postoloprty	1
neuvedeno	2
<i>krajský</i>	
Plzeň	7
<i>porotní soud</i>	
Praha	1
neuvedeno	4
<i>vojenský soud</i>	
Plzeň	4

**Tabulka č. 7 – jednotlivé trestné činy**

<i>Trestní zákoník</i>	
<u>Zločiny</u>	
§ 76 – 100 veřejné násilí	1
§ 125 – 133 násilné smilstvo	1
§ 144 – 148 vyhnání plodu	1
§ 171 – 189 krádež a zpronevěra	7
<u>Přečiny a přestupky</u>	

§ 311 – 330 proti veřejným zřízením a opatřením, ježto náležejí ke společné bezpečnosti	1
§ 409 - 433 které bezpečnost' těla porušují nebo porušiti mohou	8
§ 434 – 486 proti bezpečnosti majetnosti	22
§ 487 – 499 proti bezpečnosti cti	1
§ 500 – 525 proti veřejné mravopočestnosti	2
<i>Zákon proti zahálečům a tulákům č. 108/1873 ř. z.</i>	2
<i>Zákon o donucovacích pracovnách č. 89/1885 ř. z.</i>	1
<i>zbrojní patent č. 223/1852 ř. z.</i>	1
<i>Zákon o právu spolčovacím č. 134/1867 ř. z.</i>	1?
<i>Vojenský trestní zákon o zločinech a přečinech č. 19/1855 ř. z.</i>	
§ 269	1
§ 212 a 269	1
§ 156 a 269	2
<i>Nelze určit</i>	3

### Tabulka č. 8 – výše sankcí

Pro trestní čin <sup>481</sup>	K trestu
<i>zákon proti zahalečům a tulákům</i>	
§ 1	10 dní a 1 tvrdé lůžko
tuláctví a žebrota	3 neděle
<i>trestní zákoník</i>	
§ 81, 312, 411	6 neděl těžký žalář týdně půst
§ 127	odsouzen k těžkému žaláři na dobu jednoho roku, jedním postem měsíčně zostřeného a náhradě nákladů říz. trest.
§ 144 145 54	6 neděl těžkého vězení 2 posty.
§ 171	6 měsíců těžký žalář
§ 171 173 174 II ac 178	4 měsíce 4 posty
§ 171 460	48 hodin vězení
§ 171 460	12 hodin s postem
§ 171 460	12 hodin vězení
§ 171 460	12 hod. vězení
§ 171 460	48 hod. tuhé vězení
§ 178 54 55	14 dní jedním postem
§ 185	14 dní těžkého žaláře
§ 185	24 h. trest s 1. postem
§ 185	24 h. trest s 1. postem
§ 185 186 § 54 55	4 měsíce s 2. posty.
§ 185 186 § 54 55	2 měsíce 1 postem.
§ 185 186 54 544	3 měsíce 2 posty
§ 185 a 464	24 hodin vězení
§ 185 a 464	24 hodin vězení
§ 197 200	10 dní s 1 postem
§ 312	48 hodin harezť
§ 411	2 dni 1 postem
§ 411	48 hodin.
§ 411	48 hodin.
§ 411	24 hodin.

<sup>481</sup> Neobsahuje vojenské trestné činy a zápisy nejasné.

§ 427	3 K pokuty
§ 431	20 K pokuty
§ 431	trest 5 K. neb 24. hodin.
§ 431	24 hodin.
§ 460	3 dni vězení
§ 460	3 dni
§ 460	5 dní s postem
§ 460	12. hod.
§ 460	12 hodin.
§ 461	48 hodin vězení
§ 464	3 dni přísného vězení 1 postem.
§ 464	48 hod. s postem
§ 464	10 K. pokuty neb 24 hod. trestu.
§ 477	10 K neb 24 hodin.
§ 487 496	4 dni 1 postem
§ 496	24 hod. vězení
§ 516	14 dní vězení
§ 522	10 K. pokuty neb 24 hod. vězení

**Tabulka č. 9 – delikty s trestem nejméně 6 měsíců**

<i>pachatel</i>	<i>věk</i>	<i>stav, zaměstnání</i>	<i>trestný čin</i>	<i>soud</i>	<i>datum rozsudku</i>	<i>trest</i>
František Trnka	15	čeledín	zločin násilného smilstva dle § 127 ( <i>mimomanželské souložení, předse vzaté s osobou, která bez přičinění pachatelova jest bez obrany nebo bez sebe, anebo která ještě nedokonala čtrnáctý rok věku svého</i> )	c. k. trestní porotní soud v Praze	31. srpna 1897	těžký žalář na dobu jednoho roku, jedním postem měsíčně zostřeného a náhrada nákladů trestního řízení
Václav Liška	17	dělník	zločin krádeže	krajský soud v Plzni	30. dubna 1902	6 měsíců těžký žalář

## Knihovna trestů obce Červený Hrádek

### Tabulka č. 1 – celkový počet záznamů

celkový počet záznamů	239
záznamy s rozsudky cizích soudů	7
záznamy osob s jinou domovskou obcí	2
relevantních celkem	230

### Tabulka č. 2 – počet trestných činů, pohlaví pachatelů

<i>rok rozsudku</i>	<i>počet záznamů</i>	<i>záznamy bez uvedeného roku rozsudku</i>	<i>muži</i>	<i>ženy</i>
1883	7		7	0
1884	4		2	2
1885	4		4	0
1886	2	2	3	1
1887	2		1	1
1888	0	1	1	0
1889	0		0	0
<b>1890</b>	<b>3</b>		<b>3</b>	<b>0</b>
1891	4	5	9	0
1892	6	1	5	2
1893	8	1	9	0
1894	5	1	6	0
1895	2	10	11	1
1896	1	3	4	0
1897	2	2	4	0
1898	1	1	2	0
1899	0		0	0
<b>1900</b>	<b>1</b>		<b>1</b>	<b>0</b>
1901	2	3	5	0
1902	5	1	6	0
1903	9		6	3
1904	7		6	1
1905	10		10	0
1906	9		7	2
1907	7		6	1
1908	8		6	2
1909	5		4	1
<b>1910</b>	<b>14</b>	<b>2</b>	<b>16</b>	<b>0</b>
1911	18	1	19	0
1912	11		9	2
1913	8		7	1
1914	3		3	0
1915	8		4	4
1916	2		1	1
1917	11		4	7

1918	7		5	2
celkem	196	34	196	34

**Tabulka č. 3 – pachatelé podle věku**

<i>věk při odsouzení za trestný čin</i>	<i>muži</i>	<i>ženy</i>
méně než 14 let	0	0
14 - 16 let	2	2
17 - 20 let	35	0
21 - 30 let	<b>64</b>	7
31 - 40 let	26	<b>8</b>
41 - 50 let	42	<b>8</b>
51 - 60 let	21	<b>8</b>
61 - 70 let	2	1
71 a více let	2	0
neuveden	2	0
celkem	196	34

**Tabulka č. 4 – zaměstnání**

<i>zaměstnání</i>	<i>počet pachatelů</i>
<b><i>zemědělství a lesnictví</i></b>	
rolník	8
rolnice	1
hospodář	2
syn rolníka	3
choť rolníka	1
čeledín	1
chalupník	1
chalupnice	1
<b>celkem</b>	<b>18</b>
<b><i>průmysl</i></b>	
cihlář	1
cihlářský dělník	1
havíř	1
kameník	4
kamnář	1
malíř	1
malíř pokojů	1
kolář	1
kovář	1

koželuh	1
pekař	1
pekařský pomocník	1
řezník	2
učeň řeznický	1
řeznický pomocník	2
sklepník	1
strojník v Plzni	1
truhlář	2
zámečník	1
zedník	5
majitel domu a lomu	1
dělník	10
manželka dělníka	1
dělnice	3
nádeník	11
nádenice	4
<b>celkem</b>	<b>60</b>
<i>obchod a doprava</i>	
hostinský	3
faktor	1
kupec	1
obchodní příručí	1
obchodní senkr	1
železniční hlídač	1
železnický zřízenec	1
kočí	4
strojvedoucí	1
pradlena	1
služka	4
<b>celkem</b>	<b>19</b>
<i>veřejná a vojenská služba, volná povolání, bez povolání</i>	
obecní sluha	1
cestář	1
učitel (?)	1
úředník nemocenské pokladny v Plzni	1
majitelka domu	1
soukromnice	1
výměnkářka	1
bez zaměstnání	2



<i>neuvedeno</i>	0
<b>celkem</b>	<b>9</b>

**Tabulka č. 5 – jednotliví pachatelé, druh a počet trestných činů**

<i>Jméno</i>	<i>Příjmení</i>	<i>zaměstnání</i>	<i>datum narození</i>	<i>počet záznamů</i>	<i>zločin (Z) / přečin (Ř) / přešupek (P) / vojenský trestní čin (V)</i>	<i>Amnestie</i>
Marije	Baksa	služka	1863	1	P	
Barbora	Bartovská	-	1831	1	?	
Marie	Bartovská	-	1857	1	P	A
Jakub	Bartovský	železniční zřízenec, železniční hlídač	1854	2	PP	
Josef	Bartovský	-	1886	1	P	A
Kateřina	Bernášková	-	1871	1	P	A
Anna	Bezděková	-	1896	1	P	
Matouš	Cingroš	havíř	1866?	1	P	
Vojtěch	Cingroš	rolník	1868	2	PP	A
Josef	Cížek	hostinský	1864	1	P	
Johan	Čtrnáct	dělník	1884	1	P	A
Josef	Čtrnáct	dělník	1892	3	PPP	
Franc	Denk	truhlář	1872	1	P	
Jakub	Denk	bez zaměstnání, zedník	1833, (5,6)	3	PPP	
Jakub	Denk	zedník	1804	1	P	
Antonie	Denková	-	1889	1	Z	A
Barbora	Denková	chalupnice	1868(6)	2	PP	
Marie	Denková	-	1844	1	P	
Růžena	Denková	služka, dělnice	15/9 1884 (2)	2	PP	
Josef	Denk	nádeník, dělník	26/4 1865	6	ZZPPPP	
Petr	Denk	-	1864	1	Z	
Mates	Dozort	sklepník	1867	1	P	
Jan	Fajfr	učitel	1864	1	?	
Jiří	Fajfr	-	1877	1	P	A
Josef	Fajfr	rolník	1832	1	P	
Matěj	Feifer	kupec, obchodní příručí, obchodní senkr	2/7 1873	3	PPP	
Václav	Träger	strojník v Plzni		1	V	
František	Hojer	učedník, řeznický, kočí, čeledín, dělník	19/4 1887	17	ZZZZZPPPPPPPPPV?	

<i>Jan</i>	<i>Hojer</i> <sup>482</sup>	<i>kočí</i>	<i>1885</i>			
Josef	Hojer	-	1883	1	P	
Mates	Hojer	sin rolníka	1857	1	P	
Witt	Hojera	-	1861	1	?	
Anna	Honzíková	majitelka domu	1870	1	P	A
Hynek (Ignác)	Jegr	„malýř“	1844(5)	9	PPPPPPPPP	
Josef	Kašpar	-	1863	1	P	A
Marketa	Kočárek	-	1824	1	P	
<i>Wencl</i>	<i>Kočárek</i> <sup>483</sup>	<i>zedník</i>	<i>1855</i>			
Josef	Korda	dělník, cihlář	28/5 1885	6	PPPPPP(?)	
Josef	Korda	nádeník	1838	1	P	
<i>Karolina</i>	<i>Kordová</i> <sup>484</sup> <i>roz. Skalová</i>	-	<i>1889</i>			
Marie	Kordová(?)	-	1882	2	PP	
Barbora	Mainer	služka	1892	1	P	A
Barbora	Majner	soukrom.	1860	1	P	A
Josef	Mainer	rolník	41 let (1854?)	1	P	
Jakub	Majner	chalupník, kočí	1860	2	PP	
Norbert	Mayner (Majner)	nádeník, dělník	4/7 1866	15	PPPPPPPPPPPPPPPP	
Ana	Martínek	nádenice	1861	1	P	
Barbora	Martínek	nádenice	1857	1	P	
František	Martínek	cestář	1850 (27/11 1851)	2	PP	
František	Martínek	dělník	1861	1	P	A
František	Martínek	kočí	14/11 1880 (15/11 1880)	1	P	A
Jakub	Martínek	zedník	1853	1	P	
Zikmund	Martínek	kameník	1868	2	PP	
Wencl	Massek	nádeník	1869	1	P	
Kateřina	Mašková	dělnice	1877(9)	2	PP	
Magdalena	Mašková roz. Trnková	služka	1895	1	Z	
Jan (Johan)	Pokorný	truhlář	1839(40)	7	PPPPPPP	
Josefa	Pokorný	nádenice	1826	1	P	
Matěj	Salzman	hospodář	1851	1	P	
Matouš	Salzman	rolník	1836	1	P	
Witt	Sikora	kameník	1855	1	P	
Tomáš	Stupka	kameník	21/12 1857?	2	PP	
Tomáš	Stupka	majitel domu a lomu	(1854?)	1	P	
Matěj	Sýkora	kameník		1	P(?)	
Kateřina	Šimandlová		1867	1	P	
František	Šnep	rolník	1880	1	P	
Josef	Šnep	kamnář, nádeník, rolník	1872(0)	5	ZPPPP	

<sup>482</sup> Trestný čin spáchaný v cizině.

<sup>483</sup> Domovská obec Dýšina.

<sup>484</sup> 2 trestné činy spáchané v cizině.

Wencl	Šnep	zedník	1868	2	?P	
Kateřina	Šnepová		1869	1	P	
Martin	Štrunc		11/11 1901	1	P	A
Martin	Štrunc		1866	1	P	
Tomáš	Štrunc	nádeník	17/12 1892	10	ZZZPPPPPP	
Vojtěch	Štrunc	nádeník	21/4/1874	33	ZZZZZZZZZZPPPP PPPPPPPPPPPPPP PVVV	
Anna	Štrunc	-	1872	1	P	A
Kateřina	Štruncová	manželka Martina Štrunce dělníka, dělnice	1871 (1869)	2	PP	A
Marie	Štrunc	-	1900	1	P	A
Marie	Štruncová	nádenice	31/1 1876	1	P	
Jan	Techl	sin rolníka, hospodář	1855	2	PP	
Josef	Techl	obecní sluha	1866	1	P	
Josef	Techl	zedník	19/11 1885	1	P	A
Martin	Techl		1870	1	P	A
Norbert	Techl	hostinský	1856	1	P	A
Norbert	Techl	rolník	1867	1	P	
Šimon	Techl	kolář	10/9 1869	1	P	A
Vojtěch	Techl	rolník	1831	2	P?	
Alžběta	Techlová	choť rolníka	1844	1	P	
Kateřina	Techlová	výměnkářka	1850	1	P	
Bartoloměj	Tomassek	sin rolníka	1860	1	P	
Šimon	Tregr	kovář	1859	1	P	A
Vít	Tregr (Träger)	úředník nemocenské pokladny v Plzni, faktor	15/5 1866	6	PPPPPP	
Vojtěch	Tyšer	zámečník	1882	1	P(?)	A
František (Franz)	Valenta	nádeník	3/12 1890	2	PP	
Jakub	Valenta		1851	1	P	
Johan	Valenta	strojvedoucí	1882	1	P	
Jan (Johan)	Valenta <sup>485</sup>	pekařský pomocník, pekař, řeznický pomocník, nádeník, řezník	22/9 1885	6	PPPPPP	
Terezijs	Valentová	rolnice	1853	1	P	
Martin	Vrba	řeznický pomocník	1876	1	P	A
Ján	Vrba	koželuh	1831	1	P	
Josef	Vrba	řezník	1872	1	P	
Josef	Wrba	hostinský	1843	1	P	

<sup>485</sup> 5 trestných činů spáchaných v cizině.

Václav	Vrba		1863	1	P	A
Marie	Ziková	pradlena	1853	1	Z	A
František	Zisska <sup>486</sup>	nádeník	1864			
Josef	Ženíšek	chalupník	7/1 1846	1	P	
			celkem	230		
			z toho:			
				25	zločinů	
				0	přečinů	
				194(3?)	přestupků	
				5	vojenské záznamy	
				6	neurčeno	
					případů amnestie	26

**Tabulka č. 6 – rozsudky od soudu**

<i>Soud</i>	
<i>okresní</i>	
Beroun	1
Bezručice	1
Blatná	1
Březnice	4
Budějovice	1
Dačice	1
Duchcov	3
Hainfeld (spolk. z. Niederösterreich)	1
Jičín	1
Karlovy Vary	1
Klatovy	2
Kralovice	1
Královské Vinohrady	3
Litoměřice	1
Milevsko	1
Most	3
Nepomuk	1
Planá	2
Plánice	1
Plzeň	130
Praha	5
Přeštice	1
Příbram	2

<sup>486</sup> Domovská obec Letkov.

Reutte (spolk. z. Tirol)	1
Rokycany	5
Soběslav	1
Stod	1
Tábor	1
Touškov	1
Vejprty	1
Vídeň	1
Zbiroh	1
neurčeno	9
<i>krajský</i>	
Plzeň	25
Vídeň	3
<i>vojenský soud</i>	
Plevno (?)	1
Plzeň	1
Sayarevo (?)	1
neurčeno	1
neurčeno	2
<i>neznámo</i>	6
Plzeň	

### Tabulka č. 7 – jednotlivé trestné činy

<i>Trestní zákoník</i>	
<u>Zločiny</u>	
§ 76 – 100 veřejné násilí	8
§ 171 – 189 krádež a zpronevěra	12
§ 190 – 196 loupež	1
§ 197 – 205 podvod	2
<u>Přestupky</u>	
§ 278 – 310 proti veřejnému pokoji a řádu	1
§ 311 – 330 proti veřejným zřízením a opatřením, ježto náležejí ke společné bezpečnosti	8
§ 331 – 334 proti povinnostem veřejného úřadu	1
§ 335 - 392 proti bezpečnosti života	3
§ 393 – 408 proti zdraví	1
§ 409 - 433 které bezpečnost' těla porušují nebo porušiti mohou	16
§ 434 – 486 proti bezpečnosti majetnosti	69
§ 487 – 499 proti bezpečnosti cti	4
§ 500 – 525 proti veřejné mravopověstnosti	8

neuvedeno	7
§ 152 + § 155 + § 197 + § 199	1
§ 99 + § 312 + § 468	1
§ 152 + § 155 b) + § 197 + § 461	1
§ 99 + § 320 + § 468	1
§ 99 + § 171 + § 460	1
§ 312 + § 491	1
§ 411 + § 468 + § 496	1
§ 411 + § 468	3
§312 + § 460	2
§ 312 + § 460 + § 468	1
<i>Zákon o donucovacích pracovnách č. 89/1885 ř. z.</i>	41
<i>Zákon o zamezení a udušení nakažlivých nemocí č. 35/1880 ř. z.</i>	8
<i>Zákon o tisku č.3/1862 ř. z.</i>	6
<i>Zákon o trestech na zmaření exekuce č. 78/1883 ř. z.</i>	3
<i>Císařské nařízení, kterým se upravuje obchod obilím, moukou a luštěninami č. 176/1916 ř. z.</i>	5
<i>Vojenský trestní zákon o zločinech a přečinech č. 19/1855 ř. z.</i>	6
<i>Neurčeno</i>	7

### Tabulka č. 8 – delikty s trestem nejméně 6 měsíců

<i>pachatel</i>	<i>věk</i>	<i>stav, zaměstnání</i>	<i>trestný čin</i>	<i>soud</i>	<i>datum rozsudku</i>	<i>trest</i>
Antonie Denková	28	svobodná	§ 171. 173. 174. (zločin krádeže)	Krajský soud Plzeň	30/8 1917	6 měsíců
Josef Denk	46	nádeník	§ 152, 155, 197, 199, tr. z. (zločin těžkého uškození na těle a zločin podvodu)	Krajský soud Plzeň	26/10 1911	8 měsíc 1 půst měsíčně
Petr Denk	21	svobodný	§ 171, 174, 176, 464 (zločin krádeže)	Krajský soud Plzeň	26. 3. 1885	8 měsíců
František Hojer	20	čeledín	§ 8, 197 a 200 (pokus zločin podvodu)	Krajský soud Plzeň	30/4 1907	6 měsíců
František Hojer	21	kočí	§ 171. 174. 183. 461. 36 (zločin krádeže a zpronevěry spáchaný v cizozemsku)	Krajský soud Plzeň	1908	8 měsíců
František Hojer	24	nádeník	§ 98 b) § 99. 171. 460 (zločin vydírání, nebezpečného vyhrožování, zločin krádeže)	Krajský soud Plzeň	14/10 1911	10 měsíc 1 půst za 14 dní
František Hojer	26	dělník	§ 152 155 b) 197 461 (zločin těžkého	Krajský soud Plzeň	15/4 1913	10 měsíců

			<i>uškození na těle s následky trvajících 30 a více dní, zločin podvodu)</i>			
Josef Šnep	27	kamnář	§ 190 – 193 ( <i>nedokonaný zločin loupeže</i> )	Plzeň	14/11 1905	3 roky
Tomáš Štrunc	21	dělník	§ 99, 312, 468 (zločin nebezpečného vyhrožování, přestupek urážka veřejného úředníka, přestupek zlomyslného poškození cizího majetku)	Krajský soud Plzeň	8/10 1913	6 měsíců
Vojtěch Štrunc	21	ženatý, nádeník	vojenský zločin	(?)	1895	6 měsíců
Vojtěch Štrunc	24	ženatý, nádeník	§ 99, 320, 468 (zločin nebezpečného vyhrožování, přestupek nešetření předpisů v příčině přicházejících a změn v obyvatelích, přestupek zlomyslného poškození cizího majetku)	Krajský soud Plzeň	1898	13 měsíců
Vojtěch Štrunc	28	ženatý, nádeník	§ 81, 312 (zločin násilného vztážení ruky na vrchnostenské osoby nebo nebezpečného vyhrožování úředním osobám, přestupek urážka veřejných úředníků)	Krajský soud Plzeň	25. 2. 1902	15 měsíců

**Tabulka č. 9 – příklad příbuzenských vztahů**

	<i>povolání</i> <sup>487</sup>	<i>datum odsouzení</i> <sup>488</sup>	<i>tr. čin, trest</i> <sup>489</sup>	<i>datum narození</i> <sup>490</sup>	<i>datum umrtí</i> <sup>491</sup>	<i>otec</i> <sup>492</sup>	<i>matka</i> <sup>493</sup>	<i>číslo domu</i> <sup>494</sup>
Anna Martínková	nádenice	21.11.1895	přestupek krádeže, 24 hodin	25.10.1861		Jakub Martínek, švec	Anna roz. Steif z Újezda	55
Barbora Martínková <sup>495</sup>	nádenice	24.11.1892	přestupek účastenství v krádeži, 24 hodin	14.5.1858	25.9.1922	Šebestián Šedivec, dělník z Hrádku	Alžběta Khodlová z Hrádku	45
František Martínek <sup>496</sup>	cestář	24.9.1891	přestupek krádeže, 12 hodin	27.11.1851	16.6.1925	Petr Martínek, zedník	Anna roz. Šnepová z Hrádku	45
	chalupník	12.5.1906	přestupek dobytčího zákona, pokuta 3 K					
František Martínek	dělník	1914	přestupek krádeže, 48 hodin	1861 (dle knihy trestů)		?	?	?
František Martínek <sup>497</sup>	kočí	28.11.1903	přestupek proti bezpečnosti těla, Zbiroh, 12 hodin	15.11.1880		Jakub Martínek, zedník	Anna, ze Sedlecka	42
Jakub Martínek	zedník	16.5.1891	přestupek krádeže, 48 hodin	26.3.1853		Petr Martínek, zedník	Anna roz. Šnepová z Hrádku	42
Zikmund Martínek	kameník	1895	přestupek krádeže, Duchcov, 24 hodin	2.5.1867		Petr Martínek, zedník	Anna roz. Šnepová z Hrádku	42
		1895	přestupek úmyslného ublížení na zdraví při rvačce, Duchcov, 2 dni					

<sup>487</sup> Podle AM Plzeň, Archiv obce Červený Hrádek, Kniha trestů 1883 - 1948, inv. č. 32, sign. 6b192.

<sup>488</sup> Tamtéž.

<sup>489</sup> Tamtéž.

<sup>490</sup> Podle SOA Plzeň, Sbírká matrik západních Čech, Dýšina, Zápisy pro Červený Hrádek, sign. Dýšina 07. Přístupné také IN: <http://www.portafontium.cz/register/soap-pn/dysina-07>; SOA Plzeň, Sbírká matrik západních Čech, Dýšina, Zápisy pro Červený Hrádek, sign. Dýšina 08. Přístupné také IN: <http://www.portafontium.cz/register/soap-pn/dysina-08>; SOA Plzeň, Sbírká matrik západních Čech, Dýšina, sign. Dýšina 17. Přístupné také IN: <http://www.portafontium.cz/register/soap-pn/dysina-17>.

<sup>491</sup> Soukromá sbírka, úmrtní list Barbory Martínkové, úmrtní list Františka Martínka.

<sup>492</sup> Podle SOA Plzeň, Sbírká matrik západních Čech, Dýšina, Zápisy pro Červený Hrádek, sign. Dýšina 07. Přístupné také IN: <http://www.portafontium.cz/register/soap-pn/dysina-07>; SOA Plzeň, Sbírká matrik západních Čech, Dýšina, Zápisy pro Červený Hrádek, sign. Dýšina 08. Přístupné také IN: <http://www.portafontium.cz/register/soap-pn/dysina-08>; SOA Plzeň, Sbírká matrik západních Čech, Dýšina, sign. Dýšina 17. Přístupné také IN: <http://www.portafontium.cz/register/soap-pn/dysina-17>.

<sup>493</sup> Tamtéž.

<sup>494</sup> Tamtéž.

<sup>495</sup> Manželka Františka Martínka narozeného 27. 11. 1851.

<sup>496</sup> Manžel Barbory Martínkové roz. Šedivcové, narozené 14. 5. 1858; bratr Jakuba Martínka narozeného 26.3.1853 a Zikmunda Martínka narozeného 2.5.1867.

<sup>497</sup> Syn Jakuba Martínka narozeného 26. 3. 1853; 21. 11. 1908 oddán s Marií Markovou.



## Trestní protokol obce Lobzy

### Tabulka č. 1 – celkový počet záznamů

celkový počet záznamů	330
záznamy osob s jinou domovskou obcí	13
relevantních celkem	317

### Tabulka č. 2 – počet trestných činů, pohlaví pachatelů

<i>rok rozsudku</i>	<i>počet záznamů</i>	<i>záznamy bez uvedeného roku rozsudku</i>	<i>muži</i>	<i>ženy</i>
1883	5		1	4
1884	2	1	0	3
1885	1		0	1
1886	7		3	4
1887	0		0	0
1888	0		0	0
1889	0		0	0
<b>1890</b>	<b>3</b>		<b>3</b>	<b>0</b>
1891	3	1	4	0
1892	1		0	1
1893	3		3	0
1894	8	1	9	0
1895	22		22	0
1896	25	4	27	2
1897	3		3	0
1898	0		0	0
1899	0		0	0
<b>1900</b>	<b>0</b>		<b>0</b>	<b>0</b>
1901	7	1	8	0
1902	4		4	0
1903	8		7	1
1904	8		8	0
1905	17		13	4
1906	10		9	1
1907	12		12	0
1908	10		9	1
1909	3		2	1
<b>1910</b>	<b>4</b>		<b>2</b>	<b>2</b>
1911	11		10	1
1912	27	1	25	3
1913	20	1	18	3
1914	18		14	4
1915	13		10	3
1916	11		9	2
1917	26		10	16
1918	15		7	8

celkem	307	10	252	65
--------	-----	----	-----	----

**Tabulka č. 3 – pachatelé podle věku**

<i>věk při odsouzení za trestný čin</i>	<i>muži</i>	<i>ženy</i>
méně než 14 let	0	1(!)
14 - 16 let	20	1
17 - 20 let	54	5
21 - 30 let	<b>127</b>	16
31 - 40 let	23	15
41 - 50 let	15	12
51 - 60 let	7	14
61 - 70 let	5	1
71 a více let	0	0
neuveden	1	0
celkem	252	65

**Tabulka č. 4 – zaměstnání**

<i>zaměstnání</i>	<i>počet pachatelů</i>
<b><i>zemědělství a lesnictví</i></b>	
rolník	3
rolnice	3
manželka rolníka	1
chalupník	1
<b>celkem</b>	<b>8</b>
<b><i>průmysl</i></b>	
bednář	2
žena bednáře	1
brusič kamene	1
drátotažec	1
horník	1
kameník	5
učeň kamenický	2
lamač kamene	1
brusič kameník	1
kotlář	1
kovář	1
kovářský učeň	1
žena kováře	1
lakýrník	1

montér	1
obuvník	2
učeň obuvnický	1
palič	1
manželka pekaře	1
pokrývač	1
řezník	4
řeznický pomocník	1
slevač	2
slevačský učeň	1
soustružník	1
soustružník železa	1
soustružnický učeň	2
truhlářský pomocník	2
zámečník	5
zámečnický pomocník	2
zámečnický učeň	2
zámečnický učeň a pomocník	1
žena zámečníka	1
zednický mistr	1
dělník	36
tovární dělník	2
dělnice	11
žena dělníka	2
nádeník	20
nádenice	5
<b>celkem</b>	<b>128</b>
<i>obchod a doprava</i>	
učeň číšnický	1
hostinský	4
hostinská	1
mlékař	1
mlékařka	1
hokynářka	1
obchodník	1
choť obchodníka	2
skladník	1
kočí	1
kondukteř	1
vdova po šoferu	1

kancel. dr.	1
podúředník dr.	1
výpomocný dělník na dráze	1
pradlena	1
služebná (služka)	5
<b>celkem</b>	<b>25</b>
<b><i>veřejná a vojenská služba, volná povolání, bez povolání</i></b>	
vojín	1
vojín Ldst. Arb. Kamp. Č. 8/II. Plzeň - Škod. G.	1
majitelka domu	1
pensista	1
prostitutka	1
slouha	1
strážník	1
školačka	1
tulák	2
tulačka	1
u rodičů	1
vdova	1
bez zaměstnání	1
<i>neuveďeno</i>	2
<b>celkem</b>	<b>16</b>

**Tabulka č. 5 – jednotliví pachatelé, druh a počet trestných činů**

<i>jméno</i>	<i>příjmení</i>	<i>zaměstnání</i>	<i>datum narození</i>	<i>počet záznamů</i>	<i>zločin (Z) / přečin (Ř) / přešůpek (P) / vojenský trestný čin (V)</i>	<i>amnestie (A)</i>
Marie	Aksamitová	služebná	12/8 1895	1	P	A
Karel	Anton	řezník	1861	1	P(?)	
Rosálie	Ausperková	služka	6/1 1894	3	PPP	
Bohumil	Balvín	dělník, kamenický učeň, nádeník, kameník - vojín	26(28)/12 1886 (1887)	16	ZZPPPPPPPPPPPP VV	A(V)
Josef	Balvín	kameník, lamač kamene	13/1 1880(6)	3	PPV	A
Tomáš	Balvín	dělník	1884	3	PPP	
Barbora	Balvínová	dělnice	1859	1	(?)	A
Václav	Basl	dělník	1892	1	P	A
František	Bařka	učeň zámečnický	26/4 1902	1	P	A

Barbora	Bečvářová	žena zámečnicka	8/2 1869	1	P	A
František	Benešovský	učěň obuvnický	25(24)/12 1898	2	PP	A
Barbora	Bílková (roz. Šmatlák)	nádenice	1876	1	P	
František	Berdych	dělník	1857	1	P	
Josef	Brandt	výp. dělník na dráze	1/1 1901	2	ZP	
František	Cvikl	nádeník, dělník	20/11(12) 1895	3	PPV	
Alžběta	Cviklová	žena dělníka	1871	1	P	
Karel	Černý	řeznický pomocník	1880	1	P	
<i>Matěj</i>	<i>Červený<sup>498</sup></i>	<i>obuvník</i>	<i>1848</i>			
Emilián	Dítě	nádeník	10(11)/10 1887	5	PPP(?)PP	
<i>Josefa</i>	<i>Dortová<sup>499</sup></i>	<i>manželka pekaře</i>	<i>1875</i>			
Adolf	Egermaier (Egermayer)	nádeník, zámečnick, pomocný zámečnick	15/12 1892	3	PPP	
Bohumil	Egermaier	dělník	14/6 1897	2	PP	
Rudolf	Egermaier	soustružník	15/1 1895	1	Z	A
Markéta	Felixová	hostinská	1849	1	P	
Vojtěch	Felix	hostinský	1850	1	P	
Anna	Fenclová	hokynářka	17/6 1880	1	P	
František	Fleischhans	hostinský	1859	1	P	A
Karel	Fleischhans	rolník	1887	1	P	A
Marie	Fleischhansová	rolnice	1864	1	P	
Jan	Franenholz	kancel. dr.	21/5 1871	1	Z	
František	Hampík	soustružník železa	30/1 1902	1	Z	A
Josef	Havel	tovární dělník	25/12 1895	1	V	A
Ferdinand	Heindrich	dělník	2/12 1896	2	PP	AA
Rudolf	Hejl	soustružnick ý učěň	1890	1	P	A
Marie	Hrdličková	choť obchodníka	2/7 1890	1	P	
Václav	Hřích	dělník	26/11 1890	2	PP	
Růžena	Hříchová	služebná, dělnice	5/3 1896	2	ZP	
Ladislav	Hufeisl	kočí	1/6 1900	1	P	A
Adam	Jelínek	kondukteř	24/3 1873	1	(?)	
Karel	Jícha	dělník	1883	2	PP	A
Josef	Jílek	zámečnick	10/8 1891	1	P	A
Václav	Jílek	lakýrník	11/12 1894	1	P	
František	Julius	dělník	1856	2	PP	

<sup>498</sup> Domovská obec Nezvěstice.

<sup>499</sup> Domovská obec Mylivec. (?)

František	Julius	nádeník	10/4 1888(9)	4	ZPPP	A(P)
Václav	Julius	dělník, horník	1/1 1888 (1/11 1885)	3	PPV	
Barbora	Juliusová	dělnice	24/10 1893	1	P	
Růžena	Juliusová	žena dělníka	4/10 1891	1	P	
František	Kabát	dělník	?	1	P	
Jan	Kabát	bednář	16/5 1889	1	P	A
Václav	Kabát	dělník	26/12 1891	3	PPP	
<i>Vojtěch</i>	<i>Kaděra</i> <sup>500</sup>	<i>nádeník</i>	<i>1857</i>			
Marie	Kalná	dělnice	8/6 1877	1	P	A
Antonín	Karel <sup>501</sup>	řezník	1861	1	P	
Josef	Kepl	dělník	13/3 1880	1	P	A
Václav	Kepl	tulák, nádeník, dělník	1875 (1874, 1873)	23	ZZZZP(?)PPPPPPP PPPPPPPPPP(?)	
Václav	Kepl	dělník	28/9 1893	1	P	A
Marie	Klimšová	pradlena	1/1 1885	1	P	
Bedřich	Kočandrlle	nádeník	1864	1	P	A
Jan	Kočandrlle	rolník	1861	1	P	
Anna	Kočandrlová	rolnice	30/2 1888 (sic!)	1	P	A
Klára	Kočandrlová	manželka rolníka	1858	1	P	A
Marie	Kočandrlová	rolnice	8/12 1873	1	P	
Václav	Kočárek	kameník, vojín Ldst. Arb. Kamp. Č. 8/II. Plzeň - Škod. G.	24/12 1884 (1885)	3	PPV	
Emanuel	Kokeš	zámečnický	28/9 1852	1	P	A
František	Kolář	nádeník	1859	1	P	
Marie	Koskubová	vdova po šoféru	1893	1	P	
Marie	Kosnarová	dělnice	8/12 1895	1	P	
František	Kovář	zámečnický pomocník, zámečnický, dělník	8/12 1894	4	PPPP	AAA
Jan	Kovář	pensista	15/5 1860	1	P	A
Václav	Kozákovský	dělník	28/9 1897	1	P	A
<i>Robert</i>	<i>Král</i> <sup>502</sup>	<i>dělník</i>	<i>1884</i>			
Jaroslav	Krása	bednář	1886	1	Z	
Jan	Kříž	dělník	1871	1	P	
Antonín	Kubát	zámečnický	1/9 1896	1	Z	
Jan	Kubát	podúředník dr.	24/12 1865	1	P	A

<sup>500</sup> Domovská obec neuvedena.

<sup>501</sup> Domovská obec Radnice.

<sup>502</sup> Domovská obec Plzeň.

Václav	Kubát	dělník	26/12 1891	1	P	A
Emanuel	Kučera <sup>503</sup>	zámečník	17/2 1884	5	ZZPPP	
Karolina	Kučerová (roz. Štěrbová)	dělnice	25/8 1887	2	PP	
Josef	Kumpa	kamenický učeň	1892	1	P	A
Rudolf	Koutský	zámečnický učeň	1885	1	P	
Václav	Mach	skladník	1852	1	P	
Rudolf	Malý	učeň číšnícký	11/11 1899	1	P(?)	
Vojtěch	Marášek	dělník	10/4 1852	1	P	A
Vojtěch	Marášek	řezník	1866	1	P(?)	
Anna	Marešová	služka	30/12 1872	1	P	
Markéta	Nekolová	žena kováře	12/7 1880	1	P	
Karel	Novák	soustružnický učeň	1889	1	P	A
Marie	Nováková	kovář (sic)	1858	1	P	A
Josef	Pech	neuveveno	1843	1	P(?)	A
Josef	Plzák	nádeník, mlékař	1871	6	ZPPPPP	A(P)
Matěj	Plzák <sup>504</sup>	nádeník	1/10 1893			
Václav	Plzák	nádeník, slouha	1862 (1)	2	P(?)P	A
Karolina	Plzáková	mlékařka, majitelka domku	25/10 1887 (1878, 25/10 1872)	6	PPPPPP	
František	Prách	kovářský učeň	1888	1	P	A
Barbora	Prexlová	dělník	11/7 1875	1	P	
Kateřina	Protivínská	prostitutka	29/1 1897	1	P	A
Josef	Průcha	chalupník	1848	1	P	
Dorota	Rancová <sup>505</sup>	dělnice	2/2 1858	1	P	
Matěj	Roth	kotlář	9/8 1898	1	V	A
František	Rypl	zámečnický pomocník - učeň	1890	1	P	
Karel	Sedlák	tovární dělník	3/11 1890	3	PPP	
Anna	Sedláková	dělnice	1876 (1870)	2	PP	
Vojtěch	Skala	kameník	1/4 1886	1	P	A
Marie	Skálová	nádenice	18/7 1899	1	P	A
Josef	Smola	dělník	12/3 1894	1	P	
Rudolf	Smola	dělník	12/8 1895	1	P	
Barbora	Soběhrdová	bez zaměstnání	16/9 1888	1	P	A
Marie	Soukup	školačka	1884	1	P	
Václav	Soukup	slevačský učeň	1889	1	P	A
Vojtěch	Soukup	hostinský	8/9 1874	2	PP	
Johann	Stadler	dělník	16/5 1899	1	P	A

<sup>503</sup> Dříve domovská obec Doudlevice, minimálně od roku 1905 Lobzy.

<sup>504</sup> Domovská obec neznáma.

<sup>505</sup> Domovská obec Druzdová, minimálně od roku 1918 Lobzy.

Rudolf	Staněk	nádeník	17/4 1891	5	PPPPP	AAAA
Jan	Stašek	slévač, palič, dělník, monter	16(11)/5 1885	6	PPPPPV	
Josef	Stašek	brusič kamene	14/11 1880	2	PP	
Leopold	Svejkovský	dělník	17/1 1872	1	P	A
Pavla (?)	Šafařová	dělnice	17/7 1877	1	P	A
Josef	Šefl	neuveveno	1865	1	P	A
Rudolf	Šik	dělník	27/3 1901	1	P	
Bartoloměj	Šimandl	rolník	1874	1	P	A
Vincenc	Škudera	obuvník	1888	1	P	
Marie	Škuderová	nádenice	13/11 1891	1	P	A
Anna	Šnebergrová	žena bednáře	1857	1	P(?)	A
František	Šolar	dělník	7/11 1900	1	Z	A
Josef	Šolar	nádeník	1877	1	P	A
Anna	Špačková	služebná	22/3 1902	1	P	
Tomáš	Šperl	nádeník, dělník	25/5 1889 (1890)	4	PPPP	
Jaroslav	Špindler	dělník	13/2 1900	1	P	A
Barbora	Šroub	u rodičů	15/12 1892	1	P	
Vít	Švaicr	hostinský	1845	1	P	
Vojtěch	Švajcr	řezník	1870	1	P	
Anna	Techl	nádenice, tulačka, vdova	1831 (1832, 1829, 1830, 1828)	12	PPPPP(?)P(?)PPPP PP	
Anton (Antonín)	Techl	tulák, nádeník	1870 (1868, 1869)	38	Z(?)PPPPPP(?)P(?) P(?)PPPPPPPPPP PPPPPPPPPPPPPP PPPP	
Josef	Techl	kameník	1857	1	P	
Marie	Těšínská	choť obchodníka	15/8 1885	1	P	
Jiří	Tomášek	zednický mistr	2/8 1847	2	PP	
Josef	Trnka	dělník, nádeník	1880(4)	3	ZP?	
Václav	Trnka	strážník	13/9 1851	1	P	
Václav	Trnka	truhlářský pomocník	18/6 1884 (1880)	4	PPPP	
Marie	Trnková	dělnice	1872	1	P	A
Bohumil	Uzlík	dělník	6/8 1899	2	ZP	
Josef	Uzlík	dělník	22/12 1887	3	PPP	
Marie	Uzlík	nádeník	1860	1	Z(?)	
Josef	Vodička	obchodník, pokryvač	1860	2	PP(?)	AA
Jan	Vrba <sup>506</sup>	nádeník	1861			
Maxmilián	Záleský	slevač, dělník	27/7 1888	3	PPV	
Emanuel	Züptner	drátotažec	27/1 1892	1	P	
Josefina	Züptnerová	dělnice	13/2 1871	1	P	
Anna	Živná	nádenice	1868	1	P	A

<sup>506</sup> Domovská obec Druzdová.



František	Živný	nádeník	1878	1	P	
			celkem	317		
			z toho:			
				22(2?)	zločinů	
				0	přečinů	
				291(15?)	přestupků	
				10	vojenské záznamy	
					případů amnestie	67

### Tabulka č. 6 – rozsudky od soudu

<i>Soud</i>	
<i>okresní</i>	
Dobřany	1
Horšovský Týn	1
Hořovice	1
Cheb	1
Jaroměř	1
Jesenice <sup>507</sup>	1
Jeseník	1
Leoben (spolk. z. Steiermark <sup>508</sup> )	1
Mělník	1
Most	2
Plzeň	242
Radstadt (spolk. z. Salzburg)	1
Rokycany	3
Slaný	1
Stod	3
Touškov	3
Unhošť	3
Zbiroh	1
neuvedeno, neurčeno	10
<i>krajský</i>	
Most	1
Plzeň	23
<i>vojenský soud</i>	
Garn. soud v Tremboli <sup>509</sup>	1

<sup>507</sup> Německy Jechnitz, politický okres Podbořany.

<sup>508</sup> Štýrsko.

<sup>509</sup> Mohlo se jednat o Trembowli (polsky) dnes Terebovlja, Ukrajina. V letech 1772 až 1918 byla

zeměbr. divizní soud Plzeň	5
brig. soud v Praze	2
zeměbr. brig. soud Terezín	2
<i>nelze určit</i>	1
Plzeň	4

### Tabulka č. 7 – jednotlivé trestné činy

<i>Trestní zákoník</i>	
<u>Zločiny</u>	
§ 76 – 100 veřejné násilí	1
§ 152 – 157 těžké uškození na těle	3
§ 171 – 189 krádež a zpronevěra	12
<u>Přestupky</u>	
§ 278 – 310 proti veřejnému pokoji a řádu	2
§ 311 – 330 proti veřejným zřízením a opatřením, ježto náležejí ke společné bezpečnosti	17
§ 335 - 395 proti bezpečnosti života	4
§ 393 – 408 proti zdraví	1
§ 409 - 433 které bezpečnost těla porušují nebo porušiti mohou	53
§ 434 – 486 proti bezpečnosti majetnosti	92
§ 487 – 499 proti bezpečnosti cti	2
§ 500 – 525 proti veřejné mravopověstnosti	6
§ 152 + § 155 + § 99 + § 491 + § 312	1
§ 81 + § 99 + § 312 + § 468	1
§ 460 + § 320	1
§ 411 + § 496	1
§ 411 + § 312	1
§ 197 + § 461 + § 312	1
§ 411 + § + 522	2
§ 482 + § 313	1
trestný čin krádeže	4
<i>Zákon proti zahálečům a tulákům č. 108/1873 ř. z. a donucovacích pracovnách č. 89/1885 ř. z.</i>	71
<i>Zákon o zamezení a udušení nakažlivých nemocí č. 35/1880 ř. z.</i>	8
<i>Císařské nařízení, kterým se upravuje obchod obilím, moukou a luštěninami č. 176/1916 ř. z.</i>	3
<i>Císařské nařízení o zásobování obyvatelstva předměty nezbytné potřeby č. 131/1917 ř. z.</i>	7
<i>Vojenský trestní zákon o zločinech a přečinech č. 19/1855 ř. z.</i>	10
<i>Neuvedeno</i>	12

Terebovlja součástí Haličsko-lodoměrského království, korunní země Habsburské monarchie. Za Rakouska byla Terebovlja posádkovým městem, v roce 1914 zde byla posádkou 2. divize 2. českého dragounského pluku a 32. uherský prapor polních myslivců. Viz Trembowla. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-08-27]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Trembowla><http://cs.wikipedia.org/wiki/Trembowla>.

**Tabulka č. 9 – delikty s trestem nejméně 6 měsíců**

<i>pachatel</i>	<i>věk</i>	<i>stav, zaměstnání</i>	<i>trestný čin</i>	<i>soud</i>	<i>datum rozsudku</i>	<i>trest</i>
Antonín Techl	21	tulák	krádež	Plzeň	28.1. 1891	7 měs. 1 půst
Václav Kepl	23	nádeník	§ 8, 152, 155, 99, 491, 312	Krajský soud v Plzni	15. 9. 1896	2 roky
Václav Kepl	26	nádeník	§ 81, 99, 312, 468, 11	Plzeň	12. 9. 1899	10 měsíců, 10 postů
Václav Kepl	27	nádeník	§ 99, 312	Plzeň	1. 2. 1901	15 měsíců, čtvrtletně půst
Trnka Josef	20	nádeník	§ 171 173, 174 II b	okr. soud	15. 10. 1904	6 měsíců
Emanuel Kučera	21	zámečnick	§ 265	c. k. krajský soud v Plzni	17. 8. 1905	1 rok 4 měsíce
Emanuel Kučera	23	zámečnick	§ 171, 174, II b č. 176 II t. V.G.	Kraj. soud Plzeň	15. 2. 1907	6 měsíců těžký žalář a půst
Antonín Kubát	19	zámečnick	§ 152, 155 a 36	Kraj. soud v Plzni	22. 6. 1915	8 měsíců, 7 postů
Bohumil Balvín	29	dělník	§ 220	C. K. zeměbr. divis. soud v Plzni	17. 9. 1915	8 měsíců, 8 postů, 14 samovazeb
Bohumil Balvín	32	kameník - vojín	§§ 457 459 462 c 466 voj. tr. zák.	C. K. zeměbr. soud v Plzni	31. 1. 1918	těžký žalář 1 rok, měsíc tvrdé lůžko a samovazba v 1. 7. a 12. měsíci
Jan Franenholz	45	kancel. dr.	§ 181, 182	Kraj. soud v Plzni	29. 4. 1916	13 měsíců, 4 posty
Josef Balvín	32	lamač kamene	§ 457, 459, 461 c, 462 e, 183, 198 voj. tr. z.	C. a K. divisní soud Praha	24. 4. 1918	3 roky těžkého vězení (sic)
Václav Julius	33	horník	§§ 145, 146c, 149.	C. K. zeměbr. divis. soud v Terezíně	10. 7. 1918	7 měsíců, 2 měsíce samovazba, 7 tvrdých lůžek
Václav Kočárek	34	vojín Ldst. Arb. Kamp. Č. 8/II. Plzeň - Škod. G.	§ 457, 459, 462, c e, 469, 470	Zeměbr. divis. soud Plzeň	11. 9. 1918	těžké vězení (sic) 18 měsíců, týdně tvrdé lůžko, 14 dní samovazby každý 3. měsíc
Jan Stašek	33	slévač	§ 477, 478 U. St. §§ 457, 459, 462, 470 StG.	Zeměbr. divis. soud Plzeň	1918	18 měsíců těž. věz. (sic), 1 tvrdé lůžko týdně, samovazba 14. dnů každý 3. měsíc

**Tabulka č. 10 – tresty udílené za přestupek § 411**

§ 411	24 hodin
§ 411	24 hodin.
§ 411	8 dní 2 posty 1 tem. komůrka
§ 411	24 hodin
§ 411	48 hodin půst
§ 411	24 hod. 1 půst.
§ 411	48 hodin 1 půst
§ 411	24 hod. 1 půst
§ 411	24 hod. 1 půst.
§ 411	3 dni 1 půst.
§ 411	24 hodin 1 půst.
§ 411	24 hod. 1 půst.
§ 411	4 K ev. 12 hodin.
§ 411	10 K 24 hod.
§ 411	4 Kor. 12 hodin
§ 411	50 K 5 dní.
§ 411	14 dní žalář s 2 posty 3 tm. komůrky
§ 411	48 hodin.
§ 411	6 měsíců těžký žalář a půst
§ 411	14 dní.
§ 411	24 hod. 1 půst.
§ 411	24 hod. 1 půst.
§ 411	14 dní 2 posty
§ 411	3 dni 1 půst
§ 411	48 hodin 1 půst
§ 411	8 dní těžký žalář 2 posty
§ 411	24 hodin
§ 411	3 Dni.
§ 411	3 dni.
§ 411	24 hodin
§ 411	10 K pokuty
§ 411	8 dní těžký žalář
§ 411	12 hodin trest
§ 411	24 hodin
§ 411	24 hodin
§ 411	10 korun oder 24 hodin
§ 411	20 Korun 48 hodin.
§ 411	24 hod.
§ 411 § 496	24 hodiny
§ 411 312 267	14 dní 4 posty
§ 411 a § 522	10 dní 2 posty.
§ 8 411	8 měs 7 postů
§ 8, 411, 431	10 K

## Kniha pro zápis trestů obce Újezd

### Tabulka č. 1 – celkový počet záznamů

celkový počet záznamů	144
záznamy s rozsudky cizích soudů	1
záznamy osob s jinou domovskou obcí	24
relevantních celkem	119

### Tabulka č. 2 – počet trestných činů, pohlaví pachatelů

<i>rok rozsudku</i>	<i>počet záznamů</i>	<i>záznamy bez uvedeného roku rozsudku</i>	<i>muži</i>	<i>ženy</i>
1883	3		3	0
1884	4		3	1
1884	0		0	0
1885	0		0	0
1886	0		0	0
1887	0		0	0
1888	0		0	0
1889	0		0	0
<b>1890</b>	<b>1</b>		<b>0</b>	<b>1</b>
1891	0		0	0
1892	1		1	0
1893	3		3	0
1894	2		2	0
1895	0		0	0
1896	7		7	0
1897	6		6	0
1898	2		2	0
1899	1		1	0
<b>1900</b>	<b>5</b>		<b>5</b>	<b>0</b>
1901	4		3	0
1902	3		3	0
1903	3		3	0
1904	6		5	1
1905	4	1	3	2
1906	4		3	1
1907	7		3	4
1908	5		3	2

1909	3		2	1
<b>1910</b>	<b>2</b>		<b>1</b>	<b>1</b>
1911	5		5	0
1912	13	1	13	1
1913	4		4	0
1914	4		4	0
1915	4	1	5	0
1916	1		1	0
1917	4		4	0
1918	5		3	2
<b>celkem</b>	<b>116</b>	<b>3</b>	<b>102</b>	<b>17</b>

**Tabulka č. 3 – pachatelé podle věku**

<i>věk při odsouzení za trestný čin</i>	<i>muži</i>	<i>ženy</i>
méně než 14 let	0	0
14 - 16 let	5	0
17 - 20 let	8	3
21 - 30 let	<b>44</b>	2
31 - 40 let	27	<b>11</b>
41 - 50 let	9	1
51 - 60 let	5	0
61 - 70 let	3	0
71 a více let	0	0
neuveden	1	0
celkem	102	17

**Tabulka č. 4 – přehled trestné činnosti v obci**

<b>Jméno a příjmení potrestaného</b>	<b>Stáří</b>	<b>Stav a zaměstnání</b>	<b>Pro trestní čin</b>	<b>Od soudu</b>	<b>Rozsudkem ze dne</b>	<b>K trestu</b>	<b>A m n e s t i e</b>
František Bernášek	2/5. 1883.	zámečnick	§ 535 § 266. + 260 lit b	Krajský soud Plzeň	24/10 1906 Vr. 848/6	3 měsíce 2 posty	A
Jan Bernášek	6/2. 1866.	zednický pomocník	§. 312.	okresní soud Plzeň	19/10. 1906. U IV 1130/6	24 hodin jedním postem	
		mlíkař	§. 431. St. G.	okresní soud v	16/4. 1912 U IV358/2/3	10 Kor. neb 24. hodin	

				Plzni		vězení	
			§ 312	okresní soud Plzeň	12/8 1915 U IV 684/15/4	48. hodin nebo 30 Kor.	
Jar. Bernášek	1866	rolník.	§ 20 ze. 1 čís. nar. ze dne 24/3 1917 č. 131.	okresní soud Kadaň	28/2 1918 U VI U 16/13/4	30 kr. neb 48 hod	
Tomáš Bernášek	18/8 1860	rolník	§ 312	okres. soud v Plzni	13/6 884 čís. 1837	10 zlat. pokuta	
		rolník č. 10	§ 496 tr. zák.	okr. soud Plzeň	31/7 1912.	10 K. pokuty	A
Bernášková Johanna	12/9 1873.	obchodnice	§ 12	okr. soud Plzeň	24/5 1912 U IV 571/12/3	20 Kor. Neb 48. vězení 1. půst	A
Jakub Čechura	1/5 1850	dělník pivovárský	§ 2 - 35	okres. soud Plzeň	1/7 1903 392/2	3 K. neb 24 hodin	A
Vojtěch Čechura	5/3. 1886.	zednický pomocník	§ 468.	okres. soud Plzeň	6/4. 1904 U IV.276.	24. hodin	A
		svobodný	§ 411.	okresní soud Plzeň	10/12. 1907 U IV 1390/7/3	48 hodin jedním postem.	A
Václav Čížek	26/7. 1883.	tesařský pomocník	§ 468.	okres. soud Plzeň	6/4. 1904 U IV.276.	24. hodin	A
Václav Čížek	16/8. 1878	tesařský pomocník	§ 411	Josefov ?	6/4. 1905 č. 858/5.	12. hodin	A
Čížek Tomáš	23/11 1878.	zedník	§ 31.	okresní soud Plzeň	20/4. 1911 U IV 383/11/9	3 dni 1. půst	A
Františka Čížková	2/10 1876	manželka zámečníka	§ 460. tr. z.	okresní soud v Rokycanech	5/9. 1908 U 446/8	24 hodin 1 půst	
Josef Fajfr	8/6. 1882.	zednický pomocník	§. 468.	okres. soud Plzeň	6/4. 1904. U IV.276.	24. hodin	
		zedník	§ 411. tr. z.	okresní soud Plzeň	26/9. 1911 U IV 1034/3/11	48 hodin. 1. půst	
Josef Houdek	1864	zednický pomocník	§ 460	okres. soud Plzeň	7/7 1903 U IV. 709/3.	24. hodin jedním postem	
Bartholomej Chudaček	23	řezník	§ 430	Weseritz	5/5 1896 465	1 zl. pokuty	
Josef Jílek	63	vdovec zedník	§ 23 tisk. zák.	vrchní zemský soud v Praze	r. 1897 č. rozsudku 13.284. ? č. 5.661	12. hodin neb 1 zl. 13/7 1897 1 zl. zaplatil.	
Václ. Jílek	27.	rolník	§ 20 tr. z.	okres. soud v Plzni	14/11 883 čís. 4308	24 hodin	
Václav Klein	40	chalupník	§ 20 tr. z.	okr. soud v Plzni	2/3 1892	1 zl.	
Klimeš Jakub	23/3 1877	dělník	§ 183 § 461 tr.	okr. soud Plzeň	26/1. 1912 U IV 56/12/3	24 hodin 1. postem	A

			z.				
Jakub Klimeš	64	rolník	§ 45 či. 29/2 1880	Plzeň	7/9 1896	2 zl.	
Jiří Klimeš	15/3. 1879.	dělník	§ 171. 460. St. G.	okresní soud Plzeň	22/9. 1917 U IV821/17.	24. hodin	
Josef Klimeš	26/11 1876.	železniční zřízenec	§ 431.	okres. soud Plzeň	17/5. 1907. U IV498/7/3.	5 K. pokuty	
			§ 8, 171. 174. II a/17b II i St. G. § 178.	Krajský soud Plzeň	25/12. 1917 Vr. 875/17	1. měsíc	A
Josef Klimeš	13/2 1877	malířský pomocník	§ 81 § 312 tr. z.	zemský soud Linec	17/10 1910. Vr 449/10	1. měsíc 2. posty.	A
Anton Kodl	(prošk rtnuto)	domkař	§ 20 tr. z.	okres. soud v Plzni	12/12 883 4716	24 hodin	
Josef Krojsman	1866.	dělník	§ 171. 460.	okr. soud Plzeň	3/8. 1916 U IV 792/16/3	24 hodin	
Rozalie Kudová	15/11. 1886.	dělnice	§ 314.	c. k. okresní soud Smíchov	11/1.	12 hodin.	A
Dorota Martínková	20	služka	urážka na cti	obec. úřad v Újezdě	30/12 1890	30 kr.	
Bartoloměj Mašek	24/8 1871.	zednický pomocník	§ 468 § 491 § 496	okresní soud Plzeň	31/10 1908 U II 700/8/8	2 dni 1 půst	
		dělník	§ 452 St. G.	okresní soud Rokycany	14/6. 1915 U 218/15/2	5. Kor. neb 12. hodin	
			§ 171 krádež	Krajský soud	20/1918 Vr. 311/18	3 neděle	
Josef Mašek	23/5 1868	železniční zřízenec	§ 171 460	okresní soud Plzeň	14/1. 1918 U IV 1543/17.	12 hodin	A
František Mukenšabl	25/1. 1890.	nadenník	§ 460.	okresní soud Plzeň	20/2. 1911. II 138/11/20.	3 dni	A
Anna Mukenšánblová	3/2. 1886.	manželka stav. kresliče	§ 3. 25/5 1883 č. 78 Ř Z.	okres. soud Plzeň	19/9. U IV. 1009/6.	10 Kor. 24. hod.	
Ján Pedal	46	ženatý	§ 522	V Plzni	12/1 1894 6805	2 zlt. pokuty	
Jan Prokop	24/12 1862	kočí	§ 431.	okres. soud Plzeň	25/11 13 U IV 1231/13	20 Kor.	A
Rada Antonín	22/10 1891	obuvnický pomocník	§ 81. 312.	krajský soud Plzeň	21/8. 1913 Vr. 280.	3 týdny žalář	A
František Salcman	1850.	dělník	§ 411 St. G.	okresní soud Plzeň	31/1. 1917 ? U 24/17/6	20 Kor neb 48. hodin	
František Salcman	roz. 10/6 1880	kameník	§ 314		10/7 1900	24 hodin	
<b>Jan Salcman</b>	<b>8/5 1879</b>	(proškrtnuto )	krádež	c. k. krajský	27/9 1893 č. 8302	2 měsíce	



				soud			
			krádež	c. k. okr. soud	30/12 93 6921	14 dnů	
		svobodný	§ 460	V Plzni	3/12 1893 6400	14 dnů	
			tuláctví	V Plzni	18./2 1894 945	8 dnů	
		<b>svobodný zahradnický pomocník</b>	§ 460 tr. zák.	okresní soud Plzeň	9/10 1897 č. 6316	7 dní 1. postem zostřeno	
			§ 185 § 186	Krajský soud v Plzni	3/12 1897	3 měsíce	
			<b>přestup ek § 312. zločin veřejného násilí § 80</b>	<b>zločin krádeže § 172. 174 II B. 176 II A tr. z.</b>	<b>21/7 1900 č. 519</b>	<b>15 měsíců 4 letně postem</b>	
		zahradnický pomocník	§ 1	okresní soud Plzeň	7/6 1898	5 dní	
			§ 1	okresní soud Plzeň	18/3 1900	14 dní ?	
			§ 1	okresní soud Plzeň	6/3 1900	8 dní	
			§ 460	okr. soud Plzeň	18/12 1901 1504/1 3	6 dní arest	
			<b>§ 81 § 99 § 312 § 460</b>	<b>krajský soud Plzeň</b>	<b>13/1 1902 č. 1033/1</b>	<b>10 měsíců</b>	
			<b>§ 63 § 312 § 468 tr. z.</b>	<b>krajský soud Plzeň</b>	<b>18.12.1902 837/2</b>	<b>18 měsíců</b>	
			§ 335 § 460	okres. soud Plzeň	24/9. 1904 č. 809	14. dní vězení 2 post	
			§ 411.	okr. soud Plzeň	18/8. 1905.	10 dní.	
			§ 411.	okres. soud Plzeň	8/1. 1907. U VI 1444/7/4	48 hodin jedním postem.	
		hončí dobytka	§ 411. tr. z.	okres Plzeň	15/5. 1909 U VI 37219/3.	48 hodin	
		honec	§ 411.	okresní soud Plzeň	30/9. 1911 U VI. 1026/11	3 dni 1 půst	
		<b>honák dobytka</b>	tr. z. §. 152. § 155. § 55. § 265	krajský soud Plzeň	23/1. 1912 V.R. 885/11	4 měsíce těžký žalář 1. půst měsíčně.	
			§. 197 461.	okresní soud Plzeň	31/5 1913 VI. 5481.	3. dni tuhé vězení.	
			§ 152 St. G.			4. měsíce 1. půst	

			§ 171. 173 176/II a Str G	Krajský soud Plzeň	9/12 1915 Vr 734/15	14 měsíců	
			§ 411	okr. soud Plzeň	30/9. 1911 U IV 102/3/11	3 dni	
			§. 152	Krajský soud Plzeň	23/1. 1912 ? 885/11	4 měsíce těžký žalář	
			zločin veřejného násilí	Krajský soud Plzeň	13.1.1902 1033 18/12. 1912	10 měsíců	
			zločin veřejného násilí	Krajský soud Plzeň	837	18 měsíců těžký žalář	
				okresní soud Plz.	24/9. 1904 309/4.	krádež - 14 dní	
			ohrožování	okresní soud Plz.	18/8. 1905 822/5.	10 dní	
			§ 411	okresní soud Plz.	18/5. 1909. 372/29	48. hodin	
Anna Salcmanová roz. Marešová	31/12 1872.	dělnice	§ 324 ty. z.	okresní soud Plzeň	5/7 1910. U VI. 652/10/3.	1. týden 1. půst	
			§ 320.	okresní soud Plzeň	12/5. 1905 505	12 hodin	
			§ 5 od. 5	okresní soud Plzeň	9/11. 1907 VI 1027/7/4	3 dni	
			§ 468		20/9 1907 U VI 950/7	8 dní	
			5 od. 4	okresní soud Plzeň	2/10. 1907 U VI 1160/7	8 dní	
			přestupek mravop očestna		22/7 1908 U 1344/8	5 dní	
			krádež		4/12 1904 922	24 hodin	
			§ 512	okr. soud Plzeň	17/ 2 1909. 516	9 dní	
			§ 171. 460 St. G.	okresní soud Plzeň	12/9 1918 U VI 802/78	7 dní	
Barbora Salcmana	1885	dělnice	§ 171 460 St. G.	okresní soud	12/4 1918 U VI 303/18	24 hodin	
<b>Rosina Salcmanová</b>	<b>23/4. 1884.</b>	<b>svobodná posluhovačka</b>	<b>§ 185. § 186 ab § 81. § 312.</b>	<b>Krajský soud Budějovice</b>	<b>27/9. 1907. Vr. 464/07.</b>	<b>8. měsíců měsíčně jedním postem.</b>	<b>A</b>
Josef Schleis	40	železniční hlídač	§ 432	Slaný	9/9 1896	12 hodin	
František Šimandl	7/3 1881	pomocník zednický	§ 411	okres. soud Plzeň	25/7 1902 638/2	48 hodin 1 půst	A
Josef Šimandl	21	zedník	§ 496	V Plzni	8/2 96 451	24 hodin	
Vojtěch	20	kočí	§ 522	?	17/11 1897	12 hodin	

Šimandl							
Jakub Šimanský	33	rolník	§ 460	Plzeň	25/4 884 čís. 1300	48 hodin	
Gustav Šnajdr	15/6 1884	zámečnický učeň	§ 411	okresní soud Plzeň	18/11 1901 č. 1255/1/3	20 Korun	A
Jan Šneidr	33	švec	§ 488 491	Rokycan	16/8 84 čís. 2775	12 hodin	
<b>Šnajdr Rudolf</b>	<b>25/12 1888</b>	<b>tovární dělník</b>	§ 2.	okresní soud Chomutov	9/3. 1912 U. 245./12.	8. dní arest	
			§ 1. zak r 1885 žebrota	okr. soud Plzeň	2/4. 1912 U 314/12/5	1. měsíc žalář 2 posty.	
			§. 1.	okres. soud Zbívov.	17/5. 1912.G Z U143/12/2	8 dní těžký žalář 1. půst	
			§. 1. a 2. 24/5. 1885 Nr 89. R.G. Bl.	okres. soud Jesenice.	4/6. 1912. U. 167/12/3	14. dní těžký žalář 2. posty	
			§. 1. 324/518 85 č. 89. R. G. Bl.	okresní soud Plzeň	17/6 1912. U VI. 669/3/12	5. neděl 3 posty.	
			§ 1. V. G.	okres. Přeštice	2/11. 1912 U 456/12/3	1. měsíc. 2 posty.	
			§ 1. tulác. zákona	okres. soud Plzeň	14/12 1913 U VI 14112/3/3	14. dní.	
			§ 1. tulác. zákona	okres. soud Plzeň	5/1. 1914. U VII1614/4/3	3. týdny	
			§. 460. §. 1.	okres. soud Plzeň	11/2 1914 U IV 143/14/3	3. týdny	
			§. 1.	okres. soud Plzeň	12/3 1914 U VI241/14/3	1. měsíc	
			<b>§ 171 173. 174 II e 176 II a</b>	<b>krajský soud Plzeň</b>	<b>19/11 1914. Vr. 991/14</b>	<b>9 měsíců 9 postů</b>	
Václav Šnajdr	3/11 1881	obuvnický pomocník	tuláctví	okresní soud v Kremži	23/5 1901 č. 244/0/3	16 dní týdně 1 post	
			§ 1 a 2 tuláctví	Salzburg (přeškrtnuto s ?) okresní soud Holes.	19/12 1903 U 507./3.	10 dní ostrý žalář	
		obuvník	5 457 462	Linec vojenský soud	31/3 1906. 158	5 měsíců těžký žalář.	
			§. 231.	vojenský soud Plzeň	12/11. 1908 U446/8	3 měsíce těžký zostřený žalář	

Bartolomej Tomašek	36	rolník	§ 45 či. 29/2 1880	Plzeň	7/9 1896	1 zl. pokuty	A
Frant. Tomášek	45	kameník	§ 460 a 496	okres. soud v Plzni	31/12 883 2581.	24 hodin	
František Tomašek	11/10. 1868.	svobodný kamenický pomocník	§ 468 a § 411	okresní soud Neubistrit z	21/7 1897	peněžní pokuta 10 zl. 29/9 1897 zaplatil.	
		kameník	§ 312		7/12 1896	10 zl.	A
			§ 468 411		27/1 1897	10 zl.	A
			§ 312		31/02 1898	48 hod.	A
			§ 487		30/10 1899	48 hod.	A
			§ 326		16/2 1900	10 K.	A
			§ 522		11/1 1901	10 K.	A
		ženatý kamenický pomocník	§ 522.	okresní soud.	17/1. 1908. U 19/8/3	3. Kor. neb 24. hodin.	
		kameník	§ 430 St. G	okresní soud Nová Bystrice	14/5 1915 U 71/15/2	12. hodin neb 3. Koruny	
Jan Tůma	1903	dělník	§ 171. 460.	okresní soud Plzeň	11/10 1917 U VI 1915/17/10	12 hodin	A
Františ. Žiške	23	nádeník	§ 451	V Plzni	13/2 1896 10319	5 dnů	